

Κείμενα/Articles

Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
Cons. GE. ATHANASSOPOULOS

M. ALPER

F. BECKER

A. GOULAS

Fr. CARPENTER

V. DELITHEOU

EUROPEAN

INVESTMENT BANK

ΙΔΡΥΜΑ ΙΑΤΡΟΒΙΟΛ. ΕΡΕΥΝΩΝ

P. IOAKIMIDIS

Th. HACKETT

K. KARAMANLIS

An. KALLITSANTIS

L. KEKIC

G. KNAUS

M. LABUS

Ph. MAYSTADT

Φ. ΜΠΡΙΣΤΟΓΙΑΝΝΗ - ΚΑΡΛΟΥ

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

I. RECHLIVANIDIS

D. RUPEL

O. REHN

Γρ. ΣΚΑΛΚΕΑΣ

M. SARRIS

G. TELLINI

L. TSOUKALIS

S. VLADESCU

Γ. - Σπ. Κ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Γ. ΑΛΕΞΑΚΗΣ

Ασ. Π. ΕΥΘΥΜΙΑΔΟΥ

Σοφ. ΛΑΤΣΟΥ

Διεύθ. Μεταφρ. Τμήματος:

E. - M. ATHANASSOPOULOU

Π. ΖΑΧΑΡΑΚΗ

B. ΖΙΩΓΑ - ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ

P. ΚΟΥΦΑΚΙΣ

A. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Διοικ. Υπηρεσίες:

E. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

A. ΚΥΡΑΓΓΕΛΟΥ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

REVUE DE DECENTRALISATION D' ADMINISTRATION LOCALE ET DE DEVELOPPEMENT REGIONAL

REVIEW OF DECENTRALIZATION LOCAL GOVERNMENT AND REGIONAL DEVELOPMENT

Δωδέκατον έτος έκδοσης

Τεύχος/N. 46 ΑΘΗΝΑΙ/ATHENES/ATHENS 2006

Between Debaters
or
The Greek financial
invasion to Balkan
Countries

By **Const. GE.**

ATHANASSOPOULOS

Professor of Panteion University of
Social and Political Sciences and of
the University of Athens,
(Vis. Prof.), Ex Ch.L.U.L. Bruxelles,
Ex Int. I.I.A.P., Paris

It has been said at the past that Balkans are the «other» Greek hinterland. Furthermore, the possibility of approach and communication between Greece and Balkans can be taken for granted¹.

For the above reasons, the intense interest of Greece, for this hinterland is obvious, thus, any further argument is redundant.

---

1. C. GE. ATHANASSOPOULOS, V. DELITHEOU: Greek Private Investment in the Balkan Countries and the Hellenic Plan for the Economic Reconstruction of the Balkans. Athens, 2005.

Τοις Εντευξομένοις
ή
Η Ελληνική
οικονομική απόβαση
σε Χώρες των Βαλκανίων

Του κ. **Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ**

Καθηγητού Παντείου Πανεπιστημίου
Κοιν. και Πολιτ. Επιστημών,
Πανεπιστημίου Αθηνών (Επισκ.),
Ex Ch.L., U.L. Bruxelles,
Ex Int. I.I.A.P., Paris

Έχει λεχθεί κατά το παρελθόν, ότι «η άλλη» ενδοχώρα της Ελλάδος είναι τα Βαλκάνια, μετά των οποίων, τεχνικώς τουλάχιστον, η δυνατότητα προσέγγισης και επικοινωνίας είναι δεδομένη¹.

Υπ' αυτή την έννοια το έντονο ενδιαφέρον της Ελλάδος για την εν λόγω «ενδοχώρα» είναι προφανώς αυτονόητο και ως εκ τούτου παρέλκει όποια δήποτε παράθεση σχετικών επιχειρημάτων.

Το εν λόγω ενδιαφέρον «μεταφράζεται» σε θετικές δράσεις και ενέργειες, τόσον του επισήμου Κράτους, όσον και των Ελλήνων Επιχειρηματιών.

---

1. Βλ. και Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ, Βασ. ΔΕΛΗΘΕΟΥ: Οι Ελληνικές ιδιωτικές επενδύσεις σε Χώρες των Βαλκανίων και το Ε.Σ.Ο.Α.Β. Αθήνα, 2005.

This interest is «translated» into positive actions from the official state as well as the Greek Investors.

The Greek governmental interest is expressed through the Greek Framework of Financial Reconstruction of the Balkans (GFFRB), the Bilateral Agreements, the Cooperation Protocols and the Bilateral Conferences' Minutes.

The (GFFRB) and the Greek intervention via the Bilateral Intergovernmental Convention are considered to be the most important corresponding actions among other relevant ones.

As it is already known, the GFFRB (L. 2966/2002) has been established in the context of either relevant commitments or relevant directives (Pact Stability for Southern and Eastern Europe, Sarajevo 1999, etc).

On the basis of GFFRB Greece is committed to provide financial support to Albania, Bulgaria, Serbia-Montenegro, FYROM, Romania and Bosnia-Herzegovina.

The relevant anticipated activities are the following:

Albania:

The supplying of the amount of 49.890.000€, thus 15.45% of the complete framework budget, is anticipated. 20% of the aforementioned amount is intended to private investments and 1% to the execution of limited scale projects.

Στις εκφάνσεις του ελληνικού κρατικού ενδιαφέροντος συγκαταλέγεται το Ελληνικό Σχέδιο Οικονομικής Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων, οι επί μέρους Διμερείς Συμφωνίες, τα Πρωτόκολλα Συνεργασίας, τα Πρακτικά Διμερών Συναντήσεων κ.ά.

Το Ε.Σ.Ο.Α.Β. και οι μέσω των Διμερών Διακρατικών Συμβάσεων ελληνικές παρεμβάσεις στην περιοχή κρίνονται ως οι σπουδαιότερες σχετικές δράσεις έναντι άλλων συναφών, όπως π.χ. ο Μηχανισμός για τις επενδύσεις και την Εταιρική Σχέση Ευρώπης - Μεσογείου, F.E.M.I.P.

Όπως είναι γνωστόν, το Ε.Σ.Ο.Α.Β. (Ν. 2966/2002) έχει καταρτισθεί στα πλαίσια είτε σχετικών δεσμεύσεων, είτε στα πλαίσια σχετικών κατευθυντήριων οδηγιών (Σύμφωνο Σταθερότητας για την Νότια και Ανατολική Ευρώπη, Σεράγεβο 1999, Επιτροπή Αναπτυξιακής Συνεργασίας του Ο.Ο.Σ.Α., 1999, κ.ά.).

Με βάση το Ε.Σ.Ο.Α.Β. η Ελλάδα δεσμεύεται να παράσχει οικονομική υποστήριξη στην Αλβανία, στην Βουλγαρία, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας, στην Π.Γ.Δ.Μ., στην Ρουμανία και στην Βοσνία - Ερζεγοβίνη.

Οι σχετικές προβλεπόμενες δραστηριότητες είναι οι ακόλουθες:

Στην Αλβανία:

Προβλέπεται χορήγηση ποσού 49.890.000 ΕΥΡΩ, ήτοι ποσοστό 15,45% του προϋπολογισμού του συνολικού Σχεδίου. Εκ του ποσού αυτού ποσοστό 20% προορίζεται για ιδιωτικές επενδύσεις και 1% για εκτέλεση μικρών έργων.

Στην Βοσνία/Ερζεγοβίνη:

Προβλέπεται χορήγηση ποσού 19.530.000 ΕΥΡΩ, εκ του οποίου ποσοστό 20% προορίζεται για ιδιωτικές παραγωγι-

Bosnia-Herzegovina:

The supplying of the amount of 19.530.000€ is anticipated, 20% of which is intended to private productive investments and 1% to the limited scale projects Execution Fund.

Bulgaria:

The supplying of the amount of 54.290.000€ is anticipated.

Romania:

The supplying of the amount of 70.430.000€ is anticipated, 79% of which is intended to the execution of projects that are proposed from the Romanian Government, and 1% to the limited scale projects Execution Fund.

Serbia-Montenegro:

The supplying of the amount of 250.000.000€ is anticipated, 232.500.000 of which will be provided to Serbia and 17.500.000 to Montenegro.

FYROM:

The supplying of the amount of 74.800.000€ is anticipated.

It is noted that the Greek investors had already «penetrated» with important direct productive investments into the local national economies before the official intervention of the Greek state into financial activities in the Balkan Area.

Indeed, this penetration is so extensive and successful that Greek Investors' Group is regarded as one of the two or three first Foreign Investors' Group in these countries.

κές επενδύσεις και 1% για το Ταμείο Εκτέλεσης Μικρών Έργων.

Στην Βουλγαρία:

Προβλέπεται η χορήγηση ποσού 54.290.000 ΕΥΡΩ.

Στην Ρουμανία:

Προβλέπεται η χορήγηση ποσού 70.430.000 ΕΥΡΩ, εκ του οποίου ποσοστό 79% προορίζεται για την εκτέλεση έργων προτεινόμενων υπό της Ρουμανικής Κυβέρνησης, 20% για ιδιωτικές επενδύσεις και 1% για το Ταμείο Εκτέλεσης Μικρών Έργων.

Στην Σερβία/Μαυροβούνιο:

Προβλέπεται η χορήγηση ποσού 250.000.000 ΕΥΡΩ, εκ του οποίου 232.500.000 ΕΥΡΩ θα διατεθούν στην Δημοκρατία της Σερβίας και 17.500.000 ΕΥΡΩ στην Δημοκρατία Μαυροβουνίου.

Στην Π.Γ.Δ.Μ.:

Προβλέπεται η χορήγηση ποσού 74.800.000 ΕΥΡΩ.

Εξ άλλης πλευράς, και πριν από την αναφερθείσα επίσημη παρέμβαση του Ελληνικού Κράτους σε θέματα οικονομικών δραστηριοτήτων στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων, οι Έλληνες Επιχειρηματίες έχουν ήδη «διεισδύσει» στις τοπικές εθνικές οικονομίες με σημαντικές άμεσες παραγωγικές επενδύσεις.

Μάλιστα αυτή η διείσδυση είναι τόσον εκτενής και επιτυχής, ώστε να συγκαταλέγεται η Ομάδα των Ελλήνων Επιχειρηματιών μεταξύ των δύο ή τριών πρώτων Ομάδων Ξένων Επενδυτών στις Χώρες αυτές.

Χαρακτηριστικά είναι τα ακόλουθα στοιχεία:

Οι Ελληνικές ιδιωτικές επενδύσεις αποτελούν ή κατέχουν:

The following statistics are enlightening:

The Greek Private Investments possess:

In Albania 27% of the total direct foreign investments.

In Bosnia-Herzegovina, the Greek Private Investments reached the amount of 1.000.000.000€ the last decade.

In Bulgaria, they possess the second position, as they reach the amount of \$1.500.000.000 USD.

In Croatia, the Greek Private Investments reach the amount of \$1.000.000 USD.

In FYROM, Greeks possess the first position among foreign investors, with capitals reaching the amount of 900.000.000€.

In Romania, the Greek Private Investments occupy the fifth position among foreign investments.

Lastly, in Serbia-Montenegro, the Greek Private Productive Investments reach the amount of 900.000.000€. Furthermore, the invested capital of Greek origin reaches the amount of 1.400.000.000€.

Irrespective of the success of the whole attempt of the financial «invasion» of both the Greek state and the Greek Investors to Balkan Countries, it is noted that the Greek Banks (and their activities in the aforementioned countries) played the most important role.

Up to now, the Greek Private Direct Productive Investments

Στην Αλβανία το 27% του συνόλου των άμεσων ξένων επενδύσεων.

Στην Βοσνία/Ερζεγοβίνη κατά την τελευταία δεκαετία οι Ελληνικές ιδιωτικές επενδύσεις ανήλθαν σε 1.000.000.000 ΕΥΡΩ.

Στην Βουλγαρία κατέχουν την δεύτερη θέση, με συνολικό ύψος 1.500.000.000 δολλ. Η.Π.Α.

Στην Κροατία οι Ελληνικές ιδιωτικές επενδύσεις ανέρχονται σε 1.300.000 δολλ. Η.Π.Α.

Στην Π.Γ.Δ.Μ. οι Έλληνες κατέχουν την πρώτη θέση μεταξύ των ξένων επενδυτών με κεφάλαια ύψους 900.000.000 ΕΥΡΩ.

Στην Ρουμανία οι Ελληνικές ιδιωτικές επενδύσεις καταλαμβάνουν την 5η θέση μεταξύ των ξένων επενδύσεων.

Στην Σερβία και στο Μαυροβούνιο, τέλος, οι Ελληνικές ιδιωτικές παραγωγικές επενδύσεις ανέρχονται σε 900.000.000 ΕΥΡΩ, το δε επενδεδυμένο κεφάλαιο Ελληνικής προέλευσης ανέρχεται σε 1.400.000.000 ΕΥΡΩ.

Ανεξαρτήτως βαθμού επιτυχίας του όλου εγχειρήματος της οικονομικής «απόβασης», τόσον του Ελληνικού Κράτους, όσον και των Ελλήνων Επιχειρηματιών σε Χώρες των Βαλκανίων σημειώνεται, ότι αιχμή του δόρατος απετέλεσαν τόσον οι Ελληνικές Τράπεζες, (και οι κάθε είδους προεκτάσεις τους στις αναφερθείσες Χώρες), όσον και (δευτερογενώς) η Παρευξείνια Τράπεζα.

Η μέχρι τούδε πορεία των Ελληνικών ιδιωτικών άμεσων παραγωγικών επενδύσεων σε Χώρες των Βαλκανίων πρέπει να θεωρηθεί επιτυχής, παρά τα ποικίλλα προβλήματα, τα οποία ενίοτε ανακύπτουν.

Μεταξύ των προβλημάτων συγκαταλέγονται, τόσον προβλήματα «παραγόμενα»

progress is considered successful, despite the various problems that occasionally arise.

Problems of Greek origin as well as problems related to the countries that receive investments (political instability, security issues, inflation, and lack of private investment culture) are placed among these problems.

Irrespective of all the above, it is certain that Greek Investors, which take action outside Greece, continuously set new, more ambitious and profitable goals, occasionally into risky environment.

στην Ελλάδα, όσο και προβλήματα «σχετιζόμενα» με τις Χώρες Υποδοχής των επενδύσεων (πολιτική αστάθεια, θέματα ασφάλειας, πληθωρισμός, έλλειψη ιδιωτικής επιχειρηματικής κουλτούρας κ.ά.).

Ανεξαρτήτως όμως όλων αυτών, εκείνο το οποίο παραμένει βέβαιο είναι, ότι οι Έλληνες Επιχειρηματίες, οι οποίοι δραστηριοποιούνται εκτός Ελλάδος, θέτουν συνεχώς νέους στόχους περισσότερο υψιπετείς, φιλόδοξους και κερδοφόρους, εντός περιβάλλοντος ενίοτε επικινδύνου, εμπνεόμενοι ίσως υπό της επιταγής του Αισχύλου: Το μεν ευ πράσσειν ακόρεστον έφν πάσι Βροτοΐσιν... (η ευτυχία, η επιτυχία, είναι κάτι που οι Άνθρωποι δεν χορταίνουν...).

Οι νέες προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης και της ψηφιακής επανάστασης

Του κ. **K. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ**
Πρωθυπουργού της Ελλάδος

Εισήγηση στο Forum της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων

Εκλεκτοί προσκεκλημένοι από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, της Κυβερνήσεις γειτονικών χωρών, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, καλώς ήρθατε στην Ελλάδα. Χαιρετίζω, με ιδιαίτερη ικανοποίηση, την απόφαση της Τράπεζας να διοργανώσει τη Σύνοδο αυτή στην Αθήνα και να ορίσει ως θέμα συζήτησης τη δυναμική που αναπτύσσεται στην Ν.Α. Ευρώπη.

Κυρίες και κύριοι,

Βιώνουμε μια ιστορική μετεξέλιξη στη Ν.Α. Ευρώπη. Οι κοσμογονικές αλλαγές στα τέλη του 20ού αιώνα και η μεταρρυθμιστική δυναμική της Ε.Ε. έχουν ανοίξει καινούριους δρόμους στην ανάπτυξη της. Η γειτονιά μας, όπως κι ο Κόσμος ολόκληρος, αλλάζει με πρωτόγνωρες ταχύτητες. Η παγκοσμιότητα και η ψηφιακή επανάσταση δημιουργούν νέες προκλήσεις, αλλά και μεγάλες ευκαιρίες, που δεν μπορεί να αγνοούνται από κανέναν. Ο εντεινόμενος διεθνής ανταγωνισμός αναδεικνύει την ανταγωνιστικότητα σε έννοια «κλειδί» για τη βιώσιμη ανάπτυξη, την πρόοδο και την κοινωνική ευημερία. Η Νέα Οικονομία απαιτεί απ' όλους να επενδύουμε στην Έρευνα και την Καινοτομία, την Τεχνολογία και τη Ψηφιακή Σύγκλιση. Η ταχύτητα των εξελίξεων υπογραμμίζει την ανάγκη...

Να βλέπουμε διαρκώς μπροστά, σ' αυτά που έρχονται και όχι σ' εκείνα που φεύγουν.

Να κινούμαστε με νέους ρυθμούς, εγκαταλείποντας κατεστημένες και συντηρητικές νοοτροπίες.

Να προωθούμε τολμηρές αλλαγές και μεταρρυθμίσεις.

Να αναπτύσουμε διακρατικές και διεπιχειρηματικές συνεργασίες.

Στην κατεύθυνση αυτή, κοινός αρωγός, όχι μόνο για τα μέλη της, αλλά και για τα κράτη της ευρύτερης περιοχής, είναι η Ε.Ε.. Ήδη, η ευρωπαϊκή οικογένεια μεγάλωσε σημαντικά και συνεχίζει να μεγαλώνει. Προετοιμαζόμαστε, άλλως τε, να υποδεχτούμε, στις αρχές του χρόνου, δύο γειτονικές χώρες, τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία. Και αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για μας, αφού πέραν των άλλων, οδηγεί και στη γεωγραφική ενοποίηση της χώρας μας με την Ε.Ε. Η Ν.Α. Ευρώπη έχει αλλάξει ριζικά και συνεχίζει να αλλάζει. Οι Δημοκρατίες που γεννήθηκαν στην ευρύτερη περιοχή, το χοροποιούνται και επιταχύνουν το βηματισμό τους στο μέλλον. Οι Έλληνες στηρίξαμε και στηρίζουμε ενεργά τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό τους.

Ενθαρρύνουμε την ευρωπαϊκή προοπτική και τις προσπάθειες που αναπτύσσουν για την προσαρμογή τους στο ευρωπαϊκό κεκτημένο. Αναπτύσσουμε διμερείς και πολυμερείς συνεργασίες, στοχευμένες στο όραμα της ειρήνης, της Δημοκρατίας, της σταθερότητας και της ανάπτυξης.

Συνεργαζόμαστε, παράλληλα, τόσο με την Ε.Ε. όσο και με τους γείτονές μας, έτσι ώστε να δημιουργηθεί ένας ενιαίος οικονομικός, ενεργειακός και εμπορικός χώρος στη Ν.Α. Ευρώπη.

Προωθούμε, για το σκοπό αυτό.

- Την εφαρμογή - στο πλαίσιο της Αναπτυξιακής Συνεργασίας - ενός φιλόδοξου αναπτυξιακού προγράμματος, μέσω του Ελληνικού Σχεδίου για την Οικονομική Ανασυγκρότηση των Βαλκανίων.

- Την ανταλλαγή τεχνογνωσίας για τη βελτίωση της δημόσιας διοίκησης.

- Τη δημιουργία Διεθνούς Πανεπιστημίου στη Θεσσαλονίκη, με προσανατολισμό τη νέα πραγματικότητα που γεννιέται στην ευρύτερη περιοχή.

- Την κατασκευή μεγάλων οδικών και σιδηροδρομικών αξόνων.

- Την εφαρμογή ενιαίας ενεργειακής πολιτικής και τη δημιουργία διεθνών ενεργειακών αγωγών.

Υπογραμμίζω:

- Τον πρωταγωνιστικό ρόλο που ανέπτυξε η Χώρα μας στη δημιουργία «Ενεργειακής Κοινότητας της Ν.Α. Ευρώπης».

- Την πρόσφατη Τριμερή Διακήρυξη των Αθηνών, μεταξύ της Ελλάδας, της Βουλγαρίας και της Ρωσίας, για την κατασκευή του πετρελαιοαγωγού Μπουργκάς - Αλεξανδρούπολη.

- Την κατασκευή του ελληνοτουρκικού αγωγού φυσικού αερίου, που μπαίνει σε λειτουργία στις αρχές του χρόνου.

- Τη συνεργασία με τη γειτονική Ιταλία για την κατασκευή υποθαλάσσιου αγωγού.

Εφαρμόζουμε πολιτικές και προωθούμε έργα που αναβαθμίζουν το γεωπολιτικό ρόλο, φέρνουν μεγάλες επενδύσεις και εγγυώνται ταχύτερη ανάπτυξη, σ' ολόκληρη τη Ν.Α. Ευρώπη. Ήδη, ανάμεσα στις χώρες της ευρύτερης περιοχής έχει αναπτυχθεί ένα ισχυρό δίκτυο επιχειρηματικής, εμπορικής και τουριστικής συνεργασίας, που λειτουργεί ως μοχλός για την περαιτέρω τόνωση του αναπτυξιακού δυναμισμού ολόκληρης της περιοχής.

Χρειάζεται, ως τόσο σε πολλές από τις γειτονικές χώρες:

- Να βελτιωθεί, ακόμη περισσότερο, το επιχειρηματικό περιβάλλον.

- Να προχωρήσουν πιο γρήγορα οι διοικητικές μεταρρυθμίσεις.

- Να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη ανάμεσα στο Κράτος και τις επιχειρήσεις.

- Να προωθηθούν σημαντικά έργα στις μεταφορές και τις επικοινωνίες.

Οφείλουμε γι' αυτό...

- Να διαμορφώσουμε, στο πλαίσιο της Ε.Ε., κοινές δράσεις σε ό,τι αφορά τις σχέσεις με τους γείτονές μας.

- Να ενισχύσουμε τις προσπάθειές τους, για την προώθηση μεταρρυθμίσεων στη δημόσια διοίκηση και την Οικονομία.

- Αλλά και να ενθαρρύνουμε την αξιοποίηση της αρωγής που παρέχουν οι χρηματοοικονομικοί οργανισμοί της Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΙΒ) και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη (ΕΒΡΔ).

Η ελληνική θέση είναι ξεκάθαρη: Η Ε.Ε. μπορεί και οφείλει να συμμετέχει πιο ενεργά στην προώθηση των μεταρρυθμίσεων που απαιτούνται για την ανάπτυξη και την ευημερία της Ν.Α. Ευρώπης. Είναι, άλλωστε, προφανές ότι η ενίσχυση αναπτυσσόμενων χωρών στην περιοχή μας συμβάλλει, όχι μόνο στην αναβάθμιση των υποδομών, όχι μόνο στην ενίσχυση της οικονομικής σταθερότητας, αλλά και στην εδραίωση της Δημοκρατίας, της ασφάλειας και της ειρήνης. Σημαίνει, σε τελική ανάλυση, όφελος για όλους. Και για τους γείτονές μας και για την Ε.Ε. και για ολόκληρη την Ήπειρό μας. Προσθέτω στο σημείο αυτό ότι η Ελλάδα υποστηρίζει την ανανέωση της πολιτικής δανεισμού της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, ώστε - ανάμεσα στ' άλλα - να ενισχυθεί, ακόμη περισσότερο, η προώθηση των στρατηγικών στόχων της Ε.Ε. πέρα από τα σύνορά της.

Οφείλω, μάλιστα, να υπογραμμίσω, ότι ο ρόλος της Τράπεζας στη Χώρα μας, είναι ιδιαίτερα σημαντικός, αφού έχει συγχρηματοδοτήσει σχεδόν όλα τα μεγάλα έργα υποδομής,

που έχουν γίνει τα τελευταία 25 χρόνια. Παρέχει, παράλληλα, σημαντική ενίσχυση στην ιδιωτική πρωτοβουλία, με χρηματοδοτήσεις παραγωγικών επενδύσεων, συμβάλλοντας έτσι στην περαιτέρω ανάπτυξη της Περιφέρειας και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Επιτρέψτε μου, όμως, να υπογραμμίσω ότι στόχος μας, για τα επόμενα χρόνια, είναι να αναπτύξουμε νέες συνεργασίες με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

- Για την προώθηση επενδύσεων σε όλους τους τομείς (συμπεριλαμβανομένων των τομέων Υγείας και Παιδείας) μέσα από τις Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ).

- Για την περαιτέρω ενίσχυση του ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, κυρίως στην προώθηση έργων Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Αλλά και

- Για την περαιτέρω ανάπτυξη του ρόλου των εμπορικών Τραπεζών, όσον αφορά την ενίσχυση των ΜμΕ και τη συγχρηματοδότηση μεγάλων επενδυτικών πρωτοβουλιών.

Κυρίες και κύριοι,

Θέλω, με την ευκαιρία αυτή, να υπογραμμίσω ότι η Ελλάδα έχει ήδη θεμελιώσει ένα νέο αναπτυξιακό πρότυπο και συνεχίζει τις μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωσή του. Αξιοποιούμε συστηματικά τα πλεονεκτήματα της χώρας μας και δημιουργούμε ελκυστικό επενδυτικό περιβάλλον, που παρέχει νέες ευκαιρίες για επιχειρηματικές πρωτοβουλίες μεγάλης κλίμακας. Ιδίως, μάλιστα, σε τομείς όπως οι Ενεργειακές Υποδομές, οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, η Τουριστική Βιομηχανία, ο Τραπεζικός Τομέας, το Εμπόριο, οι Μεταφορές, οι Επικοινωνίες, η Ναυτιλία.

Προωθήσαμε και προωθούμε, για το σκοπό αυτό, αλλαγές και μεταρρυθμίσεις που εγγυώνται ισχυρή, ανταγωνιστική και εξωστρεφή Οικονομία, σ' ένα υγιές δημοσιονομικό περιβάλλον: Ανάμεσα σ' άλλα, θυμίζω:

- Τη μείωση φορολογικών συντελεστών για τις επιχειρήσεις.
- Τα αυξημένα χρηματοδοτικά και φορολογικά κίνητρα του αναπτυξιακού νόμου.
- Την απλοποίηση των αδειοδοτικών διαδικασιών για τις επιχειρήσεις.
- Το ενιαίο πλαίσιο για τις Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα.
- Την κατάρτιση Ειδικών Χωροταξικών Σχεδίων για τις χρήσεις γης.
- Την απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου.
- Το νέο πλαίσιο για την αξιοποίηση των ΑΠΕ.

Υπογραμμίζω ακόμη την κατάρτιση Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς, για την περίοδο 2007-2013, με στόχο την αξιοποίηση κοινοτικών και εθνικών πόρων, που ξεπερνούν συνολικά τα 36 δις ευρώ. Και όλα αυτά με βασικές προτεραιότητες...

- Την ανάπτυξη της Περιφέρειας.
- Τη βελτίωση των υποδομών στις μεταφορές και το περιβάλλον.
- Την επένδυση στην Έρευνα και την Καινοτομία.
- Την εφαρμογή Εθνικής Ψηφιακής Στρατηγικής.

Η Ελλάδα κινείται, ήδη, με νέα δυναμική, στο δρόμο της ανάπτυξης. Συνεχίζουμε, με σταθερά βήματα, τις αλλαγές και τις μεταρρυθμίσεις που ξεκινήσαμε. Δημιουργούμε ισχυρή Οικονομία ευκαιριών. Θεμελιώνουμε δυναμική και ανθρωποκεντρική ανάπτυξη, σ' ολόκληρη τη Χώρα. Διασφαλίζουμε μια νέα προοπτική.

Τα πρώτα αποτελέσματα της Οικονομικής και Αναπτυξιακής Πολιτικής μας ενισχύουν τη σιγουριά μας στο δρόμο που επιλέξαμε. Εμπνέουν αισιοδοξία για τα χρόνια που έρχονται. Οδηγούν στην επίτευξη του κεντρικού στόχου μας για μια κοινωνία που παράγει και προοδεύει. Κοινωνία συνοχής και δικαιοσύνης, στηριγμένη στο σεβασμό της αξίας του ανθρώπου και την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του. Αυτή, άλλωστε, είναι η απώτερη στόχευση της ανάπτυξης και η πεμπτουσία της πολιτικής.

Dear Prime Minister,
Ministers,
Excellencies,
Ladies and gentlemen,

We had the huge privilege to open this 11th Annual Forum with the comments of an experienced political leader, who is really at the centre of this Region on the Move, the Prime Minister Karamanlis. Thank you very much, dear Prime Minister, for what has been the best possible introduction to our Forum. This year's theme - «South-Eastern Europe - a Region on the Move» is a topic of high importance not only for the Region as a whole.

Indeed, the Region is on the move and the links with the EU become closer. In a few weeks we shall formally welcome Bulgaria and Romania as new members of the European Union. Looking ahead enlargement talks will focus on Croatia's and Turkey's accession negotiations and on further support to the efforts of the Western Balkans for their future membership and, in a few minutes, we will have the pleasure to listen to Mr Rehn, the member of the European Commission in charge of the enlargement process.

The Region is on the move...

Yet, a lot remains to be done to complete the successes, to overcome existing obstacles, to cement stability and to achieve the objectives mentioned by the Prime Minister: democracy, peace and security, growth and prosperity.

Historically, EU membership has been a key contributor to these objectives. Benefits from membership stem out from the free movement of people and goods, from unhindered access to the vast EU internal market, from the flow of substantial resources

EIB Forum Athens, 19-20 October 2006

Philippe MAYSTADT
President,
European Investment Bank

South-East Europe - A Region on the Move

from «Brussels» to the new Member States; but also from the discipline imposed through the adoption of the «acquis communautaire», that is the body of rules and regulations that govern the Union. This creates legal certainty, transparency and a sound financial environment.

The European Investment Bank has been involved in all EU enlargements and has actively supported the process. Indeed, the Bank has been instrumental in facilitating the integration of new Member States.

Our experience shows that limited administrative capacity is often an issue. It often takes a long time for investment programmes and specific projects to reach the stage where the Commission and the banks are able to make decisions on their financing. In order to plug this gap, the European Investment Bank, in conjunction with the Commission and the EBRD, have introduced a new Initiative, a scheme known as JASPERS (Joint Assistance to Support Projects in European Regions), managed by the EIB in Luxembourg through a network of external offices. JASPERS provides technical assistance to the various national and regional authorities and helps them to bring investment projects to the point where they are ripe for financing.

A second recent initiative goes under the name of JEREMIE (Joint European Resources for Micro-to-Medium Enterprises). Where the recipient countries so wish, JEREMIE can use financial resources from the EU's Regional Funds to establish venture capital funds and other financial products directed to SMEs and micro-enterprises, this in cooperation with other banks and capital providers, - thus the transformation of one-shot grants into revolving financial products. The revolving nature of such instruments will increase substantially the leverage of EU funds. JEREMIE is managed by the EIB's subsidiary, the European Investment Fund. There are excellent opportunities to help South-Eastern Europe through JEREMIE and other EIF products.

In keeping with the theme of recent initiatives commencing with the letter «J» is JESSICA, about to be launched this time in cooperation with the Commission and the Council of Europe Development Bank. This will mainly target investments in urban regeneration and help in improving the urban environment.

We will refer to all these initiatives in more detail in our last session tomorrow. Today, however, we will discuss the wider issues of integration, the progress achieved so far in South-Eastern Europe, the preparations for Turkey's and Croatia's accession, the work in the Western Balkans and the role of Greece - the Region's oldest member State - in the development and stabilisation process; in short, the challenges ahead.

A panel of academics and political experts will comment on the EU's enlargement agenda and analyse the underlying factors driving further economic and political reforms as well as those inhibiting them.

Tomorrow, we will turn our attention to the action required in order to carry forward economic development in South-Eastern Europe, and take a more concrete look on what can and must be done, such as the expansion of transport networks including maritime infrastructure, the development of energy networks improvements in regional exchanges with the possible creation of a regional free-trade area in the Western Balkans in order to enlarge the market and make the SEE Region more attractive for private investment, notably FDI.

Finally, we will discuss how best Governments, banks and private promoters can plan and prioritise their investments, the ways to approach possible sources of finance to support infrastructure investments, as well as the ways to improve and facilitate access to capital for private corporates and SMEs.

We do hope that this Forum will elicit suggestions for our own activity in South-Eastern Europe to support the region's development in the most effective way.

Thank you for your attention.

The outlook for South-Eastern Europe on the way to the EU

President, Excellencies, Ladies and Gentlemen, I am pleased to be at this year's EIB Forum dedicated to «South East Europe - a region on the move».

The European Investment Bank is a key partner of the European Commission in the region. We are working together to move South-Eastern Europe forward towards growth, dynamism, and a future-oriented perspective. I want to see people in this region talking more about their common European future and less about the divisions of the past.

The next year will see some major challenges in the region. Let me start with the major political event that lies ahead of us in South East Europe - the completion of the fifth enlargement of the European Union. Bulgaria and Romania will take on the rights and obligations of EU membership on 1 January 2007. The people of these countries deserve our congratulations for their efforts to prepare for accession. This does not mean that there is no further homework to be done. The Commission will continue to monitor the new members' progress in meeting their commitments in important areas such as judicial reform, the fight against organised crime and combating corruption.

The other countries of South-Eastern Europe on the enlargement agenda have also made progress on their way towards the EU in the past year. Croatia and Turkey are moving forward in their accession negotiations, while

EIB Forum
Athens, 19-20 October 2006

Olli REHN

Commissioner for Enlargement,
European Commission

South-East Europe - A Region on the Move

the Former Yugoslav Republic of Macedonia is now a candidate country. We concluded negotiations on a Stabilisation and Association Agreement with Albania this year, and we are negotiating for such agreements with Bosnia and Herzegovina, and with Montenegro. I hope that we can resume negotiations with Serbia very soon, once Serbia has met its international obligations to cooperate with the International Criminal Tribunal in The Hague.

With all these countries, the EU has a very clear policy: if they fully meet the conditions for each stage in the accession process, we will reward their progress. Our conditionality is very rigorous, and there are no short-cuts along the way. They have to undertake reforms with determination over many years. But at each stage, the EU will stick to its commitments and let them move from stage to stage once they are ready to do so.

On 8 November, the Commission will set out in a report the work that the future members have to undertake to meet the rigorous requirements for accession, and also the areas that the EU will have to consider over the years ahead to ensure that it can continue to function effectively as it also continues to enlarge. Our concept of absorption capacity - or integration capacity - is functional rather than geographical.

It is in this context that President Barroso clarified recently his view that a new institutional settlement should have been born by the time the next member is going to join the Union. While we prepare internally for further institutional reforms, the carefully managed accession process continues with the countries of South-eastern Europe. It is a simple fact of timing that the EU will have to come to a new institutional settlement before the next likely accession - that of Croatia - takes place.

The preparatory work by the enlargement countries has great value in itself, because it offers them the opportunity to transform themselves while preparing to join. Enlargement has proven to be one of the most important instruments for European security. It reflects the essence of the EU as a civilian power; by extending the area of peace and stability, democracy and the rule of law, the EU has achieved far more through its gravitational pull than it could ever have done with a stick or a sword.

The EU needs to reinforce its «shock absorption capacity» by reforming its policies and institutions to deal with a changing world. But we must keep making progress on these matters in parallel with enlargement, not hold the Western Balkans and Turkey hostage to our internal debates.

The current enlargement countries are chugging along the track to the EU, not rushing towards accession like a high-speed train. But it would undermine our own conditionality and strategic interest if we gave them the impression that they are on the road to nowhere.

The countries of South-Eastern Europe will need substantial financial support as they strive to prepare for EU membership. Kosovo is at the top of our agenda for the coming period. I hope that we will have a clear view of its future status by the end of this year. Kosovo will need a considerable amount of assistance to ensure its political and economic sustainability. The European Union will take a leading role in this process. In particular, the European Commission is planning to organise a donors' conference as quickly as possible after status settlement, in co-operation with the World Bank.

I am confident that the EIB will stand ready to support Kosovo as soon as its status becomes clear. The EIB and other lenders will need to be key supporters actively involved in the preparation of the donors' conference.

For the whole region, the Commission has proposed to create a single Instrument for Pre-Accession Assistance - known as «IPA» - which will bring together all the existing financial instruments of the EU.

IPA will offer a total of €11.5 billion for the period 2007-2013. However, for enlargement and pre-accession policy to be successfully implemented, assistance funded by the Community budget is not enough. The needs of the beneficiary countries in the years ahead are enormous. The European Investment Bank is a key partner of the European Commission in this respect. I see the European Investment Bank's role lying in facilitation of large-scale investments in the candidate and potential candidate countries.

The June European Council welcomed the intention of the Commission to extend and to intensify its cooperation with the European Investment Bank and other international financial institutions, particularly in the Western Balkans. The Commission is intensifying its cooperation with the EIB in the pre-accession area on many fronts:

1. The Commission has proposed to increase substantially the amount reserved in the Community budget to cover for eventual losses of EIB lending operations in the pre-accession area. The amount proposed for the extension of the «external lending mandate» under the new financial perspective 2007 to 2013 is €9 billion, an increase of around 80% compared to the amounts guaranteed under the last financial perspective for the same countries. The message is clear: The Community wants the European Investment Bank to put a strategic focus on South-East Europe and enhance its lending activities in the region. The Council is now discussing the Commission's proposal, and we hope for a decision before the end of this year.

2. As the role of the EIB is being re-enforced in the candidate and potential candidate countries, the role of the European Investment Fund in the region should be strengthened. I encourage the EIB to support the work going on to ensure that the European Investment Fund will have a clear mandate to support SMEs in all candidate and potential candidate countries in the future.

3. The Commission is planning to extend its grant-funded co-operation at regional level with the European Investment Bank to strengthen the financial sector, to promote energy-efficient investments and to support the preparation of large-scale infrastructure projects in both the Western Balkans and Turkey.

In view of the financial needs of the region, the Commission welcomes the efforts of all other players that bring additional support to the region. International Financial Institutions such as the European Bank for Reconstruction and Development, the Council of Europe Development Bank and the World Bank Group not only bring additional funding but also valuable expertise to the region. Based on the amended Memorandum of Understanding between the Commission and the International Financial Institutions, I call on the EIB to step up its efforts to co-ordinate with the International Financial Institutions that are active in the pre-accession region.

The example of the European Fund for South East Europe shows that International Financial Institutions can co operate successfully and also attract the private sector to invest. The Commission will continue to support this innovative instrument for supporting micro-enterprises.

Numerous challenges lie ahead for the countries of South East Europe and the European Union. The accession process is vital to encourage the countries to continue with sometimes difficult but necessary reforms. We must keep up the momentum by providing a clear perspective to the people of South-East Europe. This is the only way to secure prosperity, security and stability for Europe in the years to come.

Thank you for your attention.

**EIB Forum
Athens, 19-20 October 2006**

Gerald KNAUS

President,
European Stability Initiative

South-East Europe - A Region on the Move

A region on the move?

**EU enlargement and the
Western Balkans**

I. Enlargement Fatigue
1977:

Francois Mitterrand: «Neither Greece nor Spain are in a position to join the Community. Accession is neither in their interest nor is it in our interest. Interim steps are desirable»

II. Lessons of the past decade
FYR Macedonia in 1996:
«Moving toward firmer ground»

Bulgaria in 1996:
«Survives a dire years»
One decade later...

III: Is public opinion the new problem?

Slovenia:
44 percent support in 1994
FYR Macedonia:

41 percent support in 2005
Bulgaria:

46 percent in favour 1994
48 percent in favour 2005

Austrian opinion polls
2002 Eurobarometer:

27 percent of Austrians support Turkish accession

34 percent support Croatian accession

56 percent opposed Turkey
52 percent opposed Croatia

IV. Elite fatigue

Is there a credible alternative?

International Balkan (Amato)

Commission: «Empire or Enlargement»

«Permanent pre-accession process»

Kosovo: «Cutting the lifeline»

**Κωνσταντίνος ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ**
Καθηγητής Παντείου
Πανεπ. Κοιν. και Πολ. Επιστημ.,
Πανεπιστημίου Αθηνών (Επισθ.),
Ex Ch.L.U.L. Bruxelles, Ex Int.
I.I.A.P., Paris

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Economic growth 2005: -0.2%
Imports 2005: € 1,161 million
Exports 2005: € 47 million (tradeables)
67 percent of budget revenue at the border

Serbia: Another wasted decade?
Since 2000: No SAA. No PfP. No visa liberalisation in
sight. No EU consensus across the political elite.

V. Making the case for enlargement
Success stories need to be told (Bulgaria)
W. Balkan elites need to be proactive.
Explode the myth of popular fatigue.
Show the cost of non-Europe in the Balkans.

Αθήνα, 2006

EIB Forum
Athens, 19-20 October 2006

Loukas TSOUKALIS

President, Hellenic Foundation for
European and Foreign Policies

South-East Europe – A Region on the Move

**The European Perspective
and Southeast Europe**

Enlargement is generally considered as the most successful foreign policy of the EU. Successive enlargements are the best proof of the strong attraction, which the Union continues to exert on its neighbours. And they have also been an effective way of extending Pax Europea to more countries of the continent. Having helped to establish the conditions for a peaceful and prosperous centre, the old Carolingian core if you wish, today's mission of the Union may indeed be to export democracy, stability and modernity beyond its present borders. Empires have often tried to do something similar in the past, although using much more unpleasant means and, of course, relying less on democracy. It is characteristic that members sharing borders with countries outside the Union are only too keen to bring their neighbours inside the fold: Poland is today the strongest advocate of Ukraine's European perspective, and so is Greece for countries of Southeast Europe, including Turkey.

The countries of Southeast Europe are next in the line for accession to the Union. Their eligibility has been officially endorsed and repeated in European councils, subject as always to the well known criteria. Croatia and Turkey are already in the long and difficult haul of accession negotiations. If there is one part of Europe where the Union can perform an

important stabilization and modernization role, this is it. The EU also has a strong interest in doing so. We have learned from bitter experience that instability, poverty and violence - criminality as well - are not easily confined within national boundaries.

The political and security situation in this part of the world has improved dramatically since the bloody wars that accompanied the disintegration of socialist Yugoslavia. And more recently, the economic indicators have also begun to improve fast. Of course, we cannot generalize too much: in many respects, the difference between, say, Croatia on the one hand, Bosnia-Herzegovina or Albania on the other, is very big. And this justifies a European policy that tries to combine the regional with the bilateral, each country after all being judged individually in meeting the membership criteria and being rewarded accordingly.

There are, however, still big problems in parts of the region. There are weak at best, or virtual, states or entities. We may be indeed approaching the day of the final peace settlement, although this is unlikely to solve the problem for good. The argument is sometimes heard that weak or semi-functional states can be successfully integrated in a stable European political framework in which sovereignty is shared: not necessarily a convincing argument.

In several countries, there are weak governments and widespread corruption, while much of economic activity takes place in the so - called informal economy: unregulated, untaxed, and sometimes outright criminal. Unemployment is high, social capital is weak, and citizens feel frustrated and disempowered. There is much that still needs to be done in terms of institution building and economic reform, for example; and the perspective of EU membership could act as a catalyst.

For reasons of size and not only, Turkey forms a category of its own. Big, poor and different, Turkey presents the biggest challenge of all. If the Union succeeds in gradually extending Pax Europea to Turkey, thus helping it to transform into a modern, stable and democratic country with rising levels of prosperity, it will have achieved a great deal indeed. But this is a process that will take time.

In a more political Europe, identity and borders will be important but also divisive issues. There is no way of avoiding it. A European Union with many more members, Turkey included, is bound to be a very different Union from what we have known so far. And then, the awkward question is being asked, a question that is difficult to answer but also increasingly difficult to avoid: how much diversity - political, economic and cultural - can the European political system take before it implodes? And more mudanely, at what speed can European institutions incorporate new members without reaching gridlock? Or, how much money are taxpayers of member states prepared to pay for the benefit of those Europeans much poorer than themselves and keen to join the club?

If further enlargement is to happen - and happen successfully - hence without acting as a boomerang against the Union itself, I submit we will need at least four things: Patience, Persuasion, Imagination and Generosity: the PPIC strategy, if you are fan of acronyms. Let me explain.

The latest and biggest ever enlargement took place almost two and a half years ago, and the next one is imminent. It is not just a question of numbers. The new members have relatively low levels of economic development and short experience of democratic governance. This round of enlargement is therefore similar to the Southern enlargement of the 1980s, if

only on a much bigger scale and taking place in a less favourable environment. This observation can be extended to those countries still waiting to join, only more so.

There had been many scare stories preceding the Southern enlargement, stories about dilution of the Community, as it was then, dumping of goods and mass migrations of poor, unemployed people from the new members. The Polish plumber today has replaced the Spanish tomato grower in the minds of French people and others who are afraid of new, poorer countries joining the Union.

Scare stories were proved wrong in the past. The accession of Greece, Portugal and Spain was accompanied by further deepening of integration: the internal market programme and the strengthening of the redistributive dimension of the common budget, through the creation of the Structural Funds, were both closely connected with the enlargement of the 1980s. Enlargement coincided with (and contributed to) higher growth in the EU as a whole, at least in the early years, while Spaniards and Greeks did not invade the labour markets of the more advanced economies in Europe; if anything, many of those already there went back home. And the reason is very simple: the new members have enjoyed healthy growth for most of the time since joining and they have therefore succeeded in progressively narrowing the income gap separating them from their richer partners. Southern enlargement offers a good example of a positive sum game.

Can this experience be repeated for the benefit of those who have recently joined, those who will be joining soon and eventually also for others still in the waiting room? The answer to this question will depend on several factors: the strength and legitimacy of modernizing elites in countries joining, changes in the international economic environment, as well as policies pursued at the level of the Union.

The transformation of former communist countries of Central and Eastern Europe, now members of the EU, is already quite remarkable. The perspective of membership provided for years the necessary focus and a powerful incentive for domestic change. The growth prospects for the new members look good; arguably, the most difficult part of the transition is already behind them.

There is, however, a less optimistic reading of the situation, which may suggest that the famous process of Europeanization of new members risks being long and painful both for the new members and the Union as a whole. A large number of citizens of the young democracies in central and eastern Europe show little trust in their political leaders and even less confidence in the political system in general; many of them are tired of reforms, often perceived as being imposed by Brussels; and having suffered for long under foreign domination, they now attach themselves with religious zeal to some of the formal attributes of sovereignty, having already relinquished many of their real powers especially in the economic field. Populism is on the rise, while the popular appetite for change is not boundless.

Our citizens will have to be convinced about the benefits of further enlargement. It cannot be otherwise. At present, many of them seem to have serious doubts. One of the problems is that the benefits of enlargement for existing members are mostly long-term and intangible - an investment, in other words, in democracy, security and prosperity in our neighbourhood - while the costs are usually perceived to be more immediate and concrete. This is hardly the combination to mobilize politicians in a democracy. Most of them tried to avoid

the subject altogether until recently. It is now out in the public, offering also plenty of opportunities for demagogues. Hopefully, they will not be the ones to dominate the debate on further enlargement.

There is also no point in pretending that the Union can keep on taking new members without this having an effect on its internal cohesion and its ability to deliver the goods. To put it differently, in order to be able to stabilize the periphery, we first of all need a centre that functions. And this is becoming less and less obvious. Internal reforms, implying difficult decisions and compromises, may therefore be an effective precondition for a successful further enlargement. Institutions will have to adjust to more members. Some people argue that trying to preserve the effectiveness and internal cohesion of an ever enlarging Union is like an attempt to square the circle. Perhaps, different and complicated geometric figures will develop in the process.

While criteria of eligibility have to be strictly adhered, the Union may be well advised to make the intermediate stages leading to full membership more substantial in economic and political terms. Gradual adoption of the *acquis communautaire* by the candidates should be complemented with more rapid integration in the European internal market and participation in common programmes and policies. And this will also cost money, let us be honest.

Pax Europea does not come cheap. The success of southern enlargement, for example, which will hopefully be repeated with the latest enlargement and also with new ones in the future, did cost money to the budget. Some of it was surely wasted. But overall, the investment was worthwhile. Spain, Portugal and Greece are now different countries: more democratic, stable and prosperous. The same applies to Ireland, only more so.

We need large amounts of patience to carry through further enlargement; strong skills of persuasion in order to convince our fellow citizens of the merits of it; extra doses of imagination to design flexible and more differentiated forms of membership, while also constructing more substantial intermediate stages leading to it; and last but not least, more money in order to help lubricate the process of Europeanization.

**Κωνσταντίνος ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ**

Καθηγητής Παντείου
Πανεπ. Κοιν. και Πολ. Επιστημ.,
Πανεπιστημίου Αθηνών (Επισκ.),
Ex Ch.L.U.L. Bruxelles, Ex Int.
I.I.A.P., Paris

Δρ **Βασ. ΔΕΛΗΘΕΟΥ**
Εντετ. Διδασκ. Μεταπ.
Προγρ. Χαροκοπέιου
Πανεπιστημίου

**ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ
ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ
ΣΕ ΧΩΡΕΣ
ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ
ΑΛΒΑΝΙΑ, ΒΟΣΝΙΑ,
ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΗ,
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ,
ΚΡΟΑΤΙΑ, Π.Γ.Δ.Μ.,
ΣΕΡΒΙΑ-
ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟ,
ΡΟΥΜΑΝΙΑ
ΚΑΙ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΣΧΕΔΙΟ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ
ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ**

Αθήναι
Μάρτιος 2005

EIB Forum
Athens, 19-20 October 2006

Laza KEKIC
Director,
Economist Intelligence Unit

South-East Europe - A Region on the Move

**Κωνσταντίνος ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ**

Καθηγητής Παντείου
Πανεπ. Κοιν. και Πολ. Επιστημ.,
Πανεπιστημίου Αθηνών (Επισκ.),
Ex Ch.L.U.L. Bruxelles, Ex Int.
I.I.A.P., Paris

**ΘΕΣΜΙΚΟ
ΠΛΑΙΣΙΟ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

Τόμος Α'
Νέα έκδοση

Αθήνα, 2004

Sustainable economic growth in the Western Balkans: the main constraints

A comparative perspective, 2005

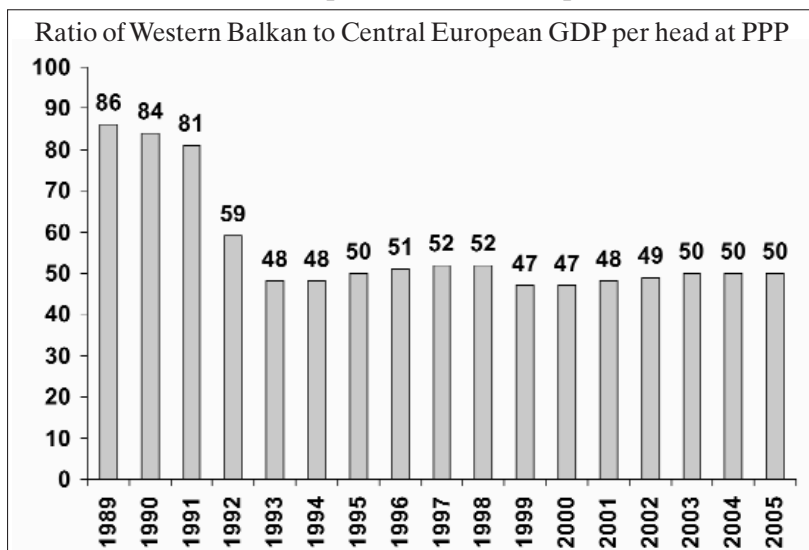
	GDP per head \$	Exports %ofGDP	RealGDP 1989=100	Inflation	FDI/ GDP%	Curr acc/GDP%
Western Balkans	4,120	22.9	75.4	5.0	5.7	-9.4
Albania	2,620	8.0	136.1	2.4	3.8	-7.0
B & H	2,560	25.8	76.9	4.5	4.4	-20.8
Croatia	8,620	22.9	97.9	3.5	5.4	-6.5
Macedonia	2,760	36.2	87.9	0.0	4.3	-1.4
Montenegro	3,290	25.3	67.1	3.4	11.6	-12.2
Serbia	3,250	19.2	51.4	16.1	4.5	-8.6
Eastern Balkans	4,230	36.3	102.7	7.0	7.1	-10.0
Bulgaria	3,450	44.0	97.2	5.0	9.0	-11.3
Romania	4,490	28.6	104.9	9.0	5.2	-8.6
Central Europe	9,390	54.4	136.1	2.6	5.0	-4.1
Czech Republic	12,150	63.0	121.4	1.9	7.2	-2.0
Hungary	10,920	56.6	128.8	3.6	5.1	-7.4
Poland	7,950	31.8	148.7	2.1	3.1	-1.7
Slovakia	8,720	67.5	123.2	2.7	6.6	-8.6
Slovenia	16,950	53.3	135.3	2.5	3.0	-1.1

Source: EIU. Serbia without Kosovo. GDP is at market exchange rates. Exports refer to exports of goods only. Regional GDP aggregates are weighted averages; other regional totals are unweighted averages. FDI/GDP ratios are 2001-05 averages.

Recent growth performance

Real GDP growth (%)	2001	2002	2003	2004	2005	2001-05 average
	Central Europe	2.1	2.2	3.7	5.0	
Western Balkans	3.8	4.5	4.1	5.9	5.2	4.7
Albania	7.2	3.4	6.0	5.9	5.5	5.6
Bosnia and Herc.	4.3	5.3	4.4	6.2	5.0	5.0
Croatia	4.4	5.6	5.3	3.8	4.3	4.7
Macedonia	-4.5	0.9	2.8	4.1	4.0	1.4
Montenegro	-0.2	1.7	2.4	3.7	4.1	2.3
Serbia	5.1	4.5	2.4	9.3	6.8	5.6
Eastern Balkans	5.3	5.0	5.0	7.7	4.5	5.5
Bulgaria	4.1	4.9	4.5	5.7	5.5	4.9
Romania	5.7	5.1	5.2	8.4	4.1	5.7
Transition region	5.0	4.4	6.3	7.2	5.8	5.7

Resumption of slow catch-up

The main constraints

- Economic openness and under-trading
- Price competitiveness issues
- The regulatory framework
- Infrastructure upgrading
- *Institution - building?*

Concentrating on the achievable

Price competitiveness

Gross monthly wages, US\$							
	Predicted	Actual	Act/pr		Predicted	Actual	Act/pr
Czech	685	701	1.02	Bulgaria	268	190	0.71
Hungary	725	719	0.99	Romania	242	253	1.04
Poland	619	627	1.01	Albania	206	236	1.14
Slovakia	661	491	0.74	B & H	372	475	1.28
Slovenia	1,398	1,478	1.06	Croatia	666	922	1.49
Estonia	636	573	0.90	Macedonia	345	421	1.22
Latvia	450	390	0.87	Serbia	257	350	1.36
Lithuania	570	472	0.83				

«Equilibrium wages» estimated or predicted on the basis of a relationship between wages and productivity (output per employed, at PPP) and several other variables, across 70 economies.

Regulation - World Bank Doing Business

Regulatory framework and income (rank out of 174 countries)	GDP per head (at PPP, 2005)	World Bank ease of doing business 2006
Czech Republic	38	52
Hungary	41	66
Poland	51	75
Slovakia	45	36
Slovenia	31	61
Bulgaria	66	54
Romania	67	49
Albania	102	120
Bosnia & Herc	99	95
Croatia	54	124
Macedonia	78	92
Montenegro	90	70
Serbia	92	68

Business environments

Gross monthly wages, US\$							
	Predicted	Actual	Act/pr		Predicted	Actual	Act/pr
Czech	685	701	1.02	Bulgaria	268	190	0.71
Hungary	725	719	0.99	Romania	242	253	1.04
Poland	619	627	1.01	Albania	206	236	1.14
Slovakia	661	491	0.74	B & H	372	475	1.28
Slovenia	1,398	1,478	1.06	Croatia	666	922	1.49
Estonia	636	573	0.90	Macedonia	345	421	1.22
Latvia	450	390	0.87	Serbia	257	350	1.36
Lithuania	570	472	0.83				

World Economic Forum, Global Competitiveness Report 2005-06

Business surveys; public institutions is average of judicial independence, legal efficiency, property rights protection, government favouritism Corruption average of 8 different categories.

Western Balkan growth prospects

Fixed or slowly changing factors:	Policy-sensitive:
Scope for catch-up (+)	Regulation (- at present)
Geography (mixed)	Openness (- at present)
Demographics (-)	Macro policies (mixed)
Institutions (-)	Infrastructure (- at present)

EIB Forum
Athens, 19-20 October 2006

Panayiotis IOAKIMIDIS
Professor of Political Science,
University of Law,
Economics and Politics of Athens Greece

South-East Europe - A Region on the Move

Short Outline of Presentation

The short presentation will focus on Greece's role in the region of S.E. Europe. More specifically, it will seek to briefly answer the following questions:

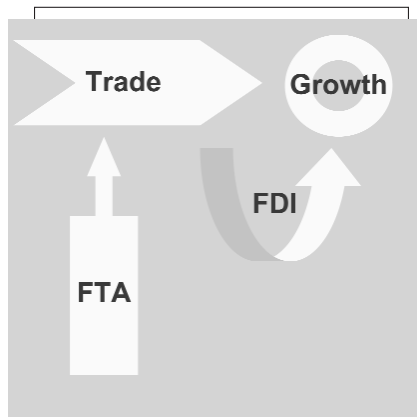
- What role Greece, as full member of the European Union (EU), can play in advancing the objective of integration of the countries of S.E. Europe (W. Balkans, Turkey) into the EU?
- What can be the role of Greece in strengthening the process of interregional integration and cooperation in S.E. Europe?
- What contribution Greece can make to the process of stabilization, democratization and economic modernization in the region?
- What are the limits of «imported/imposed» modernization for the region of S.E. Europe?

Enhance Regional Integration by the Free Trade Zone and Infrastructure Investments

Talking Points

1. Evaluation of Bilateral Free Trade Agreements
2. Towards a Single FTA for SEE
  1. CEFTA 2006
  2. Energy Community
3. Investment Opportunities in Serbia:
  1. Telecommunication
  2. Energy Sector
  3. Transport Sector
  4. Privatization of infrastructural state companies.

Fundamentals

1. Fundamentals are present in SEE...
2. With some doubts:
  1. FTAs implementation period is short and...
  2. The gravity model predicts limited role for FTAs in the case of Serbian (and Croatian) trade with the EU...
  3. Since actual trade is lower than potential trade with the EU

EIB Forum
Athens, 19-20 October 2006

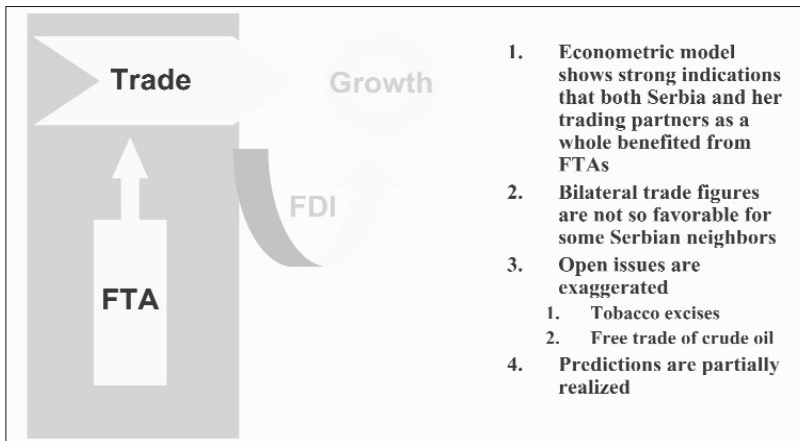
Miroљjub LABUS

former Deputy Prime Minister,
Serbia

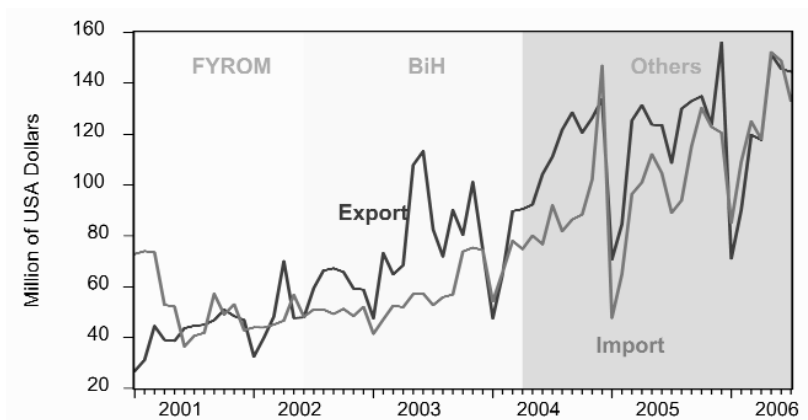

South-East Europe - A Region on the Move

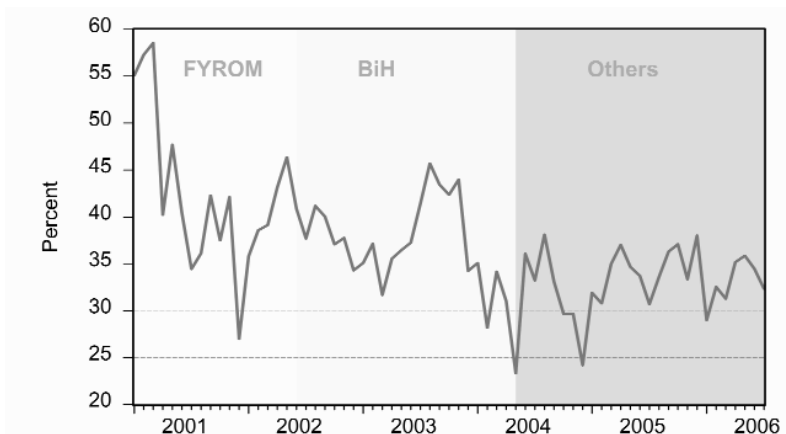
Evidence from Serbia

Serbian trade with SEE Countries

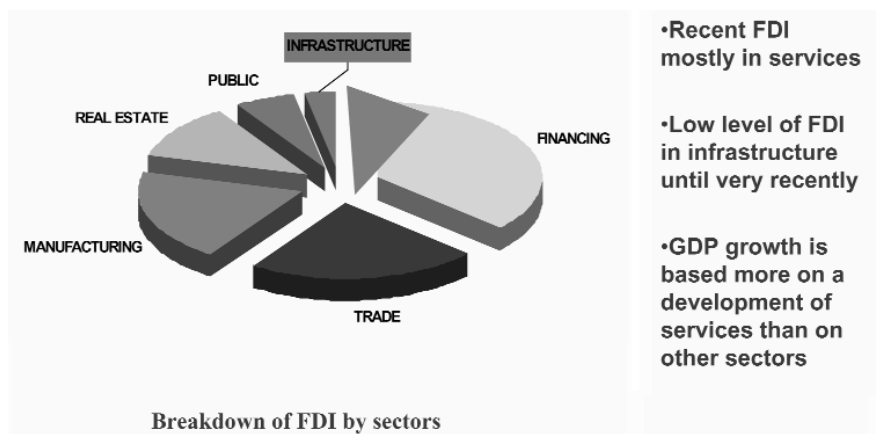
Serbian trade with SEE Countries in relation to trade with the EU

CEFTA 2006 and Energy Community

- CEFTA 2006 combines already concluded FTAs with elements of SAA particularly with respect to
  - Cooperation policies, Rules of origin (including diagonal cumulation), Public procurement, State aid, Liberalization of trade in services, Non-trade barriers, Dispute settlement mechanism.
- Scheduled time for signature: end of 2006
  - More active role of EC might be necessary.
- Energy Community to enter into force in January 2007
  - Innovative cooperation of EU member states and (potential) candidate countries
  - Implementation of the Acquis Communautaire on energy, environment, competition and renewables for the whole region before formal accession to the EU.

Investment opportunity in Serbia

Main Points

1. SEE countries are heading for EU membership at different pace. However, there is the only one «European road» to take them to this end.
2. Creation of a single regional market (CEFTA 2006) and Energy Community are constructive steps to reinforce European perspective for all SEE countries.
3. As far as Serbia is concerned - whatever happens to negotiations on the SAA - improved regional market integration, accompanied with necessary investments in infrastructure, will the country move closer to the EU.

EIB Forum
Athens, 19-20 October 2006

Michalis SARRIS

Minister of Finance, Cyprus

South-East Europe – A Region on the Move

Motorways of the sea bridging Cyprus with Europe, the middle East and Asia

Mr Chairman,
Ladies and Gentlemen,

It gives me great pleasure to be amongst you today and I wish to thank the European Investment Bank for inviting me to this year's forum in Athens. I would also like to thank our hosts, the Greek government for their hospitality.

For many years, EIB Forum proved to be important and lasting links between the public and private sector. I have no doubt that this year's forum on such a timely subject and with a distinguished audience will provide a unique opportunity to exchange ideas on our region and address key challenges. It could generate concrete ideas on how we can improve trade, promote and encourage investment, identify new infrastructure projects and find new ways of expanding economic ties. It is also an opportunity to discuss the role of the public and private sector in fostering cross-border co-operation.

Addressing issues related to the further development of the European Union, and especially political and economic integration in South East Europe, is always a challenge. After all we should not forget that the idea of an enlarged Europe is always the subject of an interesting debate. This has been successfully implemented with the 2004 enlargement and the forthcoming membership of Bulgaria and Romania.

Cyprus' accession to the European Union proved how a policy of integration with the

global system, can free a national economy from the constraints of a small domestic market. The harmonization with the *acquis communautaire* has been a catalyst for significant structural reforms. It has also facilitated compliance with the stability and growth pact commitments embedding conditions of macroeconomic stability which are necessary for sustainable economic growth.

Cyprus' strategic location at the centre of three continents, and its close proximity, to the busy trade routes linking Europe with the Middle and Far East, has been a major factor shaping its history throughout the centuries. Cyprus has been a meeting place of the civilizations of these three continents and at the same time it has been a European country.

Therefore the accession of Cyprus to the European Union was only a natural and expected development in its history, since Europe has always been for us our natural cultural and economic environment.

In recent years, this strategic location together with the excellent political and economic relations with our neighbours, a highly developed socioeconomic infrastructure, excellent telecommunications, a sophisticated banking system, a wide range of high quality professional services and a favourable economic and business environment, make Cyprus an ideal Centre for business activities.

Within the framework of the harmonization of Cyprus with the *acquis communautaire* is a full safeguarding of the four fundamental freedoms of the national market, the free movement of goods, services, capital and people, including the right of establishment and the full liberalisation of foreign direct investment in Cyprus thus opening new promising business opportunities for foreign investors.

Given its geographical position and its cultural character Cyprus is particularly interested in and concerned about the south East Europe and the wider Mediterranean area. We believe that this is an area of strategic importance and will continue well into the coming years to be of crucial significance to Europe's security, growth and prosperity.

Recognising precisely this importance, the Union established some years back a far-sighted initiative called «Motorways of the Sea» (MoS), which is intended to concentrate flows of freight on seas-based logistical intermodal routes in such a way as to improve existing maritime links or to establish new viable, regular and frequent maritime links for the transport of the goods between Member States. The aim is to reduce road congestion and/or improve access to peripheral and island regions and states. It is an acknowledgement that «corridors» being promoted under the Trans European Network, cannot possibly stop at the land border of a country and should be eligible for funding under the Trans European Network guidelines. They are the «floating infrastructures» of the European seas.

The MoS concept aims at introducing new intermodal maritime-based logistics chains in Europe, which should bring about a structural change in transport organization in the years to come. These chains will be more sustainable, and should be commercially more efficient, than road-only transport. MoS will thus improve access to markets throughout Europe, and bring relief to the road system. For this purpose, fuller use will have to be made not only of maritime transport resources, but also of the potential in road and rail transport, as part of an integrated transport chain.

The extension of the Motorways of the Sea to connect the European Union with the neighbouring countries in the Mediterranean, Black Sea and Baltic Sea regions has been identified as a priority for transport facilitation between the EU and these neighbouring

regions. The smooth flow of goods, people and investments across the emerging Euro-Mediterranean free trade area necessitates a well-functioning multimodal transport system. More efficient transport would help the East Mediterranean countries to attract foreign direct investment, encourage exports and participate in increasingly complex cross-border supply-chains. It would also facilitate regional integration and permit the countries of North Africa and the Middle East to more effectively plug into the European Single Market.

The MoS connecting Europe with East Mediterranean are intended to provide a common ground for the development of a multi-modal transport infrastructure network of each country, adjusted to the expected requirements of passenger and goods transport in the areas it connects. The identification and financing of MoS projects within the region will promote intermodal freight options relying on integration of short sea shipping into the transport supply chain and develop an efficient, well-functioned transport system.

In our immediate region, the East Mediterranean, because of the geopolitical situation, maritime transport is simply the only alternative. So it has to function without obstacles. The importance of an efficient maritime transport network, as a vehicle of economic growth and prosperity, cannot be over-estimated.

Ports as the connecting infrastructure for MoS initiatives increase the efficiency of the European transport system, encourage growth of intra-EU trade and trade with third countries, overcome congestion of the main land-corridors, enhance maritime links with island and peripheral regions and strengthen the multimodal aspect of the network. They act as nodal points for logistical transport chains and intermodal transport and integrate land transport infrastructure, transport related services and ships, maritime transport and any other land transport mode.

Allow me at this point to refer to the Lebanon crisis last summer and the important role of Cyprus and its contribution to the crisis and more specifically to the successful repatriation through Cyprus ports and airports of tens of thousands of Europeans and other foreign citizens. We are very pleased that the existing infrastructure and mechanisms in our ports, proved very effective for the transfer of humanitarian aid in Lebanon and the repatriation of people.

In the case of Cyprus, an island economy, with 70% of its trade and direct shipping links with EU member states or countries in the geography of Europe, the concept «Motorways of the Sea» is very important. Cyprus depends almost entirely on its ports for its trade. The development and improvement of infrastructures and the establishment of an efficient transport system is high on the agenda of the Cyprus government. Thus, the Cyprus Ports Authority has planned various projects for upgrading the port infrastructure in order to enhance the port services and re-establish Cypriot ports as transit centres, offering cost efficient services to international shipping. These projects will ease the integration of the Cyprus, an island state which acceded recently into EU, on the basis of a more efficient transport network.

It is necessary that for Motorways of the Sea to operate effectively they must provide efficient port and shipping services as well as integrate efficiently into the land transport system.

The Cyprus Ports Authority (CPA), as the entity responsible for the development and management of all Cypriot ports has always given priority to the creation of infrastructure and superstructure to respond to technological changes in shipping and modern

requirements of commerce. The latest major developments are the initiatives for the construction of a modern passenger terminal at Limassol port, the dredging of the sea area at Limassol port to 16 metres the expansion of the container stacking areas and the installation of additional cranes.

Prior to Cyprus accession to the EU, and ever since, the CPA has been concentrating its efforts on upgrading its services in terms of security, safety and efficiency. It has invested in security systems, it has increased its stacking and marshalling areas, thus creating capacity and reducing the costs of private operators. Moreover, it is expanding its information technology applications and is in close cooperation with Customs to resolve issues on administrative procedures in the most cost-efficient way.

However for the «concept» of Motorways of the Sea to develop into a «reality» it is not only necessary to create the right infrastructure and to minimize formalities, but it is essential to remove barriers to the free flow of commerce and shipping.

In this respect, we would like to emphasise the need for action in lifting measures that are working towards opposite objectives. Turkey is knowingly opposing the development of motorways of the sea by preventing ships, under Cyprus flag or having as last port of call Cyprus ports, from entering Turkish ports. Such measures constitute serious obstacles and distortions in the direction of free trade, within the E.U.

The measures imposed by a country which is linked by a Customs Union to the EU and seeks membership to the EU, seriously affect private and public interests of the European Community, notably EU ship owners and ship managers.

We welcome the recognition under Motorways of the Sea, of the importance of co-financing infrastructure measures to improve primarily accessibility between outlining and island regions and central market areas. Cyprus as a new EU Member island state at the periphery of the EU, acting as its outset south-eastern border, is looking forward to the «practical» application of this «concept» to achieve its full integration with the Community.

Cyprus is actively participating in the Mediterranean Forum together with France, Spain, Italy, Portugal, Greece, Slovenia and Malta. The intention is to submit a proposal for the «Motorways of the Sea» of south-East Europe, connecting the Adriatic Sea to the Ionian Sea and the Eastern Mediterranean including Cyprus, which also links with the «Motorway of the Sea» of South-West Europe.

In closing I must underline the role of the European Investment Bank in financing some of the above projects. In Cyprus we appreciate a lot our co-operation and long standing ties with the European Investment Bank. The co-operation started back in the early 80's and since then this business relationship has flourished and EIB has been a solid partner in our efforts for modernisation of Cyprus' infrastructure and helped pave the way towards the European Union.

Let me finish by assuring you that we look forward to continue the close and mutual co-operation with all Mediterranean Partners and all of our neighbours in South East Europe. Conference like this provide the essential platform for promoting the establishment of inter-cultural, inter-religious dialogue in our societies leading to greater respect for diversity and pluralism. We believe that if there is a political will there is a possibility for peace, stability and development.

Thank you.

**EIB Forum
Athens, 19-20 October 2006**

Mustafa ALPER

Secretary General, International Investors
Association of Turkey - YASED

South-East Europe – A Region on the Move

**Regional Integration in
South-East Europe:
Cooperation in the Interre-
gional and Intraregional Investe-
ments**

Mr. Chairman, Excellencies,
Ladies and Gentleman,

I would like to thank EIB for giving me the opportunity to talk about such an important subject. It is interesting to see that global trends of FDI declared by UNCTAD, it can easily be observed that today is the right time to talk about the regional integration concept more deeply. New regional players are emerging in the global investment and trade playground through policy developments at the regional level.

Let us take a quick look at the foreign direct investment (FDI) figures announced by UNCTAD just few days ago. Global FDI inflows rose substantially in 2005, which is the second rise in the last two years. In 2005, global FDI has increased from US\$10 billion to US\$ 916 billion which is 19% higher than in 2004. On the other hand, FDI inflows to developing countries rose to US\$ 334 billion from US\$275 billion having a share of 36% of the global FDI.

Among developing regions, South, and South-East Asian economies' FDI inflows reached to 165 billion dollars, which is half of the FDI to the developing countries and 18% of the global FDI. 2/3 of this was received by 2 countries: China (72 billion dollars) and Hong Kong (36 billion dollars). In 2005, developing coun-

tries mainly China, India and South Korea made 117 billion dollars FDI and strengthened their global positions.

When we take a closer look at these figures, we observe that more than two thirds of these transactions are interregional or intraregional. Recent developments indicate us that regional cooperations/relations are becoming more dominant in the trade and investments of the countries.

The astonishing global rise of the developing countries brings up re-establishment of the rules of the game as well. After all, when we talk about FDI, in the coming future it will not only be under the monopoly of the developed countries any more. Within the new FDI formation, while balance of power is reforming, some of the developing countries have strengthened their economic and political positions with the influence of large FDI inflows and make their significance increased within the global system. New economic formations could be expected in the coming gears.

The most striking component of this unexpected increase of FDI flows to developing countries is because of the regional transactions: Intraregional and interregional investment flows between the countries of Latin America or South and South-East Asia make those groups much more stronger to attract new FDI to the region. Due to strong regional integration plus development of new attraction mechanisms like improvement of the investment policies, enhancement of incentives, reduction of bureaucracy, simplification of transactions as well as governmental support to the intra-regional investment flows, these countries significantly increased the amount of FDI attracted to the region.

The investment flows from the developed countries to the developing countries still have a great importance. However, the inflow of investments from developing to developing countries is gaining more importance due to the global investment circulation trends. It is highly expected that in the coming years a significant increase shall be encountered in the intra-regional investment flows especially due to formation of strong regional integration groups.

The regions where the largest regional integration is recorded can be named as South-Southeast Asia and Latin America. A similar structuring can be developed within the South East Europe as well.

With the help of historical roots and long lasting trade partnerships in the regions, international investors were more focused to their own regions which promoted the interregional trade and investments.

Therefore, it is important that the countries should be well organized and should prepare their institutional infrastructures accordingly in order to increase the interregional trade and investment.

Turkey, having achieved a significant spring in investments, especially in the last couple of years, and being one of the top 20 economies of the world and being the greatest in South East Europe, with a GDP of 380 billion USD, could play a locomotive role in the regional integration.

According to the recently developed market forecasts declared at Davos by PWC and also mentioned at the UNCTAD World Investment Report 2006, Turkey took part in the economies which are the most attractive for foreign investors and the fastest growing

markets. These countries are known as Emerging Seven: Brazil, Russia, India, China (BRIC Countries), Indonesia, Mexico and Turkey.

Turkey, not being only an attractive country itself but also a gateway to Caucasian and Middle East countries, could be a jumping point and an access to potentially high market hinterland for the South East European countries.

Not only the good economic indicators or the geographically strategic advantage of the country but also the institutional restructuring and reform operations in Turkey can be a model for the countries of the region in this respect. The works of the reform program for the improvement of the investment environment that has been initiated in 2002, with the collaboration of public and private sector which we may call as «Turkish model of restructuring», can also be implemented in the countries of the region.

Another newly developed mechanism to improve the business environment and attract more FDI, is «Investment Advisory Council» It has been formed in parallel to the reform works in Turkey and successfully performing its duty for the last 3 years. The Council consisting of the CEOs of the world leading 20 transnational companies, Chairmen of 4 Turkish private sector NGO's, Presidents of the World bank, IMF and EIB, Prime Minister, Minister of Finance and Minister of Economy who is also the Chief Negotiator for the EU. It is a structure where the answers to questions such as «How can Turkey attract more investment, determining which areas require urgent reforms, execution of which improvements can enable fast investment inflow» are sought for at the macro and micro scales. At the annual declaration announced after each meeting, the targets for the following year are determined. A similar structure in each of the Balkan countries may be formed which could provide the cooperation among the Investment Advisory Councils of the Regional countries for common goals and benefits.

Existing efforts towards increasing the regional cooperation such as, BSEC, Business Councils and Mixed Cooperation Councils between Balkan countries should be facilitated. In addition to that, bilateral investment treaties and double taxation treaties should also be promoted among the Balkan countries. Supporting the trade co-operations with the investment oriented collaborations at the advanced stages by all means would be well advised for enabling the continuity of the regional integration.

Besides that, realization of full membership of Croatia and Turkey and other candidate countries in the South East Europe region to the EU shall be a factor in reinforcing the close cooperation environment. Harmonization of the legislations with the EU, gradual lowering of customs tariff and cooperation in trading with third parties will naturally promote the regional integration.

«Common policy development, follow-up, coordination and synchronization» of the existing cooperations in the region should be enabled by establishing a «supra institutional» structure in parallel to these institutional infrastructure efforts to promote regional integration. In order to realize this, a structure for the development of cooperation between the countries like «Regional Cooperation Development Forum» can be established by the participation of the public and private sector representatives.

In the light of the global developments, in the re-structuring of the Balkan region in terms of investment and trade, it will be well advised to form this «supra institutional structure» where all the parties shall be equally represented and to set some common interest.

It appears that in near future, ensuring development in terms of investments and trade shall be associated with strong intra-regional and inter-regional cooperation and regional integration. As for the Balkan countries, it will be wise to evaluate the expectations for the future within the framework of regional cooperation and thus, ensuring not to miss the global opportunities.

Thank you...

YASED
International Investors Association of Turkey

Who is YASED:

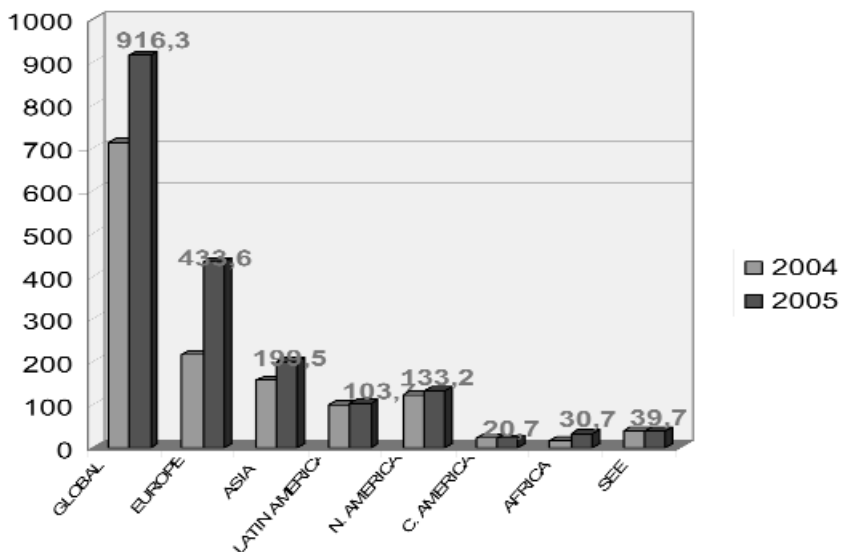
- A NGO
- A voluntary, non profit, independent Organization
- Founded in 1980 by 14 MNCs
- 365 members representing, 250 international companies
- 85% of FDI in Turkey

Mission of YASED: To promote proactively an environment for foreign direct investment which matches the best global business practices

Activities of YASED:

- Government Policy and Legislation
- Network and Partnership
- Public Awareness
- Cooperation with International Organizations (WB, EU, UNCTAD, OECD)

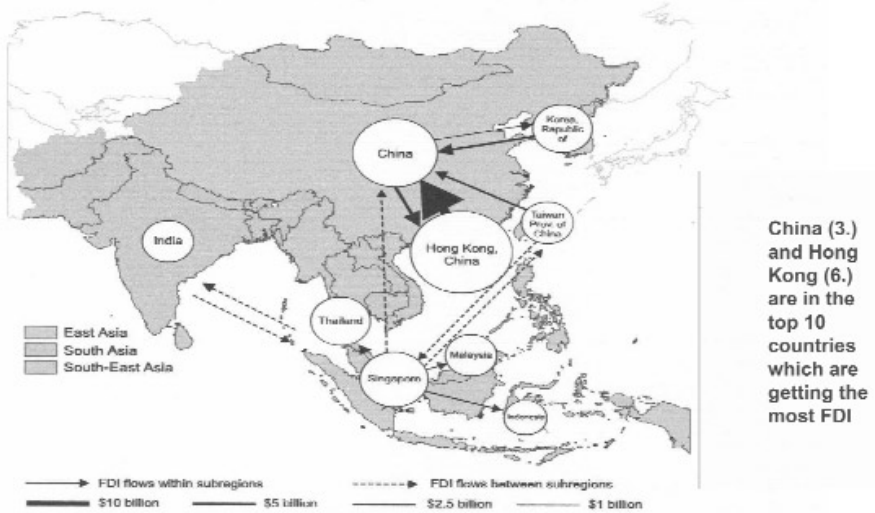
Global FDI Inflows w.r.t Regions
(billion US\$)

Source: UNCTAD

A Model for Regional Integration: South and South East Asia

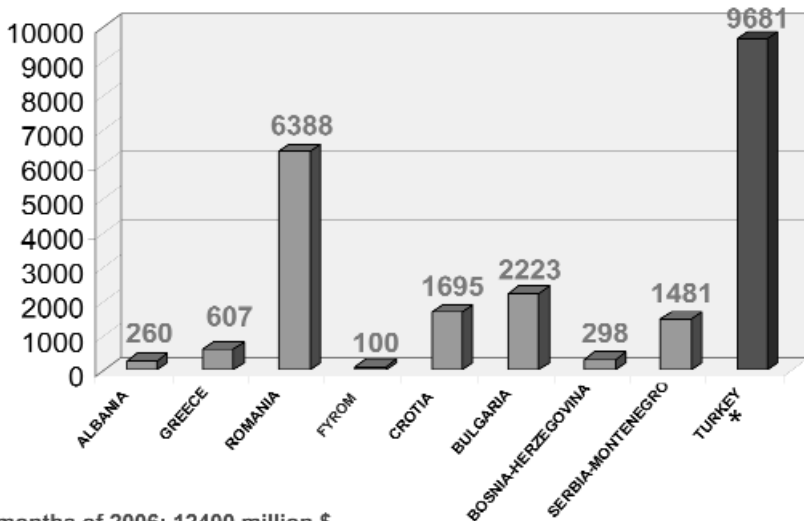
Figure II.10. Pattern of intraregional FDI flows in South, East and South-East Asia, 2002-2004 ^a

Source: UNCTAD

FDI Inflows South East European Countries (2005)

(million US\$)

*1st 8 months of 2006: 12400 million \$

Source: UNCTAD

Turkey as an Important Partner for Regional Integration

- 1) High FDI Inflows (billion US\$)
2003 → 1,7
2004 → 2,9
2005 → 9,8
2006 (8 months) 12.4
- 2) Expected **FDI** around **US\$ 18 billion** by the end of **2006**
- 3) High M and A and Privatization Deals
2004 3 billion US\$
2005 **12,5 billion US\$** (realized) - **45 billion US\$** (announced)
- 4) Turkey → as a regional headquarter for TNCs
- Coca Cola, BASF, Pepsi, Microsoft, P&C, Unilever...
- 5) One of the most preferred investment locations in the world -BRIC+Indonesia, Mexico, Turkey E7 (Emerging Seven-PWC)

Turkey at a Glance

- Growing domestic market
(A population of 72 million, %50 of population is under age of 25)
- Dynamic and mature private sector
- Regional base among neighbour countries
- Gateway for both Caspian and Middle East energy resources
(Close relations with the Turkic Republics and Middle East Countries)
- Liberal and reformist investment climate
- The process of IIE works since 2002 with the close cooperation of private and public entities
- Qualified and cost-effective labor force
- Customs Union with the EU and the start of the accession negotiations
- Institutionalized economy
- 20th biggest national economy in the world (2005)
- Strong and effective government economic and political stability
- Developed infrastructure

Κωνσταντίνος ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Καθηγητής Παντείου
Πανεπ. Κοιν. και Πολ. Επιστημ.,
Πανεπιστημίου Αθηνών (Επισκ.),
Ex Ch.L.U.L. Bruxelles, Ex Int.
I.I.A.P., Paris

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Τόμος Β'

Νέα έκδοση

Αθήνα, 2004

Ladies and Gentlemen,

It is a great pleasure for me to be here with you today, representing the Federation of Greek Industries. I would like to share some thoughts from first-hand experience about the opportunities and risks in doing business in the South-eastern Europe region from the point of view of the private business sector.

It has not been a long time since prevailing nationalism led to the destructive wars of the nineties in South-eastern Europe. Ever since, the landscape has been changing rapidly in the area:

- Romania and Bulgaria will be fully fledged members in the UE from January 1st 2007
- Croatia and Turkey are candidate EU members
- FYROM has an EU applicant status

The relatively recent enlargement of the European Union has included countries mainly from Central Europe and the former Soviet Union, consolidating EU presence in this very crucial geographical part of Europe. Now the time has come for a further consolidation to the South-east, to what is known as the soft underbelly of Europe and for that reason even more important.

The region has made significant progress towards further integration with European Union. Political stability and further progress with structural reforms have underpinned strong economic growth records. According to the INF World Economic Outlook, the broader region's growth

EIB Forum Athens, 19-20 October 2006

Anastassios KALLITSANTSIS

Member of the Board of Directors,
Federation of Greek Industries

South-East Europe - A Region on the Move

rates in the last three years have outpaced those of the Euro area. South-eastern Europe is already one of the fastest growing regions of the continent.

South-eastern Europe countries are recipients of significant capital inflows in the form of Foreign Direct Investments. Future EU structural Funds and development funds are also in the pipeline, South-eastern Europe area has a big growth potential. Comparing the average GDP per capita (based on PPP) of the South-eastern Europe countries to the one of the EU, the growth potential of the region is obvious.

The European Investment Bank can play a significant role in financing this growth. EIB has a unique comparative advantage: the backing of the EU. This gives EIB the highest possible credit rating and the ability to finance projects which otherwise would not find sources of funding.

Yet, during the period from 2001 until October 2006, EIB has oriented only 2.1% of the total loans to the specific area (which is 4.8 billion out of 231.5 billion €), while the lending operations to the Mediterranean countries amounted to 4.7%. Moreover, a new European Commission proposal envisages increasing the share of external lending funds earmarked for Asia and Latin America. It seems there is a debate on the distribution of the EIB loans to the different regions.

I strongly believe that the area of the South-eastern Europe should be favoured. The estimated future lending of 7-12 billion € for the period 2007-2012 may not be adequate. Developing efficient infrastructure networks is the key to the region's economic integration in the European framework. EIB has to make sure that it commits the necessary resources to support infrastructure projects in the region. This is not obvious looking at the recent record of EIB funding.

The private sector seems to be much more active. Many companies from Austria, Germany, Italy, Greece, Slovenia, etc. have already invested quite a lot to these countries. Greece is playing a very important role. Greek companies have invested more than 10 billion € in the wider region (including Turkey) creating over 200.000 new employment opportunities. Greece is the primary foreign investor in countries such as Albania, FYROM, and Serbia, and ranks 2nd in Romania and Bulgaria.

But still doing business today in the South-eastern Europe does not only entail huge opportunities, but also threats and challenges. Risks of macroeconomic nature still exist, but they seem to be less of a concern today than in the recent past. Macroeconomic risks seem to have given their place to risks of microeconomic nature.

Evidence from the business surveys of the World Bank «Doing Business» database shows that the business environment has improved. More specifically:

- South-eastern Europe countries are enjoying relatively lower corporate tax rates compared to older EU members. Some of them like Romania and Sarbia have introduced the flat tax in both corporate and personal taxation. Entrepreneurs who wish to do business in South-eastern Europe have to deal with crime, red tape and cumbersome unpredictable regulations.
- Registering property rights and enforcing a contract can be time consuming and more expensive than in more developed countries.
- Moreover, regulations concerning investros' protection and setting up new ventures can be proved cumbersome.

In order to foster a business climate more conducive to investment, trade and employment, South-eastern Europe countries need to accelerate structural reforms. They need to restructure the legal sectors and public administration to promote rule of law and put them into a trajectory of sustainable development.

However, based on our experience, EIB has also to make some steps to ease a little the rigid terms it requires in order to finance a project. For example:

- EIB is often fully guaranteed during the construction and initial operating periods of the project, which adds to the complexity of the deal.
- The required time periods for appraisal are too long (twice or triple the time any other bank needs).
- EIB requires its own separately documented finance contact even though many of the terms are common to all banks.

The aim should be for EIB to be treated as much as possible like any other bank. This would accelerate the procedures and it would eliminate the need for extra sets of legal counsel and other advisers.

Yet, the participation of EIB in a project's funding scheme, especially in the countries we talk about, is vital for three reasons:

- First, it lays special political weight to the specific project,
- Second, it assures the support of the local authorities,
- And third, it «educates» the local authorities and governments introducing them the way an EU institution works.

From the regional co-ordination point of view, the steps that will further accelerate regional integration and move South-eastern Europe into the next stage of development include:

- First, the creation of Free Trade Zone that will include all countries in the region. It will replace the complex bilateral agreements between countries. The agreement cannot be successful unless it is compatible with European standards. Harmonizing all rules and regulations regarding setting of disputes, economic transactions and intellectual property protection will skyrocket trade and spur growth in the region.
- Second, the major transport corridors under construction linking the whole region: to that end, Corridor X which connects Thessaloniki, Skopja and Belgrade to Central and Eastern Europe, and Corridor VII which links Thessaloniki, Sofia, and Bucharest, will facilitate the free movement of people and goods and promote intraregional trade and investment.
- Third, South-eastern Europe is a geopolitically significant transit region in the crossroads between Asia and Europe. The oil pipelines of Albania-FYROM-Bulgaria, Constanta-Trieste as well as Burgas-Alexandroupoli that will bring the Caspian oil to Europe are going through the region. In addition the gas pipelines which will interconnect Turkey with Greece and Greece with Italy connecting the European grid to alternative sources from Russia, Azerbaijan, Turkmenistan, Iran, and Iraq, are under development.
- Fourth, the creation of a single energy market. This past October, the Energy Charter was signed by the EU-25 members and the countries in the region. Based on that World Bank has estimated that 21 billion € will be poured into energy investments in the region.

Summarising,

Romania's and Bulgaria's forthcoming EU membership is a milestone in the South-eastern Europe history. It will further strengthen and promote Europe's common project. Three countries (Bulgaria, Romania and Greece) of the region will participate in the decision making of the EU Institutions creating a direct connection of the furthestmost part of Europe to the south (namely Greece) to the mainland of the EU (closed borders). This sends a very important message for the stability and regional co-operation to the rest of the countries in the region.

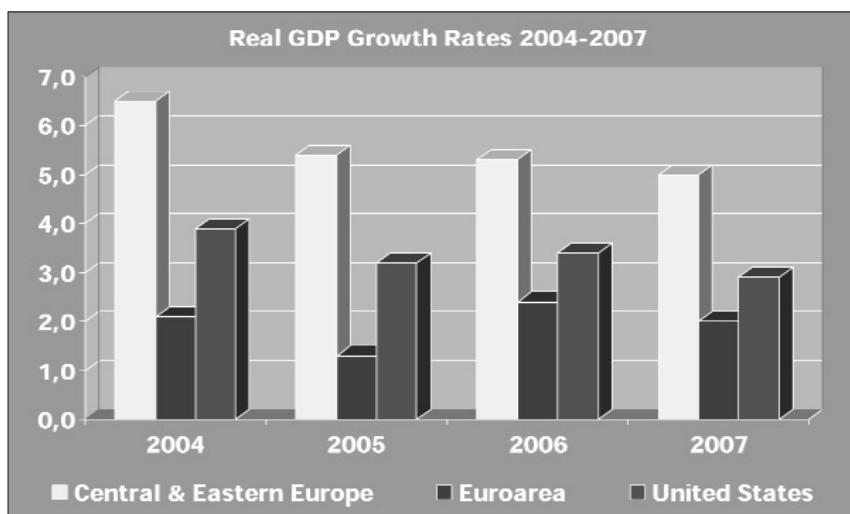
The history of South-eastern Europe has always been one of turbulence; the future can be different. Stability and prosperity can reign in the region. Entrepreneurs were the first ones to take the risks and invest after the transition of the countries to market economies. So, we all agree that South-eastern Europe is a region on the move. How fast this move is going to be depends a lot on the commitment of each one of us in this room and the organisations we represent. Let's consider it as a common challenge to establish a solid and progressive status for the first time in recent history in one of the most delicate and promising regions of the European Continent.

Thank you.

South-eastern Europe: The new landscape

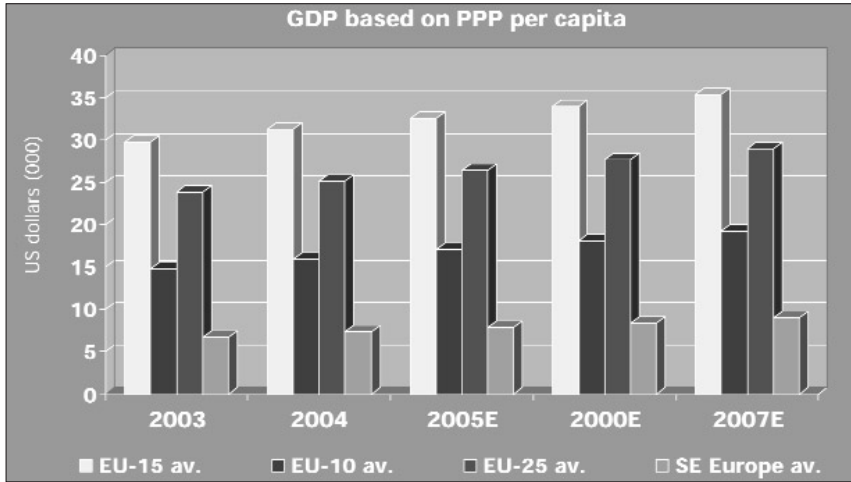
- Southeastern Europe turbulence history: From the nationalist escalation in the 90s to the current stabilized status-quo in the region
- Bulgaria and Romania are NATO members and will be fully-fledged EU members from January 1st, 2007
- Croatia and Turkey are candidate EU members. FYROM has an EU applicant status. Montenegro declares its independence

South-eastern Europe: Robust Growth Record...

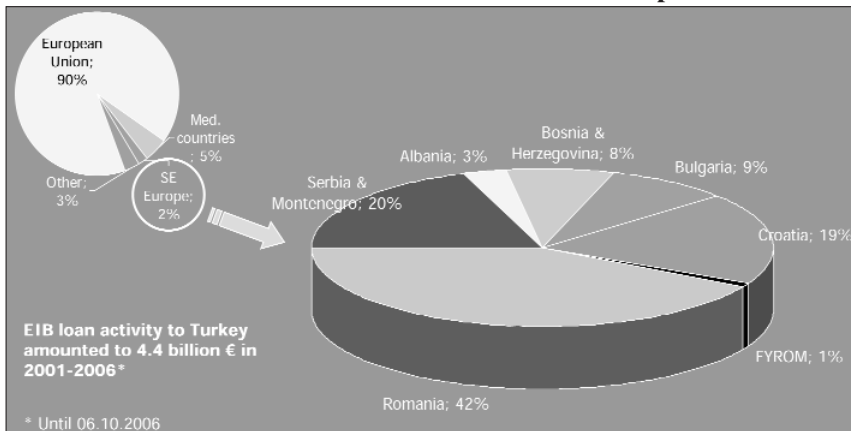
Source: IMF World Economic Outlook

South-eastern Europe: Robust Growth potential

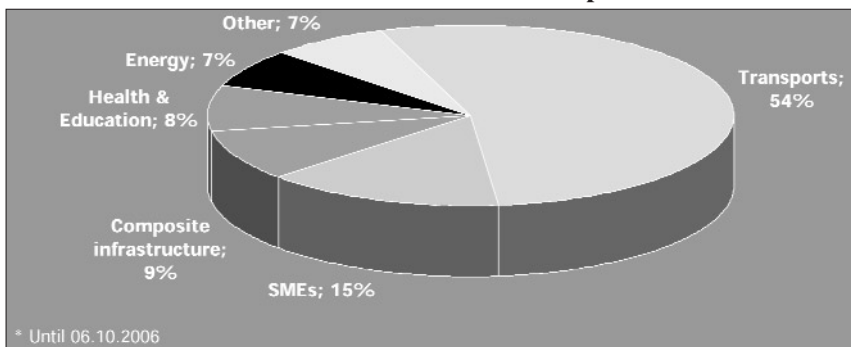
Source: IMF World Economic Outlook

EIB Loans Destination Structure South-eastern Europe 2001-2006*

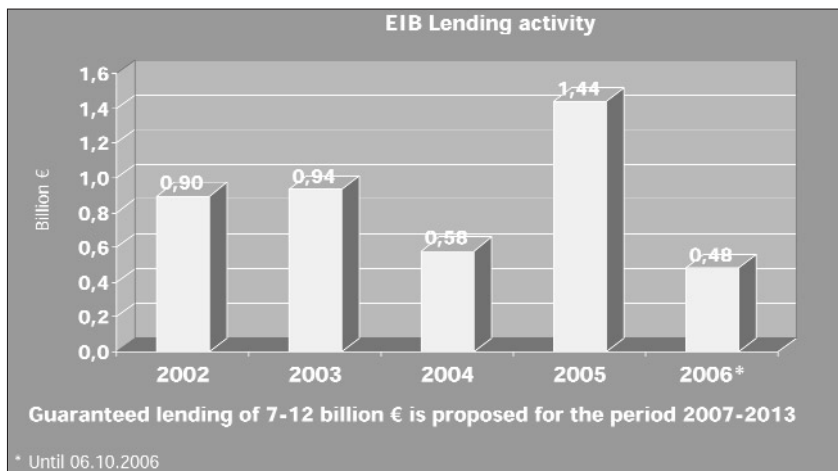
Source: EIB web site

EIB Loans Structure South-eastern Europe 2001-2006*

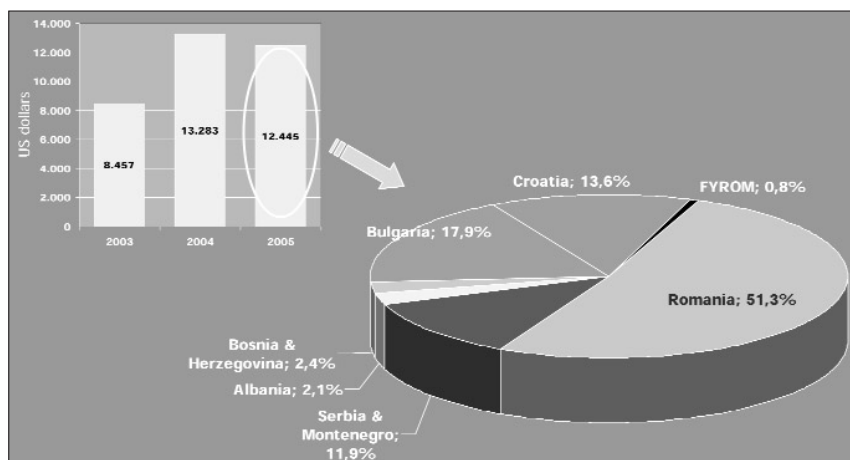
Source: EIB web site

EIB: Focus on South-eastern Europe is not there yet...2001

Source: EIB web site

FDI inflows to South-eastern Europe countries*

Source: UNCTAD, World Investment Report 2006

Doing Business in the South-eastern Europe region

- **Macro risks:**
Macro risks seem to be less of a concern than in the recent past
- **Micro risks:**
Entrepreneurs who wish to do business in Southeastern Europe region must deal with crime, red tape, and cumbersome unpredictable regulations

Opportunities: Low Taxation

	Corporate Tax Rate	Personal Income Tax
Albania	22%	0-30%
Bosnia & Herzegovina-BH	30%	5% wages, 30-50% other
Bosnia & Herzegovina-RS	10%	10% wages, 10-25% other
Bulgaria	15%	0-24%
Croatia	20%	15%-45%
FYROM	15%	15%, 18%
Romania	16%	16%
Serbia	10%	10%
Turkey	20%	15-35%
Greece	29%	0-40%

Source: National sources

Challenges: registering property rights

	Procedures to Register Property	Time to register property (days)	Time to enforce a contract (days)
Albania	7	47	390
Bosnia & Herzegovina	7	331	595
Bulgaria	9	19	440
Croatia	5	399	561
FYROM	6	98	385
Romania	8	150	335
Serbia	6	111	635
Turkey	8	9	420
Greece	12	23	730
OECD	4.7	31.8	351
USA	2	21	300

Source: World Bank, Doing Business web site

Threats: cumbersome regulations

	Time to resolve insolvency (years)	Time to start a business (days)	Investor Protection Index (Max:10-Min:0)
Albania	4.0	39	2.7
Bosnia & Herzegovina	3.3	54	5.0
Bulgaria	3.3	32	6.0
Croatia	3.1	45	3.0
FYROM	3.7	18	5.0
Romania	4.6	11	6.0
Serbia & Montenegro	2.7	18	5.3
Turkey	5.9	9	5.3
Greece	2.0	38	3.0
OECD	1.4	16.6	6.0
USA	1.5	5	8.3

Source: World Bank, Doing Business web site

South-eastern Europe: The road ahead

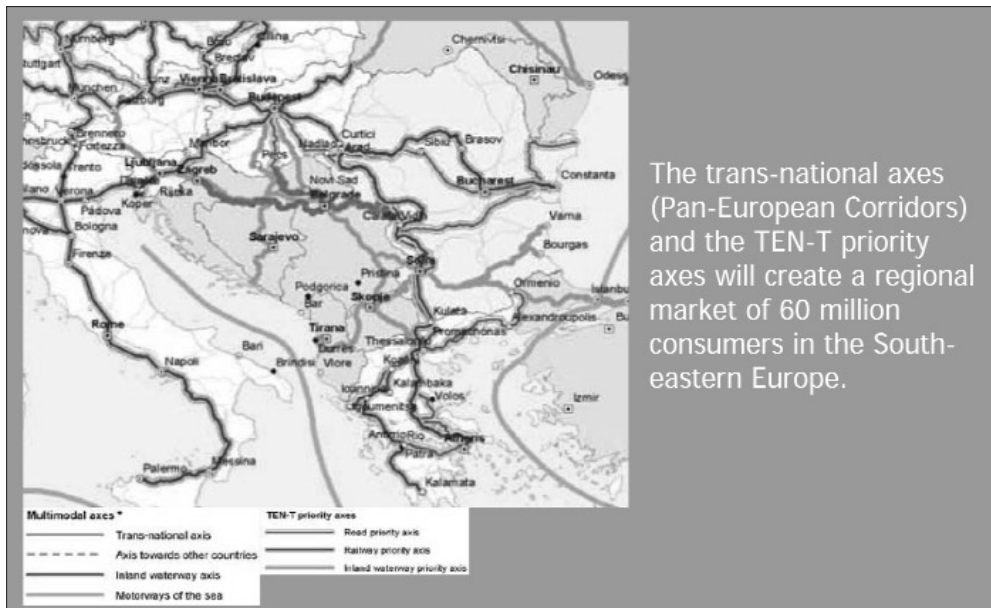
Southeastern Europe Free Trade Area

- From «spaghetti bowl» - 31 bilateral trade agreements
- Towards a single, simplified trade pact for countries in South-eastern Europe to promote trade and investment

South-eastern Europe: How to foster a business climate

- Fostering Political and Economic Structural Reforms-potential EU membership as a driving force for the region
- Restructuring the political and legal sectors and public administration to promote growth, stability, rule of law. and sustainable development

Infrastructure projects will strengthen regional stability and co-operation

Source: EC, *The Trans-European Transport Networks, Final report of the High Level Group*

Infrastructure projects will strengthen regional stability and co-operation

Balkan Oil Transit Pipeline Projects

South-eastern Europe is a geopolitically significant transit region for oil exports from Russia and the Caspian Sea region to Europe.

World Bank estimates that 21 billion € will be poured into energy investments in the region.

Transit Pipelines on the horizon

- ✓ Albania-FYROM- Bulgaria (AMBO)
- ✓ Constanta-Trieste
- ✓ Burgas-Alexandroupoli

Source: Energy Information Administration

Infrastructure projects will strengthen regional stability and co-operation

South-eastern Europe is a geopolitically significant transit region for natural gas exports from Russia, Azerbaijan, Turkmenistan, Iran, and Iraq to Europe:

Transit Pipelines on the horizon

- ✓ Interconnector Turkey Greece (ITG)
- ✓ Interconnector Greece Italy (IGI)

Source: Edison

President

Ladies and Gentlemen,

It is a great pleasure for me to have the opportunity to address this highly esteemed audience.

I am honoured to share with you some ideas related to the macroeconomic framework in Romania and to the European Investment Bank (EIB)'s role within the overall context of our country's accession to EU structures.

Romania has already passed through a series of decisive stages in the process of compliance to the European standards, in its efforts to become a full member of the EU family. Romania has succeeded to close all the negotiations chapters and signed the Accession Treaty.

Romania's accession to the EU in January 2007 has been confirmed by the European Commission.

Now, the challenges for us are to ensure a sustainable growth and continue the disinflation process while managing efficiently the pre-accession and post accession funds in order to finance the infrastructure, environment, health and education as well as to improve the business environment.

My country has made already significant progress in ensuring a macroeconomic balance, as an important prerequisite for sustainable and stable economic growth. Romania's economy has grown for the sixth consecutive year and the disinflation process continues. These developments must be strengthened through a better al-

EIB Forum Athens, 19-20 October 2006

Sebastian VLADESCU
Minister of Finance, Romania

South-East Europe - A Region on the Move

location of resources and by adopting a cautious fiscal and wage policy, finalizing the privatization process, restructuring the public services and developing the domestic financial markets.

The previous year we've started a process of reforms in the public finance area and probably the most important step was the introduction of the flat tax. We've achieved our objectives to reduce the taxation level and to change the tax structure in order to stimulate businesses and create jobs. Also, in order to reduce the underground economy and corruption we've simplified the tax system and tax administration procedures.

I would like to give briefly some figures which show the effects of the measures we implemented:

- Gvt. revenues increased by 17,9% in nominal terms while expenditures decreased by 15,7%, despite the introduction of 16% flat tax on income in 2005;

- The budgetary deficit was 0.8% of GDP in 2005 generating a primary balance of 0,2% of GDP, with a favourable impact on the fiscal sustainability

- Increased budget deficit in 2006 to 2,5% of GDP to start with internal resources projects in education, environment and transportation and to continue their financing with structural funds after 2007

I would like to underline some positive results of the tax reforms:

- Improving markets transparency and predictability

- Rendering the public debate more mature by moving the spotlight from cutting the tax rates to reducing administrative burden

- Accelerating gross fixed capital formation (to 13 percent in 2005 compared to an average of 9.13 between 2001 and 2004)

- Increasing employment by 2 percent in 2005 after successive years of negative numbers

- Overall consolidated budget revenues increased from 30,1 percent of GDP in 2004, to 30,4 percent of GDP in 2005

- Good real performance in the first 8 month of 2006: profit tax revenues increased by 8 percent, income tax revenues increased by 30 percent, excises increased 6 percent, health contributions increased 18 percent while pensions were up 7 percent.

Taking into account the new orientation of the monetary and exchange rate policy (implementation of inflation targeting regime and capital account liberalization) the Government is committed to continue the disinflation to avoid the excessive current account deficits and to maintain a robust economic growth (5-6%) in the new years).

The expected overall Structural and Cohesion Funds allocation for Romania is EUR 17.0 billion, over the period 2007-2013, covering mainly:

- transport infrastructure 4 bln.,
- environment 4 bln.,
- regional development 3.3 bln.,
- human resources development 3 bln.,
- economic competitiveness 2.2 bln.,

In order to support the process of real convergence with European Union (EU) Member States, the Government approved a list of national projects for the 2006-2009 in the environment, health, education and transport sectors, with a total value of about EUR 13 billion.

According to the «Doing business» report published recently by the World Bank, Romania is the second reformer, after Georgia, this year in 6 of the 10 areas covered in this study:

- dealing with licenses
- employing workers
- getting credit
- protecting investors
- trading across borders
- closing a business

A new bankruptcy law aiming at:

- a simplified procedure for different categories of debtors
- relieving the syndic judge of non-judicial tasks
- extending the tasks of the judicial administrator/liquidator
- shortening of the procedural deadlines

In October 5th, 2006, Moody's Investors Service has upgraded the Romanian government's long-term and short-term foreign and local currency ratings to Baa3/P-3 with a stable outlook.

«Romania's progress in most relevant areas has reduced credit risk to the point where the country can now be considered an investment-grade credit».

The reforms undertaken and still to come should encourage foreign investors to invest in Romania, which will contribute to growth and job creation and the modernisation of our economy.

In our efforts to keep the economy on a long-term sustainable path, we have to promote the same tight fiscal stance in the following years while ensuring the financing and co-financing for the projects.

Therefore, we expect the EIB to continue to be the same reliable partner for Romania and to remain one of the largest institutional financer.

I would like to stress again on how important it is for us - a country in an advanced transition phase, on the verge of joining the EU - that EIB is firmly continuing to invest in Romania, goes ahead with the policy dialogue and adds its effort to ours in order to end the transition started 16 years ago. I highly appreciate the positive impact made by the activity of the Bank on the development of our economy.

Concluding, I take this opportunity to thank the EIB once more for its significant involvement in supporting the sustainable development of Romania.

EIB Forum
Athens, 19-20 October 2006

Dimitrij RUPEL

Minister for Foreign Affairs,
Slovenia

South-East Europe – A Region on the Move

**Perspectives of the Region -
A View from Politics**

Seven years after the dramatic events in Kosovo and Serbia the picture of South-East Europe as seen from Slovenia is still not a rosy one. Ethnic tensions and nationalisms continue to persist in some form, at least verbally. Organised crime of different kinds, and perhaps even more corruption and poor public sector management continue to present risk factors. In our view, there are two key challenges that need to be addressed: firstly, re-building - or setting-up from scratch - a new civil society, which is not based on ethnicity, and secondly, strengthening the administrative capacity through bilateral and multilateral technical assistance remains one of the key tasks.

But in the last couple of gears, the Region has also seen tremendous progress. The threat of an armed conflict seems to have gone, the armed forces are undergoing large-scale reforms. Tens of square kilometres of land have been cleared of land-mines by the Slovenia-run ITF and other organisations, and generous development aid poured into. Countries of the Region are taking increased ownership of their own regional affairs. The current transformation of the Stability Pact is a good example of that. Through South-East Europe Co-operation Process, where Greece is a distinguished member, countries work together in a number of areas, including cross-border crime. The Region's macroeconomic per-

formance has generally improved. All countries of the Region are at some stage of the EU integration, three are members of PfP and the remaining three are on good course to become that. Democracy has taken roots everywhere, despite continuing deficiencies, and orderly and peaceful conduct of elections is now the norm. Nobody would have thought that years ago.

Nevertheless, there are some old and new challenges.

The issue of Kosovo still waits to be resolved. Since 1999, Kosovo has been under the UN administration and now awaits the decision of its Future Status. I said «await», as the two sides have unfortunately not managed to produce enough courage and wisdom to become real subjects of the negotiations, rather than objects. Kosovo Serbs are particularly missing in this story. As a result, the Contact Group has recently asked President Ahtisaari to draft a status settlement proposal with alternative compromise solutions. In brief, Slovenia would like to see a settlement that would allow for internal stability of Kosovo and the stability of the Region, but would at the same time be based on strong Euro-Atlantic perspective for both Kosovo and Serbia.

Also, strong international civil and military presence will be essential in post-settlement period. Here, the EU is currently preparing itself to take up a leading role through an ESDP mission which will assist Kosovo in the broader field of rule of law. Representing a significant challenge both in financial terms and with regard to human resources, the mission will be a test case for EU's credibility as a foreign policy actor.

Kosovo is a case on its own and I hope that a specific, innovative solution will be found. Whatever the details will be, it will be important to look at possible or imagined political and security implications in the Region.

The specific challenge of less than satisfactory co-operation with the Hague Tribunal also represents a threat for the Region, directed at the justice and home affairs structures of the countries concerned, but also at the civic fabric of the respective societies. As in post-war Europe, societies in the Region need to come to terms with the past and working with the ICTY is a very important part of this process.

In Bosnia and Herzegovina, in the run-up to the recent elections we heard voices that had been putting under question the Dayton Agreement and the territorial integrity of the country. The elections have replaced the established set of political parties and brought up a new one - and also some concerns about their willingness to re-ignite the reform process, above all the police reform and the Constitutional amendments. The developments in the next months will certainly inform the decision that the Peace Implementation Council needs to take in February on the closure of the OHR and transfer of powers to local ownership and EUSP. In this case too, the EU is expected to take up a leading role, assisting in the implementation of the European reform agenda and helping BiH to take control of its own destiny.

The Former Yugoslav Republic of Macedonia recently held elections too and the new Government is already in place. Macedonia is an EU candidate, but awaiting a date for the actual negotiations. It is also a NATO MAP country and both EU and NATO nurture great expectations for further reforms and continued implementation of the Ohrid Framework Agreement. Maintaining the delicate balance between the two main ethnic communities continues to be a very demanding task, but in my view, patience and dialogue will pay off.

The maps have changed again too: Montenegro is now an independent country. But it is important to note the difference: this was achieved peacefully and respecting high electoral standards with no small involvement of the International Community, above all the EU. This was almost immediately followed by the resumption of the SAA negotiations and Montenegrin application to join the PfP. As suggested by the EU, Montenegro will now have to dedicate to the long over-due reforms, with particular attention to the justice and home affairs issues.

Serbia has, unfortunately, been less lucky. Or perhaps its leaders have not seen the priorities in the same way as many genuine friends of Serbia do. Its stability and the implementation of its Euro-Atlantic perspective remains our concern, because we are aware that a stable, prosperous, democratic and European Serbia, which is at peace with itself, is so important for the entire Region and further a field.

As the economists will probably agree in the session that follows, while the economic conditions have generally improved in the Region, many countries still face big structural problems, absence of genuine reforms, high unemployment, lack of appropriate infrastructure, and high level of grey economy. Some are still struggling with privatisation process and will have to work harder to get more of the much needed foreign investments. In particular, the institutional infrastructure is still underdeveloped, but is badly needed to underpin the privatisation and create business-friendly environment. On the other hand, the developments with regards to the enlargement of CEFTA and the setting-up of the energy community of the South-East Europe are very positive.

Societies of the Region remain under strain because of economic conditions, government inefficiency, an uncertain future and lack of prospects. Brain-drain presents an additional negative effect, while at the same time, the rigid visa regimes add to the sense of isolation. Slovenia, and several partners within the EU, have zealously advocated the visa facilitation and the process is now under way. Let us not forget that most countries of the Region did enjoy visa free regimes before the 1990. While countries of Central and Eastern Europe saw their borders open up, the process in the Balkans was reversed. We have to change this now.

This is closely linked to the problem of illegal immigrations along the Balkan Route, which is still there. The expected measures intending to address the pressing issue of illegal immigration in some of the Mediterranean countries not have as an unintended consequence an increase of illegal immigration across the Region. Our partners need to remain vigilant on the Balkan route too.

But we should be careful not to identify the Region with the security and other risks. Such a perception, after all, damages its prospect for further Euro-Atlantic integration, lowers public support for enlargement in the existing Member States and turns away potential investors. Western Balkans is not all doom and gloom. The progress made needs to be acknowledged. The countries themselves are slowly becoming generators of security and stability. They do not want - and we do not want either - to become a void space, a black hole or something in the brackets between Slovenia and Greece, the two EU member states at the opposite ends of the Region. In fact, with Hungary on the north and the forthcoming entry into the EU of Romania and Bulgaria, the Region will be surrounded by the EU. But will it be embraced by it too?

Slovenia continues with its commitment to the Region and has resolutely defended the need for further enlargement to the Western Balkans. Not only because the Region is one of our top FDI and export destinations - 17% of our exports and almost 60% of our FDI go to the Region - but primarily because we genuinely believe that the prospect of the EU and NATO membership remain the two strongest incentives for stabilisation and reforms. Although the countries of the Region are at different stages of the EU and NATO integration, in all of them, the process of rapprochement increasingly influences the way the politicians act, speak, legislate and govern, bringing the countries in line with the European and other international best practice. This does not always go as smoothly and promptly as one would want, but the EU and NATO are becoming a trump card of the local politicians.

On their part, the EU and NATO have to keep the enlargement to the Western Balkans high on their agenda. After successful enlargement to Central and Eastern Europe, the Western Balkans now offer a new challenge, but also a new opportunity: to show the stabilizing and transforming power of the EU and NATO in this troubled part of the Continent. The EU should not shy away from enlargement with the absorption capacity argument, and NATO should send a clear message about the PfP prospects for the three remaining countries in the Region.

Moreover, the two organisations should work closely on the Western Balkans file. While each country needs to be judged on its own merits, a regional approach and a comprehensive strategy for the Region are essential. This strategy is now being debated within NATO. It is important that Partners present a vision of how and where do they see the Region in the future, and how the accession to the EU and NATO will help bring stability and security to the Region.

At the same time, we need to secure that new members will be meeting the well-known set of criteria diligently and in full. There should be no shortcuts. Political criteria are very important. For those having second thoughts about the future enlargement, it is important to realize that well-prepared members will actually increase Union's absorption or integration capacity.

At the same time - when it comes to the EU - it is imperative that the EU becomes a very tangible prospect for the domestic public by means of various pre-accession assistance, bilateral visits, co-operation on expert level, with engagement with the civil society, visitors' programmes, knowledge transfer and, as I already mentioned, visa facilitation. All these can help boost the support for the EU enlargement in the countries concerned.

In my opinion, at the core of the capacity-fear there lies the Europe's new quest for identity. But as with any soul-searching, it is important one does not isolate itself. In this context, let us not forget the important role that Balkans had in shaping of European identity from the cradle of Hellenic civilisation, to the powerful Byzantium and to the seeds of Europe's only autochthon Muslim communities. Perhaps there is a potential there for the dialogue between civilisations too.

The Western Balkans have seen the turmoil of ethnic violence, colossal human loss, material damage, economic collapse and break-up of the societies and inter-ethnic relations. But as Europe has learnt from its own post-war experience, it was the spirit of co-operation which enabled genuine reconciliation. In this sense, it is only through the Euro-Atlantic perspective that we can see the final and definite settlement in the Region.

European
Investment
Bank

EIB Forum
Athens, 19-20 October 2006

Ioannis PECHLIVANIDIS

Vice-Chairman and Deputy CEO,
National Bank of Greece

South-East Europe - A Region on the Move

**Κωνσταντίνος ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ**
Καθηγητής Παντείου
Πανεπ. Κοιν. και Πολ. Επιστημ.,
Πανεπιστημίου Αθηνών (Επισκ.),
Ex Ch.L.U.L. Bruxelles, Ex Int.
I.I.A.P., Paris

**ΘΕΣΜΙΚΟ
ΠΛΑΙΣΙΟ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

Τόμος Γ'

Νέα έκδοση

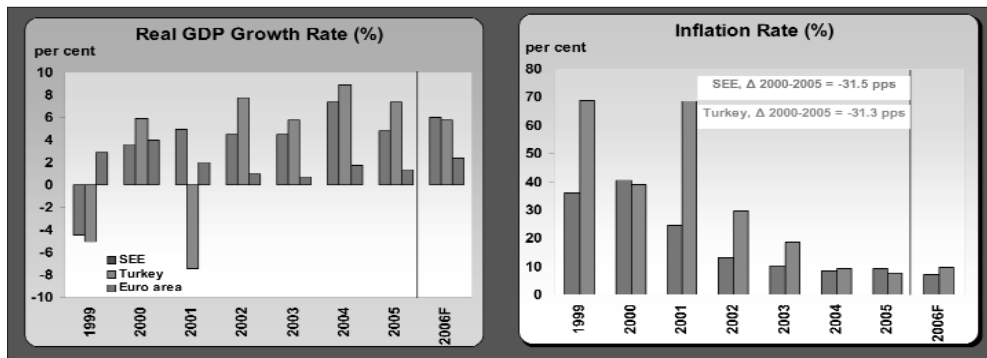
Αθήνα, 2005

Overview of see economic and market environment

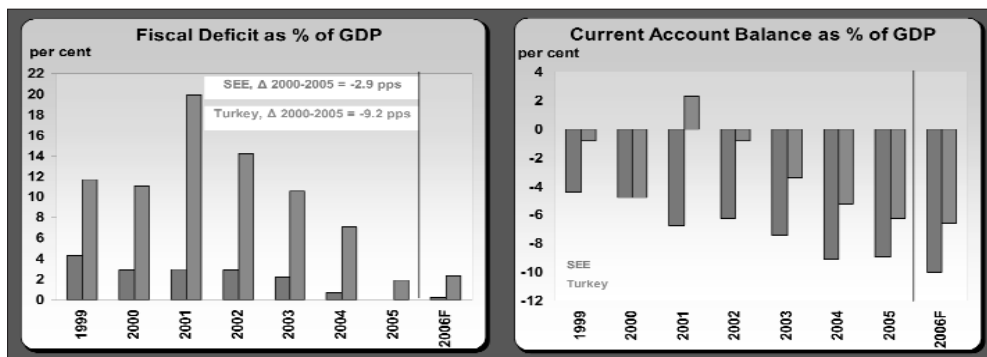
Where the see countries have come from

Macro Stabilisation Policies have been a Success over the Past Six Years

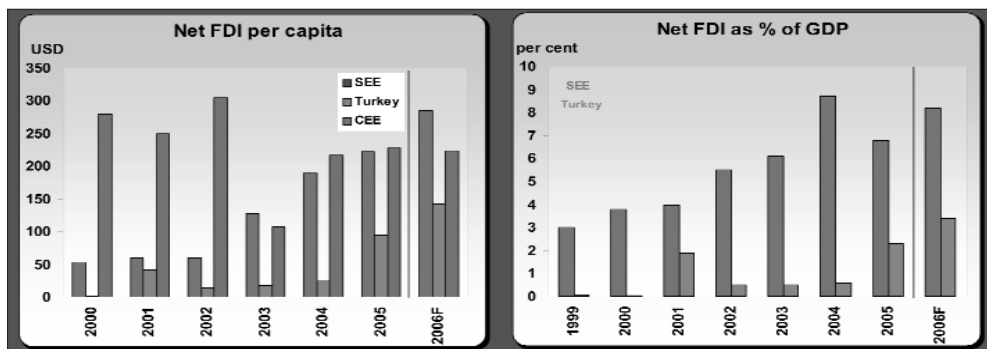
Where the see countries have come from

Relatively Tight Fiscal Policies have been Key for Macro Stability, yet the Widening Current Account Deficit is a Concern

Where the see countries have come from

FDI per capita has Reached the Level of CEE Countries and is Covering Most of the Current Account Deficit

European intergration: see countries - next wave?

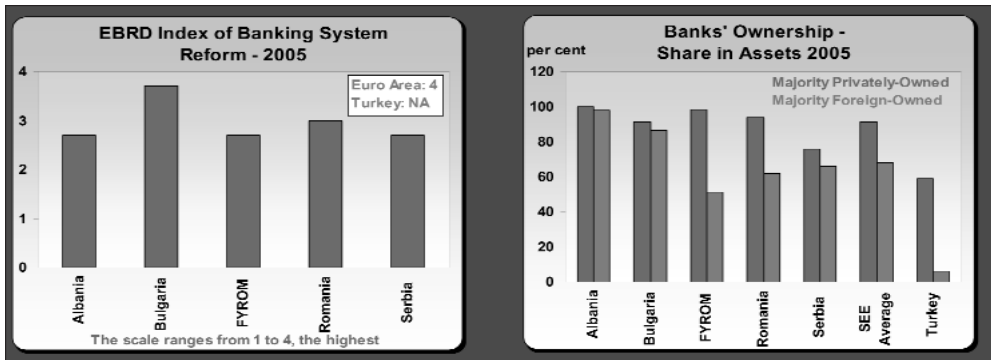
> Accession Countries:
 Bulgaria, Romania (January 1st 2007)

> Candidate Countries :
 Croatia (Negotiations Started in October 2005)
 Turkey (Negotiations Started in October 2005)
 F.Y.R.O.M. (Candidate Status but Date of Start of Negotiations not Set Yet)

> Potential Candidate Countries:
 Albania (Stabilisation & Association Agreement Signed in June 2006)
 Serbia (Stabilisation & Association Agreement
 Negotiations Started
 in November 2005)
 Montenegro
 Bosnia & Herzegovina

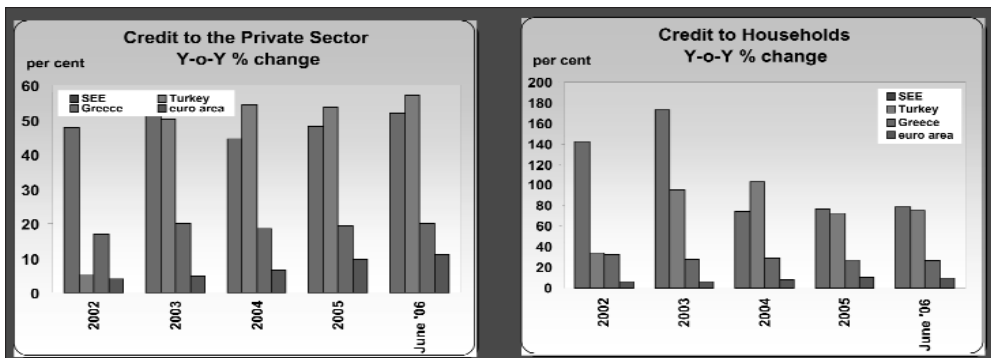
See Banking sector

Substantial Progress has been Made in Reforming and Privatising the Banking Sector

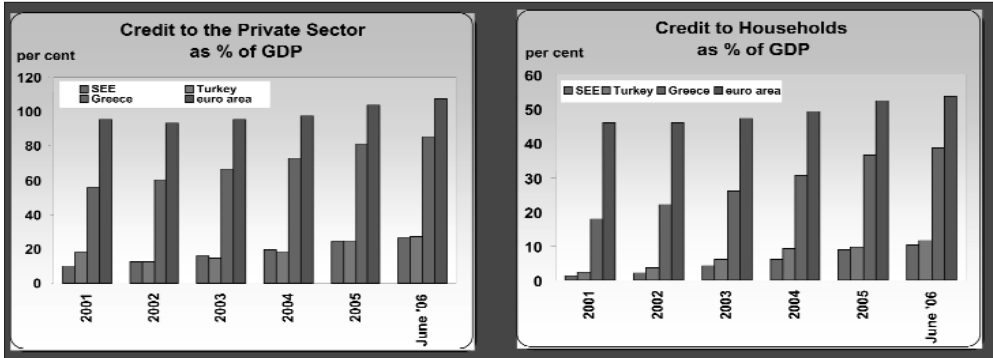

See Banking sector

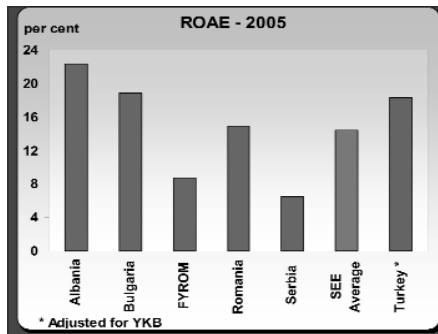
Although a Credit Boom is Underway...

See Banking sector
...the Level of Financial Intermediation Remains Vary Low...
...and Retail Banking is in its Infancy

See Banking sector
Profitability remains High

Strong presence of Greek Banks in see

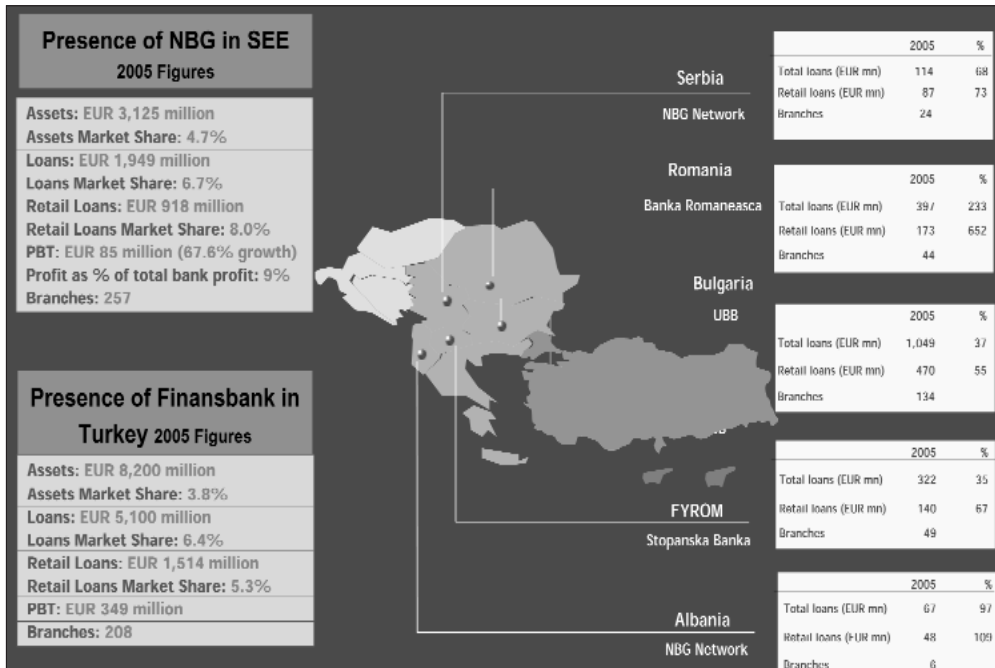
Presence of Alpha, EFG Eurobank, NBG and Piraeus in SEE, 2005 Figures

Assets: EUR 9.8 billion
Assets Market Share: 17.8%
Loans: EUR 5.5 billion
Loans Market Share: 17.8%
PBT: EUR 147 million
Profit as % of total bank profit: 5.7%
Branches: 936

Presence of Finansbank in Turkey 2005 Figures

Assets: EUR 8.2 billion
Assets Market Share: 3.8%
Loans: EUR 5.1 billion
Loans Market Share: 6.4%
Retail Loans: EUR 1.5 billion
Retail Loans Market Share: 5.3%
PBT: EUR 349 million
Branches: 208

Increasing Footprint in a Rapidly Growing Region

Center of Education Research and Development

Constantinos I. DARAMARAS

Ph. D. University of LEICESTER, M.A., Attorney -at-Law

**COPYRIGHT AND CHALLENGES TO COPYRIGHT: THE CASE
OF «PIRACY» AND «RPRIVATE COPYING»**

Prefaced by Professor Const. GE. ATHANASSOPOULOS

Athens, 1999

* * *

Κέντρο Επιμόρφωσης Μελετών Έρευνας και Ανάπτυξης

Κωνσταντίνος Ι. ΔΑΡΑΜΑΡΑΣ

Διδάκτωρ Παν/μίου LELCESTER Αγγλίας, Μ.Α., Δικηγόρος

**COPYRIGHT ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ COPYRIGHT: Η
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ «ΠΕΙΡΑΤΕΙΑΣ» ΚΑΙ ΤΗΣ «ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΗΣ»**

Πρόλογος Καθηγητού Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

Αθήναι, 1999

**Κωνσταντίνος ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ**
Καθηγητής Τμήμ. Αστ. Πεο.
Ανάπτ. Παντείου Πανεπ. Κ.Π.Ε.

Δρ Ιωάννης ΒΛΑΣΣΗΣ
Δρ Βασιλική Δ. ΔΕΛΗΘΕΟΥ

ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Τόμ. Α'
Β' έκδοση

Αθήναι, 2000

LE DROIT DE L'
UNION EUROPEENNE
Vol. A'
Préface
Par Professeur Const. GE.
ATHANASSOPOULOS

ATHENES, 2000

EIB Forum
Athens, 19-20 October 2006

Giorgio TELLINI

Chief Executive Officer,
SACE Credit Insurance, Italy

South-East Europe - A Region on the Move

Investing in South East Europe

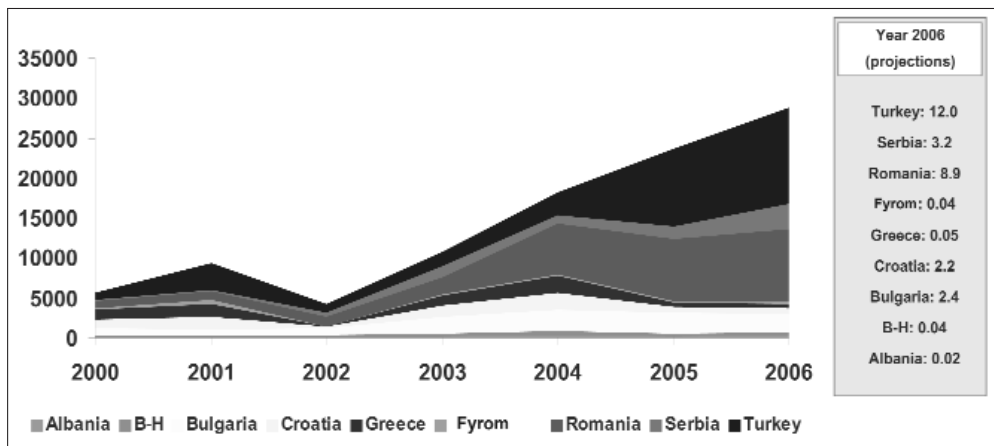
South East European Countries: an overview

Introduction

- South East Europe (SEE) comprehends an heterogeneous set of countries with a combined population of about 135 million
- Compared to other European and Mediterranean regions, SEE is performing robustly
- In the medium term the SEE countries are expected to grow by 4-5% each year

FDI 2000-2005 (net inflows/US\$ million)

- SEE has benefited from a substantial increase in FDI inflow over the last 5 years. The region is expected to reach more than 30 billion euros in 2006, when main FDI recipients are likely to be Turkey (39.5%), Romania (29.3%), Serbia (10.5%) and Bulgaria (7.9%).

Regional cooperation

- Considering the fragmentation of the region, the key factor for establishing political stability, security and economic prosperity - in particular in the western Balkan area - is the regional cooperation
- The regional cooperation is expected to contribute in creating a business environment able to attract FDI and to encourage economic and social development
- Economic performance, macro economic stability and long term growth depend also on the extent to which financial institutions and markets carry out their activities efficiently. In this regard the cooperation between private and public sector can play a relevant role

The «two mediterraneans» axis

- The accession of ten new countries and the forthcoming accession of Romania and Bulgaria, profoundly reshapes the geopolitical balances of EU, which is reflected by the infrastructural priorities of the 25 countries: the eastward expansion of pan-European corridors and the possible new Adriatic-Baltic axis

Regional cooperation: Energy infrastructures

- Improving the balance between energy supply and demand is crucial to boost and sustain economic development in SEE

- On October 2005, EU together with Croatia, Bosnia-Herzegovina, Serbia, Montenegro, Albania, Romania, Bulgaria signed an Energy Community Treaty (ECT) which entered into force on July 1, 2006

- The signature of the ECT means that the EU and the nine partners will create a legal framework for an integrated energy market

On 5 November 2005 Greece and Italy signed an agreement for the construction of a natural gas pipeline. The pipeline will link Italian, Greek and Turkish gas network and will contribute to improve safety, availability and diversification of natural gas sources for the broader region and the EU

Opportunities of investments

- **INFRASTRUCTURES**
- **ENERGY**
- **TLC**
- **ENVIRONMENT**
- **FOOD**
- **TOURISM**
- **TEXTILE/CLOTHING/SHOES**

The Role of ECAs

- The cooperation between local financial system, foreign ECAs and IFIs can help domestic investments projects and development of infrastructures (PPP - Public Private Partnership) sharing the risk with banks and financial markets.

SACE's experience:

The mission

SACE SpA, the Italian Export Credit Agency, is a joint-stock company fully owned by the Italian Ministry of Economy and Finance (equity 7,8 bn euto)

SACE SpA provides support to Italian enterprises by ensuring and reinsuring political, commercial risks related to their international transactions

SACE BT is a subsidiary specialized in the short term business that support Italian enterprises in their activities both in Italy and abroad

Assicuratrice Edile operates in the securities sector - in particular for the civil works - and is active in the field of guarantee policies.

Products

Products for banks

- Buyer credit insurance policy
- Bond insurance policy
- Confirmation of documentary credits
- Credoc On Line Insurance products

Products for companies

- Supplier Credit Insurance Policy
- Overseas Investments Insurance Policy
- Civil Works Insurance Policy

Financial products

- Working Capital Facilities
- Credit Enhancement

SACE's experience in the area

Examples

BLUE STREAM (2001-03)

- Type: Project Finance
- Object: construction of a gas pipeline connecting the Russian Federation to Turkey under the Black Sea

- Project Cost: USD 3.2bn
- Sponsors: SNAM, OAO Gazprom
- Blue Stream Facility: USD 1.76bn
- Italy/SACE Facility USD1.133bn (USD1200M reinsured by UK/ECGD)
- Japan/JBIC Facility USD 331M
- Japan/MITI OULI Facility USD 295M

OTOPENI (2003)

- Type: Structured Finance
- Object: extension of the Bucharest International Airport
- Commitments (€/mln): 20.7
- Cover: 95%

MARITZA (2006)

- Type: Project Finance
- Object: refinancing of the Maritza East III debt package and financing of the remaining costs to complete the power plant
  - Shareholders of Maritza East III: Enel (73%) and NEK (27%), the Bulgarian governmental utility in the power sector
  - SACE is providing a financial guarantee to Société Générale for the full amount of the facility, €450 mln

ANNEX 3 Total Exposure (30.06.2006, €/mln)

	OUTSTANDING COMMITMENTS	CLAIMS	RECOVERIES	TOTAL EXPOSURE
ALBANIA	36.30	-	2.33	38.63
BOSNIA AND ERZEGOVINA	34.68	-	37.09	71.76
BULGARIA	37.92	-	0.98	38.91
CROATIA	6.17	-	9.10	15.28
GREECE	30.79	-	0.05	30.84
FYROM	-	-	12.37	12.37
ROMANIA	371.03	-	2.17	373.21
SERBIA AND MONTENEGRO	13.50	-	103.77	117.27
TURCHIA	2,686.10	0.16	3.67	2,689.93
TOTAL	3,216.49	0.16	171.53	3,388.14

Διαχείριση Ανθρώπινων Πόρων

ΕΝΑ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟ
ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ

Τέταρτη
Αμερικανική
Έκδοση

Τόμος Α΄

Raymond A. NOE
The Ohio State University

John R. HOLLENBECK
Michigan State University

Barry GERHART
University of Wisconsin-
Madison

Patrick M. WRIGHT
Cornell University

Επιστημονική επιμέλεια:
Καθηγητής
Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
Μετάφραση:
Ρίτα ΚΟΛΑΪΤΗ

EIB Forum
Athens, 19-20 October 2006

Fernando BECKER

Corporate Resources Director,
Iberdrola, Spain

South-East Europe - A Region on the Move

**Κωνσταντίνος ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ**
Καθηγητής Παντείου
Πανεπ. Κοιν. και Πολ. Επιστημ.,
Πανεπιστημίου Αθηνών (Επιστ.),
Ex Ch.L.U.L. Bruxelles, Ex Int.
I.I.A.P., Paris

ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Τόμος Β'

**Η Συνθήκη
για την θέσπιση
του Συντάγματος
της Ευρώπης**

Ρώμη, 29 Οκτωβρίου
2004

Αθήνα, 2004

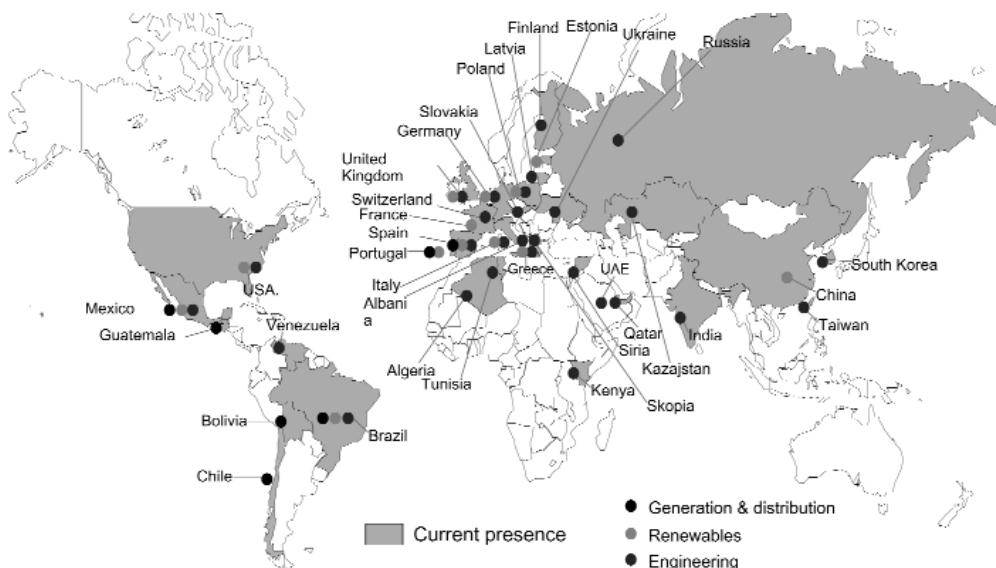
Profile of Iberdrola - Highlights

Solid financials	➡	Market capitalization Euro 30 bn
TIER I in CCGTs	➡	11,000 MW by 2009
World Leadership in renewables	➡	10,00 MW by 2011
Best practices in nuclear	➡	3,344 MW
100 years experience in hydro	➡	9,118 MW
Top quality in distribution & supply	➡	17.8 million customers
Global engineering company	➡	Projects in more than 30 countries

Profile of Iberdrola - World presence

Financila date 2005 (Euro MM)	Operational data 2005
Total Assets..... 30,479	Installed capacity (MW) 27,791
EBITDA 3,378	Capacity under construction (MW)* 6,093
Net Income 1,382	Produced energy (GMh) 83,009
Funds Generated from Operations 2,346	Distributed energy (GWh).....122,904
Market value (16 th Oct 2006)..... 31,013	Customers (million) 17,8
Rating ..... A+/A2	

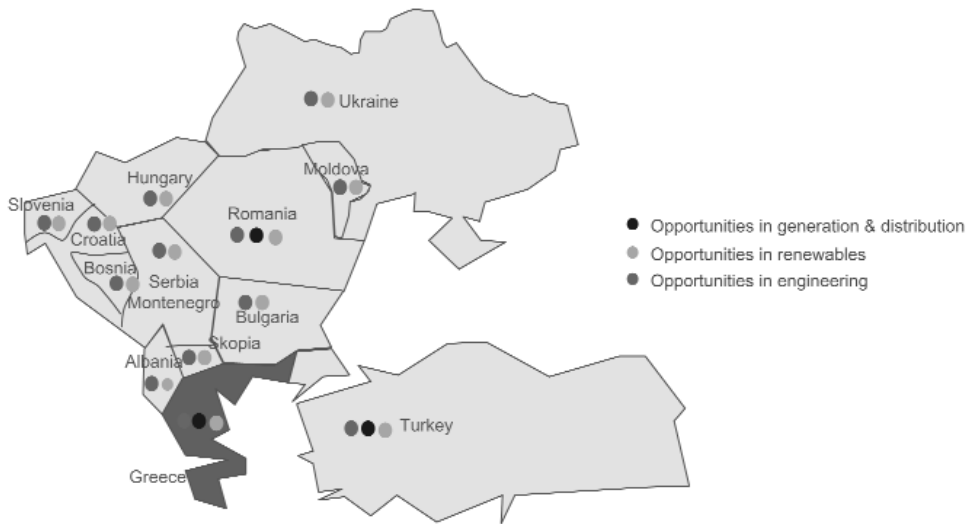
Profile of Iberdrola - In figures

Iberdrola’s approach to South-East Europe

General Criteria		
Solid macroeconomic fundamentals	Critical mass	Legal security
Specific Criteria		
Legal security	Stable political & regulatory framework	Real liberalised electricity market
Private competitors	Possibility of vertical integration, as a cover risk mechanism	

Iberdrola’s approach to South-East Europe

Iberdrola’s approach to South-East Europe

Hungary (Renewables)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Development of renewables ➤ Mocsa: 96 MW under development
Romania (Generatin + Distributio + Renewables)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Privatization of main generation complexes (Turceni, Rovinari, Craiove and Deva) & refurbishment projects ➤ Development of units 3&4 of nuclear plant Cernavoda ➤ Privatization of remaining distributors: Transilvania Nord, Transilvania Sud, Muntenia Nord ➤ Development of renewables (200 MW)

Iberdrola's approach to South-East Europe

Bulgaria (Renewables)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Development of renewables
Turkey (Generatin + Distributio + Renewables)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ongoing Privatization of distribution companies in Asian Istanbul, Sakarya and Ankara ➤ Remaining 17 distribution regions and generation to follow ➤ Development of renewables
All countries (Engineering and Renewables)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Engineering projects already in Greece, Skopia, Albania, and Ukraine ➤ Development of renewables

Iberdrola's approach to Greece

Criteria	Why Greece is attractive	
Solid macroeconomic fundamentals	✓	➤ Member of the European Union
Stable political and regulatory framework	✓	➤ Aligned with EU: early supporter of renewable energies and favouring new gas fired generation projects
Critical mass	✓	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Over 13,000 MW in operation and 7 million customers ➤ Growth perspectives
Local partnerships	✓	➤ Fruitful experience with Rokas and Motor Oil

Operational figures	
MW in operation	193
MW under development	407
Business Plan 2009 (MW)	60
Financial figures 2005 EUR MM	
Revenues	53.5
Net income	9.4
Market capitalization Sept 30, 2006	>400

EIB Forum
Athens, 19-20 October 2006

Thomas HACKETT

Director General, Lending Operations
in Europe
European Investment Bank

South-East Europe - A Region on the Move

In President Maystadt's introduction to the Forum, he suggested our looking at the practical steps to advance economic development in S.E. Europe. I hope to show what can be done by a partnership between EIB, local and regional players as well as with the EU Commission and EBRD.

Earlier this month, colleagues and I were in Brussels discussing EIB's contribution to Enlargement. We were told frankly that political issues were heading the Agenda, that is Governance, Justice, Integrity, Transparency - issues to which Commissioner Rehn referred yesterday. All of us would agree that they are absolutely vital in the Region - as indeed everywhere in Europe. So as agents of economic development, we from the EIB felt put firmly in our place. But listening to the interventions yesterday and today, it's a relief to be reassured that, apart from their intrinsic merits, applying EU standards in our projects can be a practical exercise in the Acquis.

The Bank has been present in all successive enlargements, helping implement EU policies, facilitating the adoption of the Acquis, providing finance for projects and programmes that help reduce economic disparities, promote economic development, create employment: Investments in infrastructure, notably TENs, Investments in Research and Development, and in Human Capital; Environmental investments; Invest-

ments promoted by SMEs. In short, extending to the candidate countries and the new Member States the same support provided to older Member States, applying the same principles, using the same instruments, serving the objective of Integration and Convergence.

Highlights of current activity

- Greece is the Doyenne Member State of the region. Since 1981, the Bank has lent some EUR 16.8 billion, of which approximately EUR 8 billion during the last 5 years. The EIB has targeted its loans to major public infrastructure and private sector initiatives across the economy. If I say a bit more about Greece, it is partly in recognition of our host country, but above all because what we've achieved with our Greek partners is emblematic of the success to be repeated across the Region.

- The focus has been on the country's transport infrastructure (57%) reflecting Greece's needs in the various modes (roads, light rail and ports). All three recent flagship PPPs (Spata Airport, Attiki Odos, Rio-Antirrio Bridge), have benefited from the Bank's expertise and finance. EIB also supported other transport projects through traditional finance: Egnatia Odos, crossing Greece from East to West, the Athens Tramway, the Athens Metro and its extensions, the Metro of Thessaloniki. Recognising Greece's seafaring tradition, first operations were concluded for investments in the ports of Piraeus and more recently Thessaloniki.

- Any recent account of investment in Greece would be incomplete without mentioning the 2004 Olympic Games and its transformational impact on urban environment and quality of life, the focus of EIB's lending, and an area of primary importance for Europe and its citizens. Future EIB lending in areas such as urban rehabilitation and the environment will most likely be in favour of municipalities. Municipal authorities play a key role in the development of smaller scale infrastructure including through private finance initiatives, for water and waste management, education, health and renewable energy.

- Investments in energy comprise some 10% of signatures concerning projects in transmission and distribution, renewable energy as well as natural gas investments, notably the Turkey-Greece gas inter-connector, a priority Energy scheme in the Trans-European Network for energy.

- To help achieve Lisbon Agenda's objective in Greece, the Bank has supported projects in the education sector with 5% of total signatures (National and Kapodistrian University in Athens, the Computer Academic Research Institute in Patras, and upgrading of old school buildings and construction of new ones). A small but fast growing part of our business is our support to SMEs (including tourism and services), which are financed through the EIB's local partner banks.

Prospects

- EIB financing will surely continue for traditional infrastructure investments. However, the Bank expects to play a role in the development of smaller scale private finance initiatives in areas such as water and waste management, education, and health as part of financing of larger scale PPPs. The Bank participates in the financing of the Thessaloniki Submerged Tunnel, the first operation in the Government's strategy for the motorway pro-

gramme and main urban transport infrastructure networks, in partnership with the private sector.

- To enhance its value-added, EIB is developing new risk-sharing arrangements and financial products available to SPVs and Corporates. These new instruments along with adjustments in our credit risk policy should help cooperation in the private sector and with Municipalities. Mr Carpenter will refer in detail on JEREMIE, an initiative to promote activity of SMEs and microenterprises. JESSICA, another initiative currently under development with the Commission, is to support urban regeneration projects and other urban renewal schemes.

Highlights of current activity

- Cyprus, Romania, Bulgaria (together with Greece and Turkey) are part of the same administrative unit in the Bank - just confirming what I said on identical treatment of Member States and Candidate or Accession Countries and also strengthening regional synergies in FDI and cross-border links. Activity, in terms of sectors, structures and amounts, depends of course very much on the particular needs of individual countries. In Cyprus, for example, the Bank's activity focuses on environmental projects, with significant investments in waste water infrastructure already supported or under consideration for the main cities of the Republic of Cyprus (some € 300 million). This afternoon we're signing a EUR 70 mio loan for that purpose for the City of Limassol. Another EIB operation of wider interest is the Bank's Framework Facility of € 80 million, a flexible instrument for Cyprus to cover co-financing requirements under the Community Support Framework and accelerate the implementation of Cohesion Fund projects.

- Activity also depends on the policies applied by individual countries. Such policies determine the investment climate and are carefully reviewed by potential private sector promoters, particularly Foreign Direct Investors.

- The banking sector has seen new strategic owners from abroad drawn by the substantial growth opportunities. Many investors are long-standing EIB partners, thus enabling us to be more flexible in our terms as we can look to the global relationship. Energy and telecoms liberalisation has also opened investment from European and other operators keen to take advantage of long-term developments and Trans-European networks. At the same time, there has been growing green-field activity bringing new investment but also expertise in management, marketing and product and extending international supply chains to the two about-to-be Member States.

- The EIB has worked closely with both of them since the early 199's, giving loans for investment priorities in a wide range of public and private fields including transport, environment, energy, industry, health, education and SME's with total financing of EUR 1.2 billion in Bulgaria and EUR 3.4 billion in Romania.

- The Bank's activity has focused on infrastructure, notably transport but also energy and investments in the cities. The loan agreement that Minister Vladescu and President Maystadt are signing today for the financing of the Bucharest Metro is the 3rd operation that the Bank concludes for this important investment in the Capital.

- Also important are a number of road operations, both in Bulgaria and in Romania, for rehabilitation, upgrading and completing vital transport infrastructure. Of particular inter-

est is the SME sector and small infrastructure promoted by Municipalities. The Bank's Global Loans to a number of suitable financial intermediaries serve this purpose. We have just signed another one today, with Bankpost Romania - subsidiary of EFG Eurobank Greece (with whom we also signed a loan on Wednesday) and one very recently, on 5th October, with DSK Bank of Bulgaria, a subsidiary of OTP Hungary. Regional integration in action!

Prospects

- Past experience with other enlargements underlines the positive growth in investment activity post-membership and the link to rising living standards due to FDI. A key role will be played by the modernisation and development of infrastructure in both countries where needs remain high to continue attracting foreign investment. Indeed this is an important constraint and is thus a priority for national investment and EU funds supported by the EIB.

- The successful accession of both countries and absorption of EU funds are key priorities for the EIB in the years ahead. This includes not only offering long-term financing but also working closely with our public sector and other partners in project preparation and implementation of EU projects. A key initiative is the JASPERS programme for assistance in project preparation between the Commission, the EIB and EBRD.

- Underlining this commitment, we'll be signing today a Memorandum of Understanding with the Romanian government on EIB support for investment priorities in the period 2007-13. This foresees not only financing and assistance in EU-funded and other projects but also in areas such as PPP's. This follows signature earlier this month of a similar Memorandum with the Bulgarian government linked to the country's investment priorities in the period 2006-15. In both countries, priorities will remain transport and environment infrastructure but also other sectors important for future growth such as energy, telecommunications, education, research and development and innovation. The EPEC initiative (European PPP Expertise Centre) which EIB is leading with the support of the Commission and EBRD is meant to be a dynamic information network to disseminate PPP best practice among Member States, as described yesterday by Minister Alogoskoufis.

TURKEY

Highlights of current activity

- The Bank's activity in Turkey dates back to the early 60s but it has never before reached its present level. Growth in volumes has been impressive and 2006 is expected to increase by some 70% compared to 2005, with planned signatures of around € 1.5 - 1.7 billion (against € 930m in 2005).

- Support in favour of FDI and the private sector in general covers both SMEs, mainly through Global Loans to selected intermediaries and, increasingly more, bigger corporates, both Turkish and International. The Bank's new Instrument, the Structured Finance Facility, has allowed us to reach such corporates taking full credit risk and thus increasing availability of funds for Sisecam Glass Manufacturing or Turk Otomobil Fabrikasi (Tofas - in cooperation with FIAT and Peugeot-Citroen - and with Giorgio Tellini's Sace). Turkey's

share of FDI that has jumped to 9.7bn USD in 2005 (from some 1bn p.a. during the 1990s and early 2000s). This created new opportunities for the EIB to support Turkey's partners.

Prospects - future financing needs

- In supporting EU policies, the EIB is guided in its lending activities by EU priorities supported by EU instruments. In areas where the EIB is active as well, the Instrument for Pre-Accession (IPA) will focus funds on environment, transport, regional competitiveness and human resource development (comprising education, social inclusion and employment).

- One major contributor is investment in the environmental sector where total costs of some EUR 70bn have been indicated. While implementation might be slow, the needs are ever more pressing. Equally high are the needs for transport infrastructure investments, accounting already for 30% of our lending. In line with other Accession Countries the Commission conducts an Assessment of the Needs for Transport Infrastructure (TINA) in Turkey to be completed end of 2006. A good example of the EIB support for these priority projects and access connections is the Bosphorus Tunnel crossing, for which the Bank did provide EUR 1,05bn of financing.

CROATIA

- A similarly successful development may be noted for Croatia, with a total of EUR 701 million lent over the last 4-5 years. A lot of the Bank's financing has been directed to transport notably the transport corridors that cross Croatia. Equally important, EIB funds have supported private sector development, particularly SMEs.

EIB ACTIVITIES IN THE WESTERN BALKANS

The context

- In December 2002, the EU Thessaloniki Summit brought in the perspective of a growing integration of Europe and broadened the focus also to recognise the EU future of the Western Balkan countries. Since then, the target to foster economic and social cohesion was extended to areas of urgent need not yet inside the European Union but geographically positioned between several member countries, anticipating Minister Alogoskoufis's remarks.

Highlights of current activity

- After an initial focus on urgent reconstruction to repair damages caused by war and years of poor maintenance, the accent of EIB activities has been recently shifted on the modernisation and upgrading of the infrastructure network.

- The Bank, over the past few years, has co-financed key operations in infrastructure and energy sectors that are essential to stimulate economic activities. Transport projects (mainly in roads, but also railways, aviation and air traffic facilities), accounted for more than 50% of total loans, underlining the need for improving basic infrastructure. Energy projects represented some 20% of total lending over the past few years.

- More recently, EIB diversified into relatively new sectors such as health and education; in addition, the Bank expanded its activity in favour of environment projects (water, urban renewal). Support to SMEs and small scale infrastructure projects through global

loans, developed significantly, representing a key sector for EIB operations in the region, with satisfactory results in terms of job creation and economic benefits. Since 2004 several global loan operations have been signed with subsidiaries of international banking groups for the financing of SMEs and small-scale infrastructure investments promoted by municipalities.

- Over the past years, the Bank has progressively increased and diversified its long-term lending activities, becoming one of the largest lenders in the region. Close cooperation with Commission and its European Agency for Reconstruction (EAR), with IFIs active in the area (including in particular WB, EBRD and CoEDB) and bilateral cooperation institutions, represents a key feature for EIB activities in the region.

Prospects

- The Bank is ready to develop operations notably in transport infrastructure, in order to contribute to the upgrading of the national network as well as the balanced development of the Pan-European corridors crossing the region (V, VII, VIII and X). Among the projects that may be singled out, of particular importance at regional level are the completion of the Southern section of corridor X motorway and the investments aimed at developing navigation on the Danube (corridor VII).

- Significant investment opportunities will arise in the energy sector, notably in electricity generation and transmission, following the signature of the Athens Treaty in 2005 aiming at the establishment of an energy common market in Southern Eastern Europe. Human Capital, environment and Municipal Infrastructure sectors also offer significant co-financing opportunities.

- Recognising the sovereign borrowing limitations of most countries in the region, the increasing need for financing and the involvement of private sector in the development of South East Europe Western Balkans, the Bank considers possible contributions in favour of risk-taking financial structures (PPPs, municipal risk, and corporate risk).

CONCLUSION

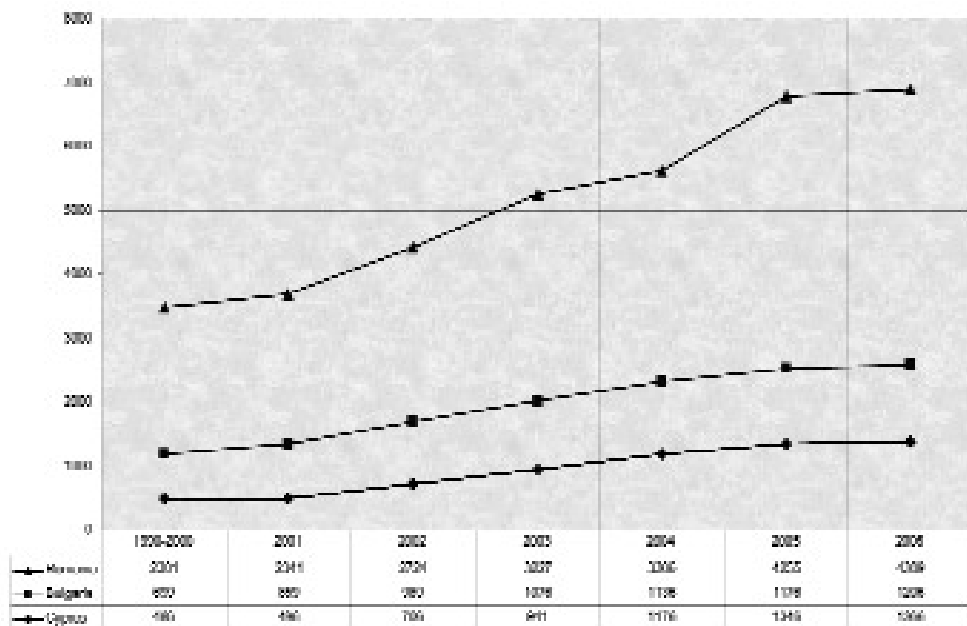
The Bank is ready to increase its activities in the region, in close co-operation with the EU Commission and the other donors active in the area, thereby supporting in a concrete way the countries of the region in their efforts towards their integration in a wider European context, during this crucial period of the New Financial Perspectives 2007-2013. Appropriate investments to be developed in cooperation with the Commission under the new IPA instrument would normally help boost activity for the benefit of the Western Balkans and the wider SEE.

The EIB in Greece

- Total EIB loans of EUR 16.8 billion since Greece joined the EU in 1981; 2000-2005: EUR 7.9 billion

- Primary focus on transport (57% of total)
- Important TEN operations in both transport and energy
- Rising Global Loan activity and support to SMEs
- New risk sharing arrangements and financial products expected to increase support to private sector

Cumulative Lending Operations
Romania - Bulgaria - Cyprus
2000-30 Sept. 2006

The EIB in the new Member States

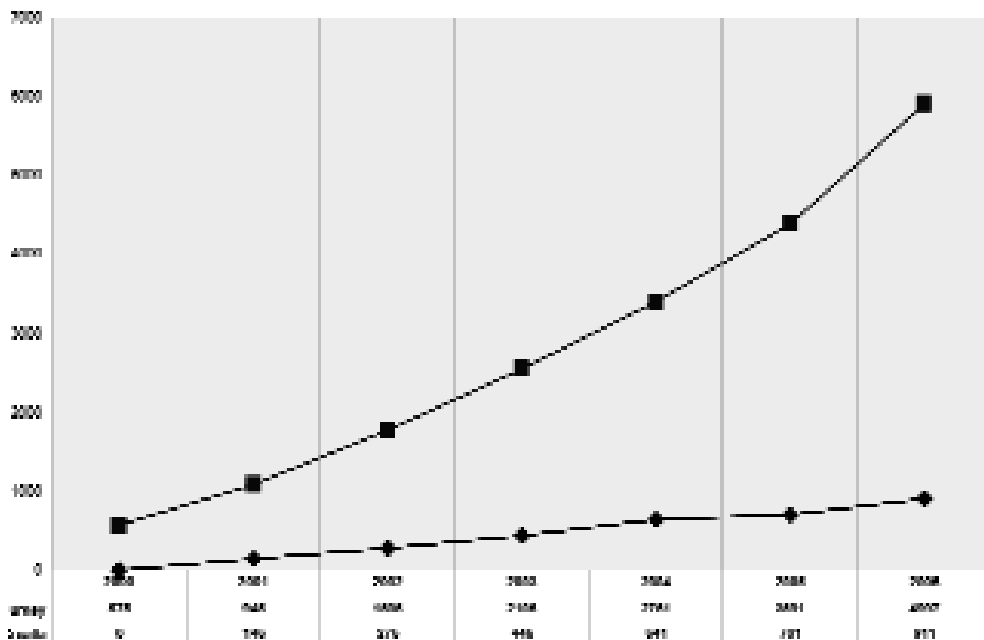
- Important needs in infrastructure including for adoption of the acquis.
- Significant inflows and potential for FDI.
- Strong EIB support to infrastructure but widening to environment, human capital and SMEs.
- Important inflow of EU grants; JASPERS (EIB, EBRD, Commission).
- EIB’s instruments for co-financing/accelerating implementation of priority investments.
- Memoranda of Understanding - Support to public sector, PPPs and other private sector investments.

Preparing for Next Enlargements

Important needs in infrastructure, including for adoption of the acquis.

- Rising FDI and private investment in general.
- In Croatia, EIB focus on infrastructure
- In Turkey, activity now split between public and private sectors and spread rather evenly among transport, industry, SMEs and others.
- «Big tickets» this year - a trend?
- Strong potential for energy projects.
- More should be expected in services, notably tourism.

Cumulative Lending Operations
Turkey - Croatia
2000-30 Sept. 2006

Looking further ahead - the Western Balkans

- From initial focus on reconstruction to upgrading and modernising infrastructure and energy networks.

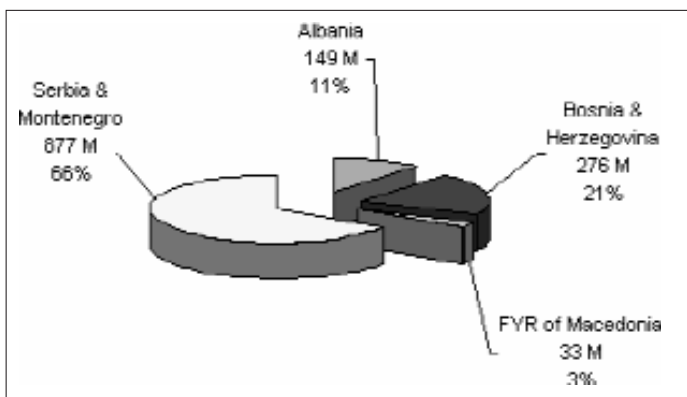
- Rising activity in SMEs and human capital.

- Intense cooperation with European Commission (and EAR), EBRD, World Bank, CEDB, NIB, KFW, others.

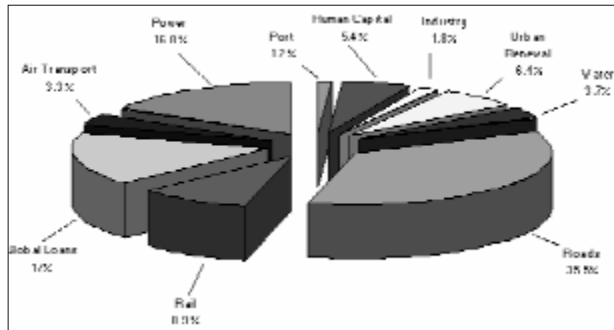
- Continuing emphasis on integrating transport and energy networks.

- Supporting SMEs and cross-border private investor activity.

Total end 2005

Total end 2005 - by sectors

Continuing Focus on Integration

- Increased EIB financing and wider range of instruments to support both public and private projects
- Emphasis on transport infrastructure for the development of Pan-European Corridors that cross the region and are key for integration
- Strong support to the development of energy links and networks
- Continuing support to SMEs and private initiatives, both domestic and cross-borders

ΙΔΡΥΜΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΚΤΩΡΙΑΣ ΚΑΡΕΛΙΑ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ - ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2007/2008

Το Ίδρυμα προκηρύσσει πρόγραμμα χορηγήσεως υποτροφιών για Μεταπτυχιακές σπουδές (πτυχία Masters και Διδακτορικό) σε (α) Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Ελλάδος, (β) αναγνωρισμένα Πανεπιστήμια εξωτερικού.

(α) Μεταπτυχιακές Σπουδές στην Ελλάδα

Θα χορηγηθούν **δέκα (10)** υποτροφίες, ύψους **5.000,00** ευρώ (πέντε χιλιάδες ευρώ) εκάστη, για σπουδές στους κλάδους:

1. Οικονομική και Περιφερειακή Ανάπτυξη, 2. Βιομηχανική Οικονομική, 3. Ναυτιλιακές Σπουδές, 4. Διοίκηση Επιχειρήσεων, 5. Δημόσια Διοίκηση, 6. Περιβάλλον και Ανάπτυξη, 7. Business Administration (Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών).

(β) Μεταπτυχιακές Σπουδές στο Εξωτερικό

Θα χορηγηθούν **είκοσι (20)** υποτροφίες, ύψους **20.000,00** ευρώ (είκοσι χιλιάδων ευρώ) εκάστη, για σπουδές στους κλάδους:

1. Regional Economics and Development, 2. Industrial Economics, 3. Shipping, Trade and Finance, 4. Business Administration.

Η διάρκεια της κάθε υποτροφίας είναι ένα ακαδημαϊκό έτος.

Για περισσότερες πληροφορίες και παραλαβή αιτήσεων, οι ενδιαφερόμενοι καλούνται να επικοινωνήσουν με τα γραφεία του Ίδρυματος, Βασ. Αμαλίας 32, 4ος όροφος, τηλ.: 210-3318074, Fax: 210-3318075, e-mail: gvkarfnd@otenet.gr.

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΛΗΞΕΩΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ 30/3/2007

**Κωνσταντίνος ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ**

Καθηγητής Παντείου
Πανεπ. Κοιν. και Πολ. Επιστημ.,
Πανεπιστημίου Αθηνών (Επισκ.),
Ex Ch.L.U.L. Bruxelles, Ex Int.
I.I.A.P., Paris

ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Νέα έκδοση

Βασικές έννοιες και
οριοθετήσεις
Φιλοσοφία της Ένωσης
Ρυθμίσεις περί
Ευρωπαϊκής Ένωσης
Διεύρυνση και εμβάθυνση
Σχέσεις Δικαίου
Ευρωπαϊκής Ένωσης
και Εθνικού Δικαίου
Οι επί μέρους Πολιτικές
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αθήνα, 2006

EIB Forum
Athens, 19-20 October 2006

Francis CARPENTER

Chief Executive Officer,
European Investment Fund

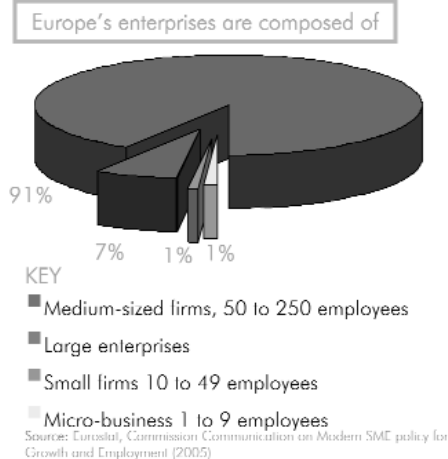
South-East Europe - A Region on the Move

Innovative finance to finance innovation

This presentation was prepared by EIF. The information included in this presentation is up-to-date as at 12th October 2006. Any estimates and projections contained herein involve significant elements of subjective judgment and analysis, which may or may not be correct.

The challenge: financing innovation in Europe

- 23 million SMEs account for 75% of jobs
- 99% of businesses in Europe are SMEs
- 91% of all SMEs are micro-enterprises (with staff of less than 10)
- EU (European Summit) puts issues of growth, employment, innovation and competitiveness high on agenda (Lisbon Summit amongst others)
- Support to SMEs: one of the top five EIB Group priorities

Given the importance of SMEs as the backbone of the European Economy, SMEs needs and concerns are incorporated into most Community policies and programmes

EIF at a glance

Established 1994
 EU specialised financial institution for SMEs,
 acting through: **Venture Capital** (fund-of-funds),
Guarantees for SME portfolios and financial engineering

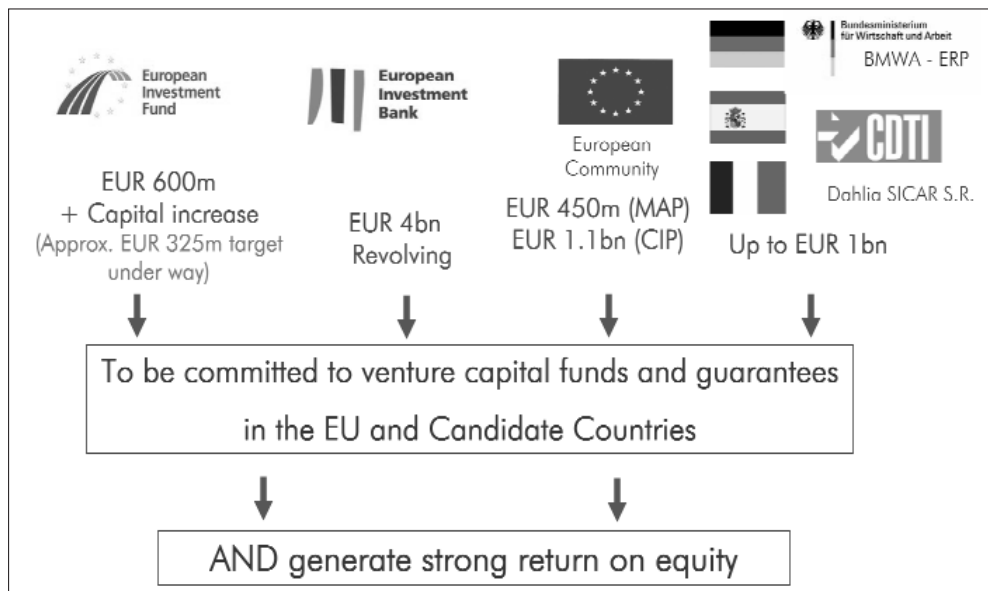
European Investment Fund

- Rating
 Standard & Poor's: AAA
 Moody's: Aaa
 Fitch: AAA
- MDB status 0% weighting
- Shareholders
 EIB, EU, Financial institutions
- Subscribed capital
 EUR 2bn + EUR 1bn

Aaa-rated European institution with MDB status

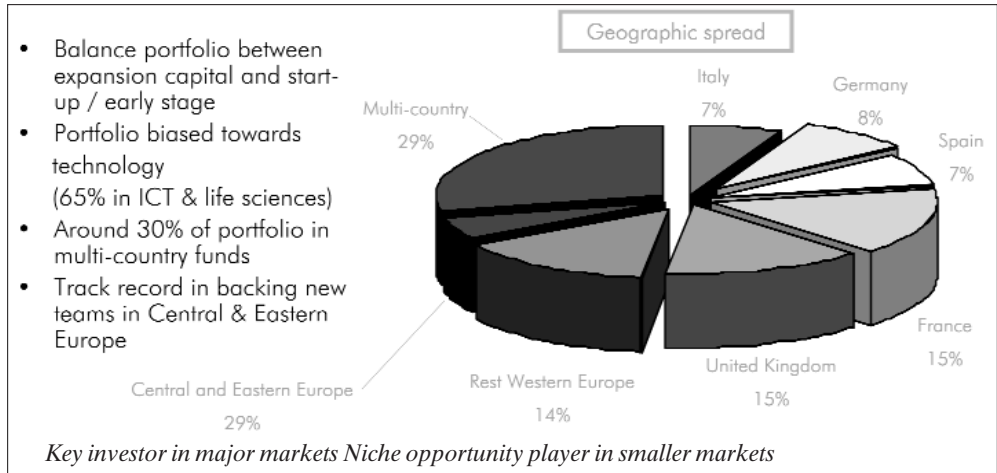
Resources and objectives

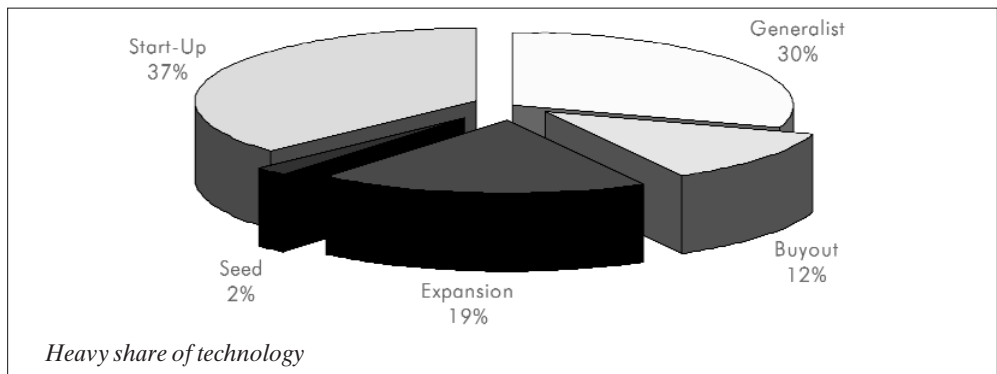
EIF assets under management (at 30/09/06)

	Total commitments	New commitments (1 January 2006-30 September 2006)	Vehicles
VENTURE CAPITAL	EUR 3.7bn	EUR 450m	240 funds
GUARANTEES	EUR 10.3bn	EUR 490m	180 banks/ guarantee institutions
TOTAL	EUR 14bn	EUR 940m	

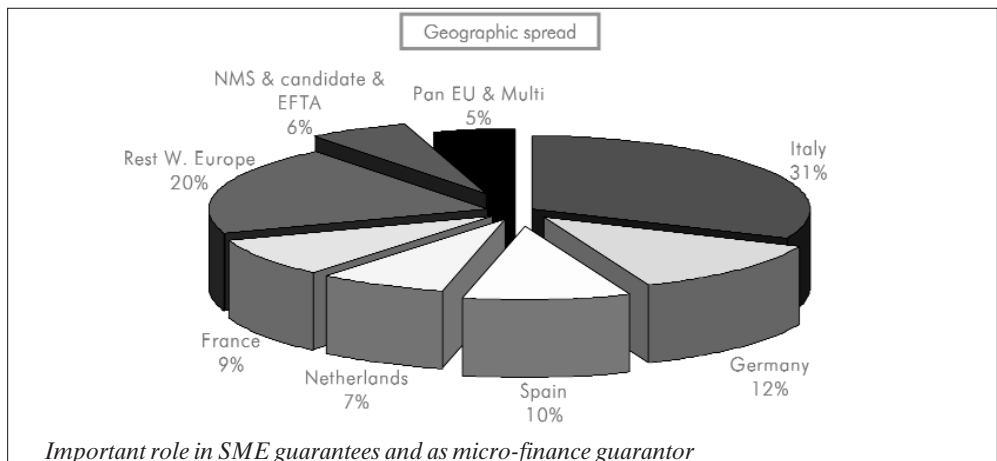
Venture capital: portfolio of EUR 3.6bn (at 30/09/06)

Venture portfolio: stage breakdown of EUR 3.6bn (ate 31/08/06)

Guarantees & Securitisation: EUR 10.3bn in commitments across Europe (at 30/09/06)

Micro-finance guarantees

Micro-finance guarantees under MAP, in 7 different countries.

- Designed to encourage micro-lending by banks/institutions in the EU.
- Guarantees for micro-enterprises (1-10 employees).
- Financial institutions cooperating with NGOs and grassroots organisations to provide appropriate «mentoring».
- France (Adie), Germany (KfW), Ireland (First Step), UK (The Prince's Trust + The Enterprise Fund), Norway (Cultura Sparebank), Belgium (FdP), Spain (La Caixa) guarantee rate of 75%.
- As at March 2006, some 26,000 SMEs benefited from 27,500 loans.

EUR 127m outstanding micro-finance guarantee volume (as at end March 2006) makes EIF the leading micro-finance guarantor in Europe

Bridging a gap in commercial lending: micro-finance securitisation

- Historically, Micro-Finance Institutions (MFIs) rely on donor/development bank funding
- 2005: Pioneer securitisation of loans to MFIs in Western Balkans and South-East Europe
- 2006: Landmark securitisation of a loan portfolio of an MFI in Bulgaria
- Supporting MFIs securing long-term funding continued growth in micro-lending activity
- Micro-loans <€10K, however positive impact on o Potential in business productivity gains o Job creation

Transactions are an interesting new funding source for MFIs

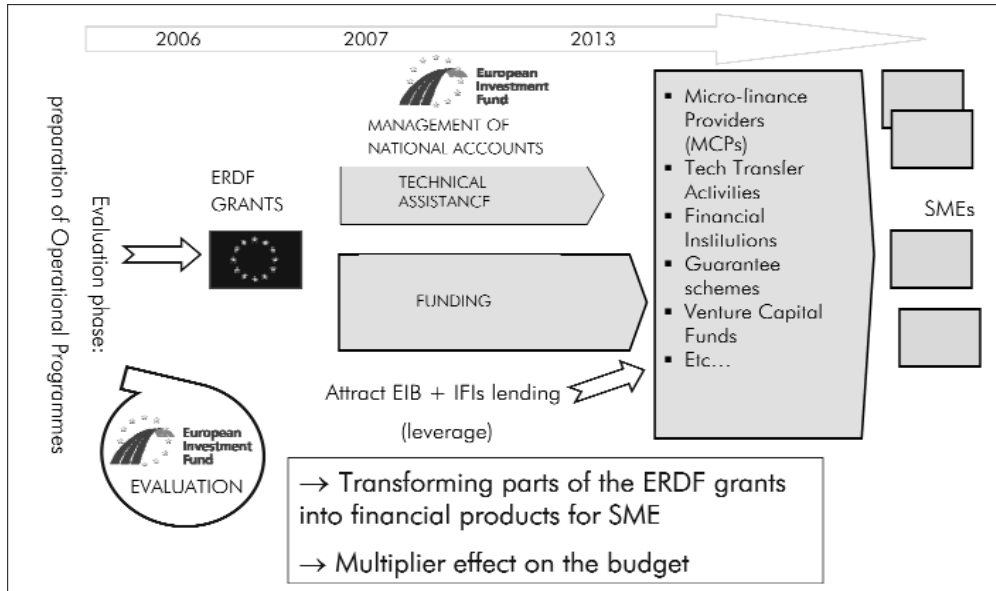
Competitiveness & Innovation Framework Programme (CIP)

EIF responsible for the financial instruments of the Entrepreneurship and Innovation Programme:

- High Growth Innovative Companies Scheme
Early and expansion stage VC funds
Vo-investments in side-funds with business angels
Eco-Tech equity window
- SME Guarantee Facility
SME loan guarantees
Micro-credit guarantees
Mezzanine guarantees
SME loan securitisation
- Capacity Building Scheme (Seed Capital Action and partnership with international finance institutions)

Budgetary envelope: EUR 1.1bn (2007-2013) for all EU 27 Member States + EFTA

JEREMIE: the cycle

JEREMIE: Status as of today

- EU has asked the EIF to undertake evaluations as part of JEREMIE for each country in partnership with National Development Authorities
- EIF has formed a JEREMIE team from internal and external specialists
- Some regions and countries have begun process
Slovak Republic (signature of a MoU on 7 June 2006)
Bulgaria, Denmark, Spain
Greece, Portugal, Romania underway
- Evaluation Phase to be completed by end of 2007

Note: Evaluations funded by DG REGIO and EIF

JEREMIE: signature of a MoU between the Hellenic Republic and EIF

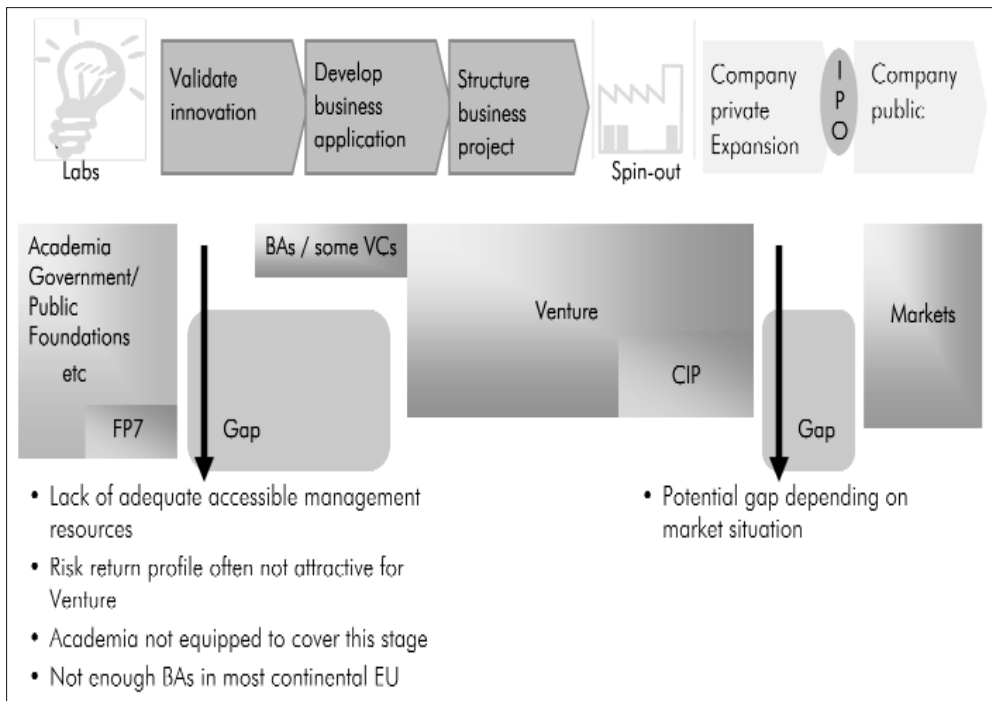
1. General Terms

- Develop the role of SMEs / Entrepreneurship in EU Regional Policy
- Depart from a «grant approach»:
- Reduce administrative procedures
- Enhance flexible management of financial engineering
- Use ERDF funding for enhancing the Access to Finance to SMEs in Regional Development areas through sustainable and «revolving» financial instruments

2. Specifics

- Amount: up to EUR 400m allocated to JEREMIE for 2007-2013
- This covers Venture Capital / Guarantee / Micro-credit operations
- In cooperation with existing structures (Taneo, Tempme)
- In support of efficient public support to SME finance

Technology Transfer: funding gap

NEOTEC fund

- First closing February 2006 at EUR 176m (EIF sponsor with EUR 50m)
- Spanish technology fund (TMT, bio-tech and life sciences)
- EIF managed
- Madrid-based
- Deal flow to major tech and research centres in Spain
- Shared services centre in Luxembourg for risk management, IT (proprietary Fund of Funds system) and legal support

Tapping into future growth

Summary

- Leading pan-European venture investor
- Largest EU early-stage Fund-of-Funds
- Major SME securitisation actor
- Leading micro-finance guarantor
- Raising the availability of high risk capital in Europe
- Improving SMEs access to finance

Major Lisbon Agenda operator

EIB Forum
Athens, 19-20 October 2006

Apostolos GOULAS

Chairman of the Board,
Egnatia Odos, Greece

South-East Europe – A Region on the Move

Regional Intergration
The Greek experience

1. Introduction

Regional integration has been one of the cornerstones of European policy, enshrined into the treaty of Rome and aiming at creating a prosperous, dynamic and coherent Union.

Integration has two phases. The first is to pull together the regions getting them closer to each other and the second is to keep them together through sustainable development.

The key for the first phase is building the networks which facilitate communications, diminish the time of travel between them and distribute and share energy resources.

The second phase is economic development.

2. The transport infrastructures

Transport is one of the main driving forces of economic activity and cohesion, and thus a key element in the Lisbon strategy for growth and jobs. Without efficient transport networks there can be no competitiveness. Transport networks are vital for encouraging establishment of companies and development of centres of excellence and tourism. They are also a central factor in European territorial cohesion, constituting an essential link for communities and being a precondition for quality of life and employment in urban neighbourhoods and in rural areas, as well as in sparsely populated mountain or other remote regions. Transport systems are at the

crossroads of «sustainable development» in economic, social and environmental terms. They must be part of a global approach that takes into account the real impact of investment directed at creating and sustaining local activities and jobs, a balanced and polycentric development of the European area, and the reduction of damage to the natural and human environment.

In this direction, the European Union has since the nineties developed the notion of trans-European motorway.

They cover the whole of Eastern Europe, as the West has completed to a large extent a dense network of motorways since the seventies.

In South-eastern Europe the network is designed not only to improve inter-regional contact but also to facilitate the trade between the Black Sea, the Adriatic and the Mediterranean and to offer access to Central Europe.

In this presentation I intend to cover aspects of the Greek motorway development which links different regions, some of them geographically isolated and the effects observed in the local society and economy. We will then talk about the international connections and the expected effects to the region and finally refer briefly to other networks which contribute also to the prosperity of South-East Europe.

3. Greek regional transport policy

In Greece since the accession of the country to the then EEC, a large amount of funds become available in order to improve the road infrastructure. In the mid-nineties the Egnatia motorway project was initiated.

A road 670 km long, linking the port of Igoemenitsa with the Turkish border. Sections of the road are already in use, the total is scheduled to open by the end of 2008, the end of the 4th programmatic period. The construction of the motorway is funded by the Greek state, 50%, through a loan from the EIB, and the rest comes from EU community funds.

Currently, further six major motorways are scheduled to be built as concessions. All of them are now in the bidding or contract signing stage.

ΗΛΙΑΣ ΝΙΚ. ΜΗΤΣΙΟΣ

π. ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑΣ
ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ
ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ (ΠΟΦΕΕ)

**ΣΚΕΨΕΙΣ
ΓΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ
ΤΟΥ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ**

ΑΘΗΝΑ
Σεπτέμβριος 2006

These motorways are named 'development roads' to underline the significance attached to them as a lever for economic development and a tool for integration between the regions.

The cost of construction of Egnatia motorway amounts to 5.9 billion Euro and together with the links to the neighbouring countries this amount comes to about 6.9 billion Euro.

The cost of the motorways to be built through concessions amounts to 7.5 billion Euro.

4. The effect of Egnatia motorway to Western Greece

Traffic data in the region of Western Macedonia before and after the opening of the section bypassing the mountains had shown a reduction of travelling time between the regional capital from two to one hour only.

As a result there was a large increase in traffic volume, by about 75%. The effect on the tourist flow was exceptionally high recording 100% occupation in hotel rooms in Western Macedonia for most of the weekends throughout the year. Most significantly though the construction of this section changed the employment pattern in the region as the area became a commuter belt for the city of Thessaloniki.

Regarding the effects on travel, the Epirus region has been draw closer to Thessaloniki and it is not unusual now for travellers going abroad to use the Thessaloniki airport instead of the Athens one which resulted in a reduction in travel time of about two hours.

5. The international connections

In the last three years the international connections between Greece and the neighbouring countries have received special attention. New motorways and high speed closed roads linking Egnatia motorway with the borders are under construction. The majority of them are part of the trans-European network.

The aim is to complete the majority of them by the end of 2008.

Four motorway connections are envisaged. Starting from the West a link to Albania and Tirana is under construction which forms part of the trans-European Motorway VIII. Two connections are built to FYROM, trans-European Motorway X, which lead also to Serbia and Central Europe. There are two more connections to Bulgaria, one linking Thessaloniki to Sofia and from there to Lom, to Romania and Hungary, trans-European Motorway IV. Finally there is the road along the Evros river joining the Sofia-Istanbul motorway. And of course the start of the motorway in Igoumenitsa port through which one using ferries can reach Italy and finally the end of the Egnatia motorway in kipi at the border of Turkey.

Of course these motorways should link up in our neighbouring countries to roads of similar standard of design and construction, facilitating fast and efficient connections between them and Greece. «Egnatia Odos S.A.» with its ten years experience of road construction management will be more than willing to help our neighbours, in collaboration with their local authorities, to harmonize the construction of such large infrastructures.

We should not also forget local road links which provide fast and efficient connections and allow easy flow of goods and products.

We should also underline that South Eastern European countries are also part of the Black Sea region.

In the last meeting of the Foreign Ministers of the Black Sea countries it has been agreed to develop a ring road around the Black Sea facilitating trade and bringing the people of the region closer together.

«Egnatia Odos SA» is proposed to lead the technical secretariat for the Black Sea ring.

6. Conclusions

For the regional integration through infrastructure development the target is to bring people together, to obtain quick access to local markets for goods, products and services, to increase the flow of tourists between the countries, to provide improved and efficient transport services to a market of 80 million people.

To achieve all these common rules should be established and quality of infrastructures should become a must.

Regional development in South-East Europe requires integration not only of infrastructures but also design common rules and regulations.

Finally we must realize that we live and operate in an open world and a global market, where the synergies and collaboration of a large integrated region strengthen all those who live and operate in it. In global terms South-east Europe is just a small, neighbourhood. That is what we should strive to make it a friendly and dynamic one.

Thank you.

ΒΥΡΩΝ Γ. ΠΟΛΥΔΩΡΑΣ

ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

Ο ΔΕΛΤΟΣ ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΣ ΦΥΛΑΚΑΣ

ΑΘΗΝΑ 2006

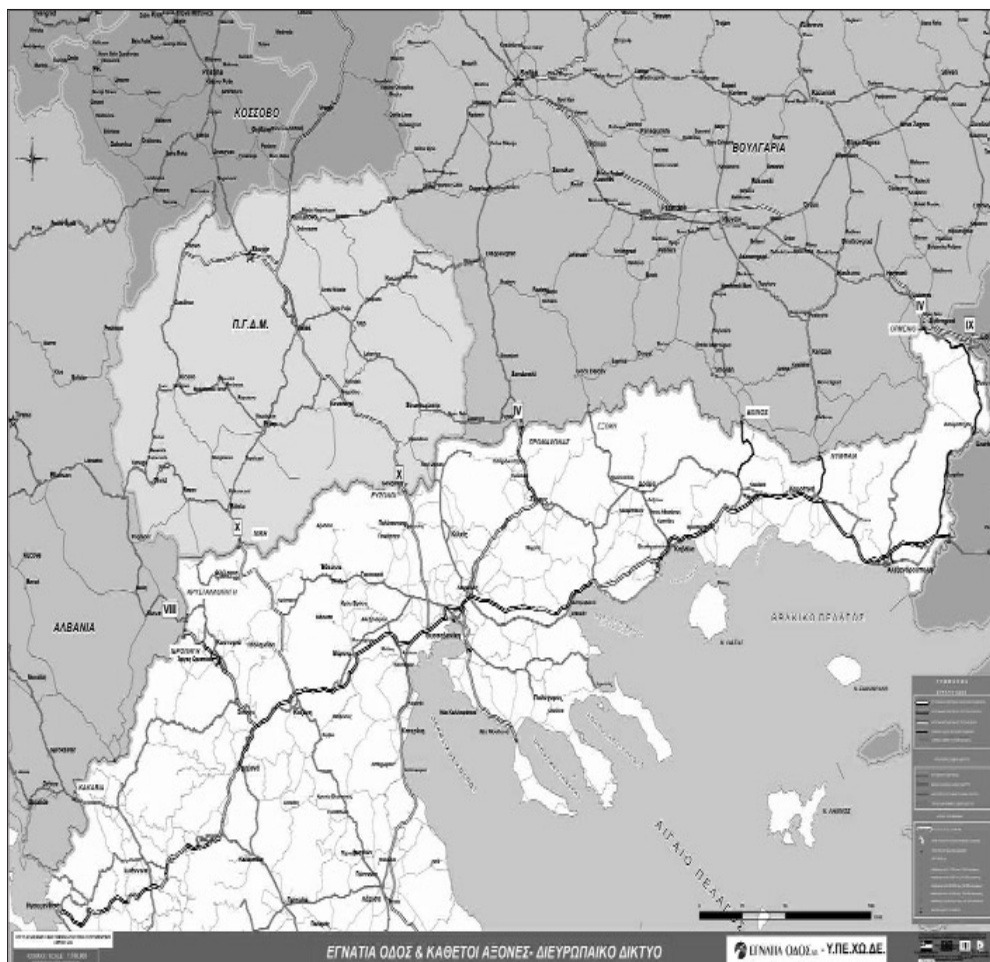
Greek regional policy Infrastructure Development

- THE NATIONAL ROAD NETWORK
- EFFECTS ON THE LOCAL SOCIETY AND ECONOMY
- THE INTERNATIONAL CONNECTIONS
- EXPECTED EFFECTS
- OTHER NETWORKS

The Greec expenditure

EGNATIA ODOS	5.9 Billion Euro
Links to the neighbouroung countries	1.0 Billion Euro
CONSESSION PROJETS	
Six projects. Total cost	7.5 Billion Euro

Η ένταξη της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας στην Ε.Ε. θα αλλάξει άρδην το χάρτη της Βαλκανικής

Του κ. Γεωργίου ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Προέδρου του Π.Α.Σ.Ο.Κ.

«Αναμένουμε οι δύο σημαντικές αυτές Χώρες, η Βουλγαρία και η Ρουμανία, να γίνουν μέλη της Ένωσής μας και οίγουρα αυτό θα αλλάξει άρδην τον χάρτη της Βαλκανικής, θα αλλάξει τον οικονομικό, πολιτικό, κοινωνικό και πολιτιστικό χάρτη της Βαλκανικής, δημιουργώντας νέες ευκαιρίες, ανοίγοντας νέους ορίζοντες για επενδύσεις, αλλά και για νέες και θερμότερες σχέσεις μεταξύ των τριών Χωρών. Θα είναι επίσης και μία πάρα πολύ σημαντική κίνηση για το υπόλοιπο των Βαλκανικών Κρατών. Μία πολύ σημαντική στιγμή όπου εμείς λέμε ως Ευρωπαϊκή Ένωση αυτό το μέρος του κόσμου, αυτό το μέρος του πλανήτη έχει μέλλον στην ευρωπαϊκή μας οικογένεια»¹.

«Θα ήθελα να αναπτύξω τέσσερις θεματικές στην ομιλία μου σήμερα. Κατ' αρχήν θα ήθελα να μιλήσω περί του ευρύτερου περιβάλλοντος της ασφάλειας ως προϋπόθεσης για την δημιουργία του απαραίτητου θετικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος και για την ανάπτυξη των οικονομιών μας. Στη συνέχεια θα ήθελα να θίξω την πολύ μεγάλη πολιτική σημασία και οικονομική σημασία όμως, που αναδύεται από τη διεύρυνση αυτή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να δημιουργηθεί αυτό το σταθερό, ασφαλές και ειρηνικό περιβάλλον, που θα επιτρέψει την άνθηση των επενδύσεων, ώστε να είναι ο άσος, η κύρια ελκτική δύναμη για περαιτέρω επενδύσεις. Τρίτον, θα ήθελα να αναπτύξω λίγα πράγματα σε ό,τι αφορά το ρόλο που ανέπτυξε και που θα πρέπει περαιτέρω να αναπτύξει η Ελλάδα σε ό,τι αφορά και τη διαδικασία διεύρυνσης, αλλά και την ανάπτυξη περαιτέρω οικονομικών και επενδυτικών δραστηριοτήτων στα Βαλκάνια. Τέλος, θα πω λίγα λόγια θέτοντας όχι μόνο το ευρύτερο περιβάλλον ασφάλειας, την έννοια δηλαδή της ασφάλειας που είναι απαραίτητη, αλλά και μία αίσθηση ασφαλείας, που χρειάζονται οι Πολίτες μας σε ένα παγκοσμιοποιημένο κόσμο, όπου πρέπει να έχουμε και την ευκαιρία μεγάλων αλλαγών, αλλά αυτές οι μείζονες αλλαγές και αυτός ο εξωστρεφής χαρακτήρας των εταιρειών μας, των οικονομιών μας και των κοινωνιών μας, πρέπει να συμπορεύεται με μία αίσθηση σταθερότητας και ασφάλειας, που οι πολίτες, οι εργαζόμενοι και ιδιαίτερα οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις θα πρέπει να απολαμβάνουν. Εκεί ακριβώς είναι πολύ σημαντικός ο ρόλος μας ως κυβερνώντες».

«Πριν από λίγες εβδομάδες πήρα πρωτοβουλία και πάλι για τη διαμόρφωση μίας νέας εθνικής στρατηγικής για την Ελλάδα, σε σχέση με την γείτονά μας την Τουρκία, έχοντας την αίσθηση, ότι μία δυναμική που είχε αναπτυχθεί προ ολίγων ετών, έχει χαθεί και βεβαίως έχω κάνει και έντονη κριτική προς την σημερινή Κυβέρνηση για αυτό το έλλειμ-

1. Εισήγηση σε πρόσφατο Συνέδριο του Economist στην Αθήνα με θέμα: Ελλάδα, Βουλγαρία, Ρουμανία: Τριμερής Συνάντηση Κορυφής για την επιχειρηματικότητα και τις επενδύσεις.

μα. Βεβαίως, πρώτα η ευθύνη θεωρώ ότι πρέπει να είναι ήδη στις πλάτες της Τουρκίας. Αυτό δεν σημαίνει, ότι δεν πρέπει και η Ελλάδα να πάρει τις απαραίτητες πρωτοβουλίες. Μία νέα στρατηγική, που θα κατοχυρώνει πλήρως τα κυριαρχικά μας δικαιώματα, τα συμφέροντά μας, μία στρατηγική που θα δείξει στην Τουρκία στο δρόμο του απαιτούμενου σεβασμού του Διεθνούς Δικαίου, της αρχής της καλής γειτονίας, των αρχών και των αξιών, τις οποίες πιστεύει και στις οποίες στηρίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση».

«Εδώ θέλω να υπενθυμίσω, ότι η Ελλάδα είναι από τις πρώτες χώρες στον κόσμο δυστυχώς, σε επένδυση σε εξοπλιστικά συστήματα 5% έως και 10% πολλές φορές του ΑΕΠ επενδύεται σε αμυντικές δαπάνες, οι οποίες θα μπορούσαν κάλλιστα να πάνε σε ανάπτυξη, σε επένδυση στην παιδεία, σε επένδυση στον άνθρωπο. Άρα, λοιπόν, πολύ σημαντικό και για το οικονομικό κλίμα να μπορούμε να φτάσουμε σε ένα σύμφωνο ειρήνης και ασφάλειας με τη γείτονα Χώρα, που θα επιτρέψει και τις δύο μας χώρες να βάλουμε σημαντικά ποσά από εκεί που πάνε σε εξοπλισμούς, σε ειρηνικές δράσεις προς την ανάπτυξη των Χωρών μας».

«Σήμερα ζητά η Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως ζητά από κάθε υποψήφια Χώρα, την καταπολέμηση της εγκληματικότητας, την καταπολέμηση της διαφθοράς, τη λειτουργία και την ισχύ του νόμου στις Χώρες των Βαλκανίων, την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την προστασία της περιουσίας, κανόνες και ρύθμιση της αγοράς, καταπολέμηση της μαφίας, του λαθρεμπορίου, του εμπορίου λευκής σαρκός και των όπλων και ναρκωτικών, αντιμετώπιση της λαθρομετανάστευσης. Δυστυχώς στην Ευρωπαϊκή Ένωση αυτά τα ζητήματα χρησιμοποιούνται ως επιχειρήματα ενάντια στη διεύρυνση. Εδώ θέλω να το αντιστρέψω αυτό το επιχείρημα. Η διεύρυνση είναι αυτή, που θα λύσει αυτά τα προβλήματα. Είναι η διεύρυνση που θα απαντήσει σε αυτές τις ασθένειες το γρηγορότερο δυνατόν και άρα είναι προς όφελος ολόκληρης της Ευρωπαϊκής Ένωσης αυτή η διεύρυνση».

«Πρώτη φορά τα Βαλκάνια θα συμμετέχουν στις ευρωπαϊκές αποφάσεις και εξελίξεις με τρεις Χώρες στην περιοχή. Το ειδικό στρατηγικό βάρος της περιοχής λόγω της γεινιάσής της με το χώρο της Κασπίας, της Κεντρικής Ασίας, Μαύρης Θάλασσας, χώρου του πετρελαίου, του φυσικού αερίου, θα αναβαθμιστεί τα επόμενα χρόνια. Και αυτή η στρατηγική εξέλιξη επιβάλλει τη ενίσχυση της συνεργασίας, μία πολύ καλή συνεργασία τα τελευταία χρόνια ομολογώ Ελλάδας, Βουλγαρίας και Ρουμανίας, η οποία είμαι σίγουρος θα συνεχιστεί ακόμα πιο εντακτικά. Πιστεύω ότι θα αναδειχθούν οι τρεις αυτές Χώρες ως κέντρο και σταθερότητας, αλλά και ως κέντρο εξευρωπαϊσμού και των υπολοίπων Βαλκανίων, όπως και σε ισχυρό κέντρο μεταφοράς ενεργειακών πόρων προς τη Δυτική Ευρώπη, εφ' όσον διαμορφωθούν οι κατάλληλες υποδομές. Αυτό σημαίνει, ότι πρέπει να εργαστούμε για την ανάδειξη των συγχροτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής μας. Και σε αυτή τη βάση οι Κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ έχουν εργαστεί για την δημιουργία του αγωγού Μπουργκάς - Αλεξανδρούπολη, την δημιουργία δικτύων μεταφορών και φυσικού αερίου μέσω Τουρκίας και την διαμόρφωση μίας ολοκληρωμένης στρατηγικής υποδομών στα Βαλκάνια, τηλεπικοινωνιών, ενέργειας και μεταφορών. Βάλαμε και τις βάσεις για την ενεργειακή κοινότητα της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και βεβαίως χαϊρόμαστε για τις θετικές εξελίξεις που ακολούθησαν. Τονίζω βεβαίως και πάλι, ότι πέραν της ένταξης των δύο αυτών νέων χωρών και οι υπόλοιπες Χώρες πρέπει να έχουν αυτή την προοπτική, γιατί πρέπει να αναδείξουμε την Βαλκανική ως μία ενιαία δυναμική αγορά 65 εκατομμυρίων που προετοιμάζεται να κάνει μεγάλα αναπτυξιακά άλματα 65 εκατομμύρια και αν βάλουμε και την Τουρκία, ουσιαστικά διπλασιάζουμε αυτόν τον αριθμό των Πολιτών».

«Σε ό,τι αφορά την Ελλάδα και το ρόλο μας θέλω να τονίσω, ότι εμείς ακριβώς αυτό τον ρόλο της διεύρυνσης θα τον συνεχίσουμε, αλλά βεβαίως έχω κάνει και την κριτική μου και προς την Κυβέρνηση σε ό,τι αφορά τη δραστηριότητα και την ενεργή της παρουσία στην περιοχή των Βαλκανίων, αλλά πιστεύω, ότι έχουμε πολλά περιθώρια για να συμβάλλουμε ακόμα περισσότερο στις αποφάσεις της Θεσσαλονίκης, που είχαμε πάρει επί Ελληνικής Προεδρίας για τα Βαλκάνια και βεβαίως και στην αντιμετώπιση και ευρύτερων προβλημάτων στην ευρύτερη περιοχή».

«Θέλω να τονίσω τον ενεργό ρόλο που αναλαμβάνει η Σοσιαλιστική Διεθνής και εγώ ως Πρόεδρος της σε αυτά τα μεγάλα θέματα ειρήνης και ασφάλειας και που επηρεάζουν τον κόσμο ολόκληρο και ιδιαίτερα την περιοχή. Αλλά να τονίσω και κάτι άλλο. Ακόμα και μία μικρή Χώρα σαν την Ελλάδα έχει πολλά περιθώρια ενεργούς συμμετοχής στη διεθνή συζήτηση για τα μεγάλα προβλήματα του κόσμου και ιδιαίτερα αυτής της περιοχής. Θα έλεγα μάλιστα ότι ίσως και μια χώρα όπως η Ελλάδα μια μικρή χώρα και μιλάμε και για τη Βουλγαρία και για τη Ρουμανία έχουμε έναν ιδιαίτερο ρόλο. Διότι πρώτοι εμείς ως μικρές Χώρες συνειδητοποιούμε την ρευστότητα σε παγκόσμιο επίπεδο και την ανάγκη να μπου κανόνες του παιχνιδιού σε διεθνές επίπεδο. Να υπάρχει μία διεθνής Κοινότητα που θα είναι ασφαλής επειδή υπάρχει η ισχύς του νόμου και όχι ο νόμος του ισχυρού. Γι' αυτό ακριβώς οι Χώρες σαν την Ελλάδα μπορούν να παίξουν ένα ρόλο».

Θέλω όμως να κλείσω μιλώντας για τις οικονομικές σχέσεις τις οποίες αναπτύσσουμε με τις γείτονες Χώρες και την ανάγκη να προσαρμοστούμε στις νέες συνθήκες. Όπως πρέπει να υπάρχει μία πολιτική ασφάλειας ευρύτερης στην περιοχή, έτσι πρέπει να δούμε και την οικονομική προσαρμογή μας μέσα από ένα πλαίσιο, που και θα μας επιτρέψει να κάνουμε αλλαγές ειδικές, να είμαστε εξωστρεφείς, αλλά και θα διασφαλίσει για τον Πολίτη μας τον Έλληνα, τον Ευρωπαίο, το αίσθημα της ασφάλειας. Ξεκινώ λέγοντας, ότι υπάρχουν πολύ θετικά στοιχεία για τις οικονομικές μας σχέσεις με τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία. Η Ελλάδα έχει επενδύσει 8,5 δισεκ. ευρώ στις Βαλκανικές Χώρες και έχει δημιουργήσει πάνω από 200.000 θέσεις εργασίας. Το διμερές εμπόριο αναπτύσσεται ραγδαία, οι εμπορικές συναλλαγές μεταξύ Βουλγαρίας και Ελλάδας για τη χρονιά που πέρασε φτάνουν τα 2 δισεκ. δολάρια. Η Ελλάδα είναι ο δεύτερος επενδυτής στη Βουλγαρία μετά την Αυστρία με ύψος επενδύσεων που υ-

**Κωνσταντίνος ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ**

Καθηγητής Παντείου
Πανεπ. Κοιν. και Πολ. Επιστημ.,
Πανεπιστημίου Αθηνών (Επισκ.),
Ex Ch.L.U.L. Bruxelles, Ex Int.
I.I.A.P., Paris

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Ελλάδα - Χώρες
Μέλη της Ε.Ε.

Τόμος Α'
Η' έκδοση

Αθήνα, 2005

περβαίνει το 1 δισεκ. δολάρια. Με την Ρουμανία ο όγκος του διμερούς εμπορίου έχει σήμερα ξεπεράσει το 1 δισεκ. και οι επενδύσεις τα 2 δισεκ. Η Ελλάδα είναι ο τρίτος μεγαλύτερος ξένος επενδυτής στη Ρουμανία. Δραστηριοποιείται σε ένα μεγάλο εύρος τομέων: Τρόφιμα, τηλεπικοινωνίες, τρόφιμα, κατασκευές, προϊόντα ενέργειας».

«Βλέπουμε, λοιπόν, πως οι διμερείς μας οικονομικές σχέσεις αναπτύσσονται συνεχώς και θα αποκτήσουν μία άλλη και νέα δυναμική με την ένταξη των δύο αυτών χωρών στην Ένωση. Οι εξαιρετικά θετικές επιδόσεις και προοπτικές βεβαίως εγκυμονούν και κάποιους κινδύνους, που πρέπει να αντιμετωπίσουμε. Έχουμε ριζικές και ραγδαίες αλλαγές στην παγκόσμια οικονομία: παραγωγή, εμπόριο, κεφάλαιο μετακινούνται με πολύ μεγάλη ευκολία, αλλάζοντας την κατανομή του πλούτου αλλά και των θέσεων εργασίας».

«Συγκριτικά πλεονεκτήματα χτίζονται, αλλά και την επόμενη ημέρα μπορεί να χαθούν. Έτσι, λοιπόν, δημιουργείται μία αβεβαιότητα, υψηλή ανεργία σε συγκεκριμένους κλάδους ή περιοχές μέσα σε ένα πολύ μικρό χρονικό διάστημα. Όπως στο Μπιλμπάο ή στο Λίβερπουλ πριν μερικά χρόνια, έτσι και σε περιοχές στην Ελλάδα, όπως στη βόρεια Ελλάδα, έχουμε κι εμείς παρόμοια φαινόμενα. Στη μέση είναι ο Ευρωπαίος Πολίτης, ο Ευρωπαίος Εργαζόμενος, ο Έλληνας Εργαζόμενος, ο Εργαζόμενος στη Ρουμανία και στην Βουλγαρία».

«Το ερώτημα που τίθεται είναι εάν θα γίνουμε πιο ανταγωνιστικοί μειώνοντας την ασφάλεια, που αισθάνεται ο κάθε Πολίτης μας, μειώνοντας τους μισθούς, μειώνοντας ή απελευθερώνοντας μόνο και μόνο τις εργασιακές σχέσεις, εάν αυτά θα είναι τα μόνα εργαλεία ή θα είναι τα βασικά εργαλεία με τα οποία εμείς θα αντιμετωπίσουμε την ανταγωνιστικότητα. Προσωπικά δε θεωρώ, ότι αυτά είναι τα σωστά εργαλεία, και διότι αν θέλετε από ιδεολογικής αρχής είμαι πολιτικά αντίθετος σε μία τέτοια λογική, αλλά και διότι θεωρώ, ότι πρακτικά δε θα μπορέσουμε να είμαστε ανταγωνιστικοί. Δεν περιμένουμε να είμαστε ανταγωνιστικοί με την Βουλγαρία ή τη Ρουμανία επειδή θα έχουμε φθηνότερους μισθούς από τους εργαζόμενους στη Βουλγαρία και στη Ρουμανία. Και δε μπορούμε να το κάνουμε αυτό. Άρα πρέπει να βρούμε τρόπο να είμαστε συμπληρωματικοί. Να επενδύσουμε σε μία νέα αναπτυξιακή λογική, αξιοποιώντας τα δικά μας συγκριτικά πλεονεκτήματα, είτε είναι στον τουρισμό, είτε είναι στις εναλλακτικές μορφές ενέργειας, είτε είναι στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών αγροτικών προϊόντων, είτε είναι σε άλλες υπηρεσίες, είτε είναι στις επικοινωνίες, τηλεπικοινωνίες, στην καινοτομία. Αυτά θα είναι τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που η Ελλάδα θα έχει. Αλλά και παράλληλα πρέπει να επενδύσουμε όχι μόνο ως Ελλάδα ή ως Βουλγαρία, Ρουμανία ή ως Χώρες μεμονωμένες, αλλά και ως Ευρώπη στον τομέα της Παιδείας και της Καινοτομίας, γιατί βεβαίως ο ανταγωνισμός μας δεν είναι απλά μεταξύ μας, θα έλεγα πολύ περισσότερο είναι ένας ανταγωνισμός μεταξύ Ευρώπης και μίας διεθνούς παγκόσμιας οικονομίας».

«Πρέπει να χτίσουμε μία νέα κοινωνική συμφωνία μέσα στις Κοινωνίες μας με εκατέρωθεν δεσμεύσεις, και το ΠΑΣΟΚ είναι έτοιμο να αντιμετωπίσει αυτές τις μεγάλες προκλήσεις. Είμαστε έτοιμοι να αντιμετωπίσουμε αυτές τις προκλήσεις όταν πάρουμε την εντολή από τους Πολίτες μας στις επόμενες εκλογές. Θέλουμε να ενδυναμώσουμε τους Πολίτες μέσα από την εκπαίδευση και τη συμμετοχή, ενθαρρύνοντας τον διάλογο, την κριτική σκέψη, την δημιουργικότητα, την συναίνεση και την διαβούλευση. Θέλουμε να συνεχίσουμε την Κοινωνία και να την κάνουμε σύμμαχό μας. Σύμμαχο και συμμετοχο στις μεγάλες αποφάσεις, που έχουμε μπροστά μας για να μετατρέψουμε τα Βαλκάνια σε μία ευρύτερη γεωγραφική περιοχή ειρήνης, ευημερίας και κοινωνικής δικαιοσύνης».

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος

Ἡ ψυχὴ τῆς Εὐρώπης

Περιεχόμενα

Ἡ λογικὴ τῆς ἱστορίας καὶ ἡ στρατηγικὴ τῶν συμφερόντων σ. 9

Europa Nostra (Ἡ δική μας Εὐρώπη) σ. 17

Futurum (Τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης) σ. 31

Πολιτισμοὶ καὶ Δημόσιο Δίκαιο σ. 43

Ἡ παρουσία τῆς Ἐκκλησίας στὸν ὀρίζοντα τῆς Εὐρώπης σ. 51

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἡμέρα τῶν Γλωσσῶν
καὶ ἡ δημιουργία κοινῆς εὐρωπαϊκῆς συνείδησης σ. 63

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΚΑΙ ΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Κλάδος Πολιτιστικῶν Προγραμμάτων & Διαδικτύου
Στουρνάρη 36, 104 33 Ἀθήναι. Τηλ./fax: 210.5240264 e-mail: contact@ecclesia.gr, contact@artopos.gr

Ἐκδόση μετὰ τὴν εὐγενετικὴν χορηγία τῆς ἐφ. κας Ἀναστασίας Πίντου

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Κλάδος Πολιτιστικῶν Προγραμμάτων
& Διαδικτύου

Μία νέα προσφορά Του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών Υπερσύγχρονος τομογράφος εκπομπής ποζιτρονίων

Ένας υπερσύγχρονος τομογράφος εκπομπής ποζιτρονίων (PET) εγκαινιάστηκε προ ημερών στις εγκαταστάσεις του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών.

Ο τομογράφος μπορεί να ανιχνεύει όγκους, που δεν εντοπίζει ο αξονικός, αποτρέποντας έτσι ακόμη και μία μη αναγκαία χειρουργική επέμβαση.

Ομιλών σχετικώς ο Πρόεδρος του Ιδρύματος Καθηγητής κ. Γρηγόριος Δ. ΣΚΑΛΚΕΑΣ, είπε, μεταξύ άλλων και τα εξής:

Η κήρυξη της ενάρξεως λειτουργίας του Τμήματος Πυρηνικής Ιατρικής από τον Αξιότιμο Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης κ. Δ. ΑΒΡΑΜΟΠΟΥΛΟ, μας τιμά ιδιαίτερα, ενθαρρύνει τους Ερευνητές και επιβεβαιώνει το ενδιαφέρον Σας για την επίλυση των προβλημάτων της Υγείας του λαού μας.

Ο περιορισμένος χρόνος δεν μου επιτρέπει να αναπτύξω τις δυνατότητες του πολυδύναμου Κέντρου μας. Δεν θα αναφερθώ στην Βασική, Κλινική και τη Χειρουργική Έρευνα. Θα αναφερθώ απλώς σε ορισμένες από τις πολλές δυνατότητες που έχουμε για την επίλυση προβλημάτων Υγείας του λαού μας, καθώς και την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών υγείας.

Το Κέντρο μας Εφαρμοσμένης Έρευνας έχει τη δυνατότητα της αναπτύξεως εξειδικευμένων δεικτών για τη διάγνωση, την κατάλληλη θεραπεία και την πρόγνωση κακοήθων και άλλων νόσων, ώστε να αποτελεί το Κέντρο Αναφοράς της χώρας, συνεργαζόμενο με τα νοσοκομεία.

Το Τμήμα Κυτταρογενετικής εξοπλισμένο με τα τελειότερα μηχανήματα διεθνώς μπορεί να ανιχνεύει και τις μικρότερες χρωμοσωμικές και γενετικές διαταραχές με εφαρμογές στον προγενετικό έλεγχο και σε κληρονομικές παθήσεις.

Το Κέντρο Φαρμακολογίας και Φαρμακοτεχνολογίας με σύγχρονο εξοπλισμό και με καινοτόμες ερευνητικές μεθοδολογίες έχει τη δυνατότητα να μελετά τη βιοϊσοδυναμία φαρμακευτικών σκευασμάτων καθώς και την ανίχνευση τοξικών ουσιών στο γάλα και σε όλα τα ζωικά και φυτικά τρόφιμα. Προς τούτο ευρισκόμεθα σε συνεννόηση για την έναρξη συνεργασίας με το Υπουργείο Αγροτικής Αναπτύξεως και τον ΥΦΕΤ. Ερευνά επίσης τη δυνατότητα αναπτύξεως νέων φαρμάκων σε συνεργασία με Πανεπιστήμια της Αλλοδαπής.

Δεν θα αναφερθώ στην Ποζιτρονιακή Τομογραφία διότι θα ομιλήσει εν ολίγοις η Διευθύντρια της Πυρηνικής Ιατρικής κα Σοφία ΧΑΤΖΗΩΑΝΝΟΥ-ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ.

Θα ήθελα μόνο να σας διαβεβαιώσω, ότι πέραν της εξυπηρετήσεως των Ερευνητικών μας Προγραμμάτων θα ευρίσκεται εις την διάθεση του Έλληνας ασθενούς.

Σας γνωρίζω, επίσης, ότι διαθέτουμε Τράπεζα Ομφαλοπλακουντιακού Αίματος, η οποία είναι μία εκ των 25 διαπιστευμένων διεθνώς, η οποία πέραν της προσφοράς της χορηγήσεως βλαστικών κυττάρων για τη Βασική Έρευνα μπορεί να χορηγήσει υλικό για τη μεταμόσχευση επί λευχαιμίας και άλλων κακοήθων αιματοπαθειών, όταν βεβαίως αυτό τύχει της εγκρίσεώς σας.

Τέλος, το Κέντρο Περιβαλλοντικής Υγείας, το οποίο διευθύνεται από τον Ακαδημαϊκό κ. Χρ. ΖΕΡΕΦΟ, διαθέτει μηχανήματα που μας έχουν προσφερθεί από την NASA και την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα οποία ευρίσκονται επί 24ώρου βάσεως σε επικοινωνία με δορυφόρο και καταγράφουν τις περιβαλλοντικές μεταβολές, όπως αυτές του όζοντος και της υπερϊώδους ακτινοβολίας.

Τελειώνοντας, Κύριε Υπουργέ, θα ήθελα να σας συγχαρώ για την ομιλία σας στο ξενοδοχείο της «Μεγ. Βρετανίας» διότι δεν μου εδόθη τότε η ευκαιρία. Ο μισός αιώνας της προσφοράς μου στην Υγεία του Ελληνικού λαού, μέσα από την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, μου επιτρέπει να έχω διαμορφώσει άποψη. Ανεπιφύλακτα σας διαβεβαιώνω ότι καλύψατε όλα τα προβλήματα κατά τον καλύτερο τρόπο, όπως τουλάχιστον εγώ αντιλαμβάνομαι.

Γνωρίζω απόλυτα τις πολλαπλές δυσχέρειες που έχουν συσσωρευτεί στο Σύστημα Υγείας και τον τιτάριο αγώνα που καταβάλλετε για την επίλυσή τους.

Θα ήταν μεγάλη παράλειψη εάν δεν ευχαριστούσαμε ιδιαίτερα τον διακεκριμένο Καθηγητή, Υφυπουργό κ. Αθανάσιο ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟ, για τη συνεχή βοήθεια και συμπαράσταση προς το Ίδρυμά μας και ο οποίος αποτελεί για εσάς έναν πολύτιμο συνεργάτη.

Ευχαριστούμε, επίσης, θερμά, τον Υφυπουργό Παιδείας κ. Σπ. ΤΑΛΙΑΔΟΥΡΟ, τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο της Ακαδημίας Αθηνών, τους κ.κ. Ακαδημαϊκούς και όλους όσοι παρευρίσκονται στη σημερινή μας εκδήλωση.

Πριν κατέλθω του βήματος, αισθάνομαι έντονη την υποχρέωση να ευχαριστήσω στο πρόσωπο του δυναμικού και ανθρωπιστού Γενικού Διευθυντού κ. Επαμεινώνδα ΦΑΡΜΑΚΗ, το Ίδρυμα «Σταύρος ΝΙΑΡΧΟΣ», για τη στοργή που επέδειξε προς το Ίδρυμά μας, αλλά και για τη διάθεση πεντακοσίων χιλιάδων ευρώ για την αναμόρφωση των χώρων εγκαταστάσεως της Ποζιτρονιακής Τομογραφίας.

Εξ άλλου, η κυρία Σοφία ΧΑΤΖΗΩΑΝΝΟΥ-ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι το «pet ct» χρησιμοποιείται στο 99,9% των περιπτώσεων σε ασθενείς οι οποίοι πάσχουν από καρκίνο (με εξαίρεση τον καρκίνο του προστάτη). Το βασικό του πλεονέκτημα σε σχέση με τον αξονικό τομογράφο είναι ότι εντοπίζει τις αλλαγές στο μεταβολισμό των παθολογικών καταστάσεων, όπως ο καρκίνος, ο οποίος προηγείται της ανατομικής τους εμφάνισης.

Greek Private Investment in the Balkans

By **Const. GE. ATHANASSOPOULOS**

Prof. of University «Panteion»,
University of Athens (Vis. Prof.),
Ex Ch.L., U.L. Bruxelles, Ex Int. I.I.A.P., Paris
and **Vassiliki DELITHEOU**
Ph.D., M.Sc. Reg. Dev.

The framework

Greek private direct investments in Balkan countries carry a special weight because, on the one hand, the country of origin of the capital invested is a member of the European Union and, on the other, it is a neighboring country and those involved are well aware of the business ethics prevailing on both sides. Furthermore, the existing historical bonds between Greece and the other Balkan countries, combined with the large number of immigrants from the latter to the former, contribute to the better understanding and collaboration of all concerned.

One should take into account, though, that this type of Greek investment - up to now and to a considerable degree - has in its favor the lack of any great interest or of the difficulties other countries encounter when attempting to financially «infiltrate» the wider area of the Balkan Peninsula.

At the same time, Greek laws and regulations concerning Greek investments abroad are considered «reasonable», although some of those involved wish that they would comprise more types of subsidized ventures, such as the acquisition of existing businesses in the host countries.

The risk

Now, however, it is considered imperative to establish measures that will smooth the path of Greek businessmen who wish to expand their activities and augment their profit¹ since there is no doubt that they are also exposing themselves to a series of risks.²

---

1. C. G. ATHANASSOPOULOS, V. DELITHEOU: *Greek Private Investment in the Balkan Countries' and the Hellenic Plan for the Economic Reconstruction of the Balkans (HiPERB)*. Athens, second edition, 2005. See also: C.G. ATHANASSOPOULOS: *The Legal Framework of Regional Development*. Vol. III, Athens, 2005, p. 290. *THE BRIDGE*, Issue 1, 01/2006, p. 42.

2. That is to say: *political instability, considerable state financial intervention, hostile attitude on the part of the local population, unlawful activities on the part of the team members, insufficient infrastructure etc.*

Within this framework, one should not seek the achievement of bilateral agreements that would be «very good» for the Greek economy and simply «good» for the economies of the host countries. The aim should be for any such proposed agreement to be more functional and fairer than any alternative that could possibly be devised. Furthermore, this expected fair distribution of profit and opportunities also depends on a series of parameters, such as the countries involved, but also on international conjuncture within the constantly changing regime of globalization.

For the real risk lies not in whether there will be Greek private investments in the Balkan countries or with their number. And anyway, inasmuch as local societies and markets are willing and allow it and Greek businessmen are profiting from these investments, it is inevitable that, as a consequence of globalization, those investments will be realized with or without the approval or support of the Greek state. Furthermore, it goes without saying that in view of the existing strong competition, capital will continue to strive toward discovering ways to achieve the most favorable business environment for cornering new markets.

Therefore, the Greek state has the duty to and should aim at lowering as much as possible the risks Greek capital will face through the reforms, establishing conditions of transparency and wiping out corruption in the neighboring countries within the framework of already existing international institutions and regulations and mainly within the framework of the European Union and the individual Stabilization and Association Agreements with the other countries in this area.

Greek investments

Following our investigation in the countries involved, quite reliable evidence shows that the situation, as it is currently developing, is particularly impressive with regard to Greek investments, not only on the agreements level but also on the purely financial level.

Currently 16 special Collaboration Agreements are being enacted with Albania, eight with Bosnia-Herzegovina, nine with Bulgaria, eight with Croatia, five with the Former Yugoslav Republic of Macedonia (FYROM), seven with Serbia-Montenegro and six with Romania.

Already Greek private direct investments, despite the inevitable difficulties that Greek businessmen are encountering because of the nature of the whole venture:

- Are covering 27 percent of the total of direct foreign investment in Albania;
- are second in importance in Bulgaria, totaling \$1.5 billion, while during the last decade Greek foreign direct investment came to a total of 1 billion euros in Bosnia-Herzegovina;
- to 720 million euros in Serbia-Montenegro - in which the invested capital of Greek origin comes to 1.2 billion euros - and
- to \$1.3 million in Croatia, while they came to
- 700 million euros and have created 9,000 jobs in FYROM, where Greece is the top foreign investor, and, finally,
- are fifth among the important foreign investments in Romania.

The banking system

Precursors of Greek investments in the Balkans have been the Greek banks, either those operating out of Greece or their subsidiaries in the Balkan countries, or even, in certain cases, in collaboration with the Black Sea Trade and Development Bank.

The investments of Greek businessmen in the Balkan countries - hundreds of millions of euros in a new market of 120 million people - could not possibly have been realized without the involvement of the Greek banking system, which has been operating in the area either through the establishment of subsidiaries of Greek banks in the countries of SE Europe, through the acquisition of local banks, as well as through participation in their capital, or even through simply financing the business ventures of Greeks.

Within this framework, the banks have co-financed Greek business initiatives in the Balkan countries or have covered the business risk of the ventures being undertaken.

The Black Sea Trade and Development Bank

In certain cases the co-financing of the Greek businessmen was effected also in collaboration with international or multilateral financial institutions including the International Development Bank, The European Bank for Reconstruction and Development, The European Investment Bank, as well as the Black Sea Trade and Development Bank.

It should be further noted that the purely regional Black Sea Trade and Development Bank is the first multilateral international institution of its kind to be based in Greece, in Thessaloniki. Greece's participation in the bank's capital comes to 16.5 percent, the same as Russia's and Turkey's; 13.5 percent is the participating capital of Bulgaria, Romania and Ukraine, while the participation of Azerbaijan, Armenia, Georgia, Moldova and Albania comes to 2 percent.

In total, the Black Sea Trade and Development Bank has extended bank credit to Greek industrial developments or those of Greek interest based in Balkan countries to the tune of 150 million euros.

Altera pars

Nowdays, the view that the expansion of Greek business ventures in Balkan countries will prove beneficial to Greece itself - because of the repatriation of capital and profits, the acquisition of new know-how and the opening of new fields of activity - seems to be gaining in popularity among Greek businessmen.³

The latter quote in their favor the expansion of Greek commercial activities beyond the country's national borders, the possibility of contracting business deals of strategic importance with foreign multinational or other concerns, and the direct or indirect facilitation of

---

3. See the views of the Association of Industries of Northern Greece as presented in a relatively extensive article: D. SYMEONIDES: *Greek Investments in the Balkans*. INTERNAL AFFAIRS. VOL. 3/2001. Athens, 2002, p. 116.

Greek exports, as well as that already existing organizations for the Balkans which offer the necessary substructure and operate out of Greece will be used to advantage. These are:

The European Agency for Reconstruction;
The Southeastern European Cooperative Initiative;
The Inter-Balkan and Black Sea Business Center, and
The Black Sea Trade and Development Bank.

Certainly the effect of Greek investments in Balkan countries cannot be labeled simply as positive or negative depending on the personal views of those involved, since it is an especially intricate and complex venture. Therefore, one cannot offer sweeping aphorisms as a conclusion, since one has to take into account the multifaceted, international economic environment of our times.

Yet it should be pointed out that it is necessary to seek and find a more functional and fairer way of redistributing the accrued benefits between Greece - the country of origin of the capital and resources that are being invested - the Balkan countries that are receiving the inflow of Greek capital and the Greek businessmen involved.

It has to be done, even though this quest, especially difficult in itself, is being influenced by inherent factors, mainly in the host countries, as well as by outside ones that act to the detriment of all concerned. They are both products of the globalization of the economy, which transcends geographical borders.

Constantin GE.
ATHANASSOPOULOS
Professeur Section Econ.
et Développement
Régional de l' Université
des Sciences Sociales et
Politiques PANTEION
d' Athènes

LA NOTION
«INVESTISSEMENT
PRODUCTIF
PRIVE» DANS
LE CADRE
INSTITUTIONNEL
DE LA
LEGISLATION
GRECQUE
POUR LE
DEVELOPPEMENT

Bruxelles, 1994

Δημόσιες επενδύσεις

Της Δρος Φωτ. (Έφης) ΜΠΡΙΣΤΟΓΙΑΝΝΗ-ΚΑΡΛΟΥ

τ. Γεν. Διευθ. Υπ. ΟΙΚΟΝ. και ΟΙΚΟΝ.

1. Η έννοια του όρου «δημόσιες επενδύσεις»: προσανατολισμοί και οριοθετήσεις

Η μοίρα πολλών οικονομικών (και όχι μόνον) όρων είναι ενίοτε «περίεργη»: χρησιμοποιούνται σε επίπεδο πολιτικό, νομοθετικό, διοικητικό, αλλά δεν «οριοθετούνται» κατά τρόπο ενιαίο, κοινώς αποδεκτό, διαχρονικό, ενώ εξ άλλης πλευράς, το περιεχόμενό τους θεωρείται «αυτονόητο» και η σημασία αυτού που υποδηλώνουν δεδομένη και σημαντική.

Ο όρος δημόσιες επενδύσεις, όπως και ο αντίπουσ αυτού ιδιωτικές επενδύσεις, χρησιμοποιούνται υπό πάντων προς δήλωση συνήθως συγκεκριμένου αποτελέσματος, αλλά παραμένει έωλη η σαφής οριοθέτησή τους.

Έτσι, ούτε σε εθνικό, ούτε σε διεθνές, ούτε σε επιστημονικό, ούτε σε νομοθετικό, ούτε σε διοικητικό πεδίο, και, ούτε σε επίπεδο νομολογίας, απαντάται κοινή οριοθετημένη διάσταση τους και, επομένως ο μόνος τρόπος να κατανοηθεί το περιεχόμενο και το εύρος του όρου είναι να αναζητηθούν τα οικεία νομοθετικά κείμενα, τα οποία όμως, εξ άλλης πλευράς, ποικίλλουν από χώρα σε χώρα και από χρονική περίοδο σε χρονική περίοδο.

Η διαφοροποίηση αυτή οφείλεται στο γεγονός, ότι οι διάφορες χώρες δεν προσδίδουν στις δημόσιες επενδύσεις, στις τεχνικές και στους μηχανισμούς τους την ίδια βαρύτητα και σημασία, με αποτέλεσμα, άλλες μεν να τις θεωρούν ουσιώδες εργαλείο ανάπτυξης της εθνικής τους οικονομίας και μέσο παροχής σημαντικών υπηρεσιών στους πολίτες τους και άλλες να έχουν υποβαθμίσει τον ρόλο τους, ενίοτε στο έπακρο.

Έτσι, χώρες, όπως π.χ. οι Ηνωμένες Πολιτείες «αγνοούν» τα προγράμματα δημοσίων επενδύσεων και εκτιμούν, ότι η μεγιστοποίηση της ανάπτυξης τους θα προέλθει από την ιδιωτική πρωτοβουλία, από τις ιδιωτικές επενδύσεις, από το ελεύθερο τραπεζικό σύστημα, από την ελεύθερη κίνηση των κεφαλαίων κ.ά.

Αυτή όμως την ευχέρεια, δηλαδή της μη εκτεταμένης εμπλοκής του κράτους μέσω προγραμμάτων δημοσίων επενδύσεων στον προγραμματισμό και στην παραγωγή της ανάπτυξης, δεν την διαθέτουν πολλές άλλες χώρες, όπως π.χ. η Ελλάδα ή πολλές Βαλκανικές Χώρες, οι οποίες για λόγους ιστορικούς, κατεστημένης αντίληψης, εθισμού σε πρακτικές, (οι οποίες άλλοτε ήταν αναγκαίες και αποτελεσματικές), εγγενών αδυναμιών, πολιτικών επιλογών, έλλειψης ικανοποιητικών υποδομών, απροθυμίας του ιδιωτικού κεφαλαίου να ασχοληθεί με ορισμένες δραστηριότητες, μη παραγωγικών διοικητικών δομών, ατελέσφορου διοικητικού συστήματος, είναι «υποχρεωμένες» να καταφεύγουν στην εφαρμογή προγραμμάτων δημοσίων επενδύσεων, ανεξαρτήτως κόστους εφαρμογής και ανεξαρτήτως αποτελεσματικότητας για να επιτύχουν αναπτυξιακούς στόχους βραχυχρόνιους, μεσοχρόνιους, μακροχρόνιους.

Οι στόχοι αυτοί θεωρητικά εκτείνονται σε τρία επίπεδα, όσα και τα επίπεδα της ανάπτυξης: οικονομικά, κοινωνικά, πολιτιστικά.

Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειωθεί, ότι τα προγράμματα δημοσίων επενδύσεων «διαδραματίζουν» εκ των πραγμάτων και έναν άλλο σημαντικό ρόλο, πέραν εκείνου ο οποίος συνιστά και την ύπαρξη και την αποστολή τους: «υποκαθιστούν» εν τω μέτρω του εφικτού τα συνήθως και μονίμως απουσιάζοντα προγράμματα¹ ανάπτυξης: πενταετή, τριετή, μονοετή εθνικά, περιφερειακά, νομαρχιακά, τοπικά (σε επίπεδο Επαρχείου, Δήμου, Κοινότητας).

Δεν είναι τυχαίο, ότι π.χ. στην Ελλάδα εκ των πολλών και σημαντικών Προκαταρκτικών και Σχεδίων Προγραμμάτων Ανάπτυξης (συνήθως πενταετών) μόνον ένα, (εκείνο της περιόδου 1983-1987) κατέστη τελικά νόμος του Κράτους και «ευτήχησε» να εφαρμοσθεί για ένα μόνο έτος (1985), εγκαταλειφθέν εν συνεχεία.

Η κατάσταση αυτή δεν πρέπει να αποδοθεί μόνον στο γεγονός, (το οποίο εξ άλλης πλευράς συνιστά και την ειδοποιό διαφορά μεταξύ αναπτυξιακών προγραμμάτων και προγραμμάτων δημοσίων επενδύσεων), ότι τα αναπτυξιακά προγράμματα πρέπει προς της εφαρμογής τους να εγκριθούν υπό του Κοινοβουλίου και να καταστούν νομοτύπως νόμοι του κράτους, ενώ τα προγράμματα δημοσίων επενδύσεων εκφεύγουν του προηγούμενου ελέγχου του Κοινοβουλίου και μόνη εγκριτική απόφαση του οικείου Υπουργού είναι αρκετή για την έναρξη υλοποίησής τους.

Το τελευταίο, εξ άλλης πλευράς, πέραν της ευχέρειας της εκάστοτε Κυβέρνησης να σχεδιάζει οικονομικές και αναπτυξιακές παρεμβάσεις εκτός Κοινοβουλευτικού προηγούμενου ελέγχου, ενέχει πάντοτε τον κίνδυνο «βεβιασμένων» επιλογών υπό το κράτος πολιτικής μορφής πιέσεων, μεροληπτικών επιλογών υπέρ συγκεκριμένων γεωγραφικών περιοχών της χώρας ή υπέρ συγκεκριμένων τομέων δραστηριοτήτων κ.ά.

Ο «αντίλογος», πάντως, για την σε μεγάλη έκταση αξιοποίηση του μηχανισμού των προγραμμάτων δημοσίων επενδύσεων «επιστρατεύει» τα επιχειρήματα, ότι η Κυβέρνηση πρέπει να διαθέτει ταχείς και αποτελεσματικούς μηχανισμούς παρέμβασης, υλοποίησης των προεκλογικών εξαγγελιών, «ικανοποίησης» «δικαίων» αιτημάτων κοινωνικών ομάδων κ.ά.

2. Η νομοθετική προσέγγιση

Η ελληνική νομοθετική προσέγγιση της έννοιας των δημοσίων επενδύσεων, αριθμεί ζωή μερικών δεκαετιών και έπεται εκείνης άλλων χωρών, όπου οι ανάγκες, αλλά και η γενικότερη πολιτική, κοινωνική και οικονομική κατάστασή τους επέτρεψε ενωρίτερα την εφαρμογή προγραμμάτων δημοσίων επενδύσεων, ανεξαρτήτως του γεγονότος, ότι σε μερικές από αυτές τα προγράμματα αυτά εγκαταλείφθηκαν ως μέσο κρατικής παρέμβασης, ανάπτυξης κ.ά. και παρέδωσαν την θέση τους (μερικές φορές) σε συστήματα άκρατου φιλελευθερισμού.

---

1. Κατά την κρατούσα άποψη ο προγραμματισμός εν γένει μπορεί να οριστεί ως μέθοδος λήψης και εκτέλεσης ορθολογικών αποφάσεων, που αναφέρονται στην καινοτομία πόρων, οι οποίοι είναι συνήθως περιορισμένοι, για την ικανοποίηση αναγκών, οι οποίες είναι συνήθως άπειρες. Βλ. και Π.Α.Σ.Π.Ε.: Επιστημονικά Επετηρίδες, Αθήνα, 1978, σελ. 78 επόμε. Ο προγραμματισμός διακρίνεται σε ενδεικτικό, υποχρεωτικό, δημοκρατικό, εθνικό, περιφερειακό, νομαρχιακό, τοπικό, βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο, μακροπρόθεσμο, κ.ά.

Χαρακτηριστική περίπτωση αυτής της κατηγορίας αποτελούν οι Η.Π.Α., οι οποίες «επινόησαν» τα προγράμματα δημοσίων επενδύσεων αμέσως μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και τα «εγκατέλειψαν» μετά πάροδο τριών-τεσσάρων δεκαετιών.

Εκ των πρώτων αναφορών της έννοιας των δημοσίων επενδύσεων στην Ελλάδα πρέπει να θεωρηθούν εκείνες των νομοθετημάτων της δεκαετίας 1950.

Κατά την κρατούσα σήμερα άποψη σε μία πρώτη, εάν όχι και οριστική προσέγγιση, ως δημόσιες επενδύσεις θεωρούνται οι επενδύσεις οι χρηματοδοτούμενες από τον προϋπολογισμό των δημοσίων επενδύσεων, έχουν ως σκοπό την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας και εκτελούνται από διάφορους Φορείς (Κράτος, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, Ο.Τ.Α., Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, Δημόσιες Επιχειρήσεις, Δημόσιους Οργανισμούς).

Κατ' άλλη διατύπωση, η έννοια των δημοσίων επενδύσεων εμπεριέχει κατασκευές, ανακατασκευές και επεκτάσεις εγκαταστάσεων ή έργων, προμήθεια μονίμων εξοπλιστικών μέσων, μηχανολογικού εξοπλισμού, κεφαλαιουχικών αγαθών προοριζομένων για τις ανωτέρω περιπτώσεις, έρευνες και μελέτες, που αναφέρονται στις περιπτώσεις αυτές, καθώς και μελέτες, έρευνες εμπειρογνωμοσύνης, που αφορούν στον καλύτερο προγραμματισμό έργων και μελετών που χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (άρθρο 6 Ν. 1747/1987).

Επίσης, στην έννοια των δημοσίων επενδύσεων περιλαμβάνονται όλες ανεξαιρέτως οι δαπάνες των εγκεκριμένων Προγραμμάτων του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης 1994-1999 και των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών, που χρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ε.Ε. για την εκτέλεση των προβλεπομένων σε αυτά δράσεων (άρθρο 13 παρ. 24 Ν. 2601/1998), οι δαπάνες των εγκεκριμένων Προγραμμάτων του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης 2000-2006 (Γ' ΚΠΣ), του Ταμείου Συνοχής και των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών, που χρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ε.Ε. για την εκτέλεση των προβλεπομένων σε αυτά δράσεων (άρθρο 11 Ν. 2860/2000), επιχορηγήσεις του Π.Δ.Ε. (άρθρο 18, Ν. 2515/1997), αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου Ανωνύμων Εταιρειών του Δημοσίου Τομέα, επιδοτήσεις, λοιπές επενδυτικές δραστηριότητες, που εξειδικεύονται με διατάξεις Νόμων, Προεδρικά Διατάγματα ή Υπουργικές Αποφάσεις.

Εξ άλλου, οι σχετικές αναφορές του όρου στα ελληνικά νομοθετήματα έχουν ως εξής (κρατείται το γλωσσικό ιδίωμα της εποχής, τόσο για λόγους ιστορικούς, όσο και προς αποφυγή απλουστεύσεων των σχετικών νοημάτων κατά την μεταφορά τους από την καθαρεύουσα στην τρέχουσα καθομιλουμένη σήμερα).

Έτσι κατά το άρθρο 1, παρ. 1 και 2 του Ν. 2957/1954 Περί δημοσίων επενδύσεων και συμπληρώσεως των σχετικών προς ταύτας διατάξεων του Δημοσίου Λογιστικού «δημόσια επενδύσεις διά την εφαρμογήν του παρόντος Ν. θεωρούνται αι πραγματοποιούμεναι δαπάναι, επί τη βάσει κοινών αποφάσεων των Υπουργών Συντονισμού², Οικονομικών και του αρμοδίου κατά περίπτωσιν Υπουργού, κατόπιν γνωματεύσεως του κατά την παρ. 3 του άρθρου 6 λειτουργούντος παρά τω Υπουργείω Συντονισμού Συντονιστικού Συμβουλίου Δημοσίων Επενδύσεων, είτε υπό του Δημοσίου, είτε υπό των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, Δημοσίων Οργανισμών και Επιχειρήσεων, ως και Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως, αι αφορώσαι εις τας κάτωθι περιπτώσεις:

2. *Νυν Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών.*

Α. Εις κατασκευάς μονίμων ή ημιμονίμων εγκαταστάσεων ή έργων περιλαμβανομένων και των έργων στεγάσεως εν γένει, ως και εις ανακατασκευάς ή επεκτάσεις μονίμων ή ημιμονίμων εγκαταστάσεων ή έργων.

Β. Εις προμηθείας μονίμων εξοπλιστικών μέσων ή μηχανικού εξοπλισμού τεχνικού ή αναδιοργανώσεως Υπηρεσιών και εις προμηθείας κεφαλαιουχικών αγαθών προοριζομένων αποκλειστικώς διά τας υπό τα στοιχεία Α' περιπτώσεις.

Γ. Εις ερεύνas και μελέτας αναφερομένας αποκλειστικώς εις τας υπό στοιχεία Α' και Β' περιπτώσεις, ως και εις μελέτας, ερεύνas, διδασκαλίας, εκθέσεις, υποδειγματικές ή πειραματικές εφαρμογάς, βελτιουμένων μεθόδων και συνθηκών παραγωγής, εμπορίας, κυκλοφορίας και διαδόσεις αγαθών.

Δ. Εις την εκτέλεσιν του Προγράμματος Τεχνικής Βοήθειας.

Τέλος, εν σχέσει με την γεωγραφική εμβέλεια των αναμενόμενων επιρροών και επιπτώσεων μίας δημόσιας επένδυσης, αυτή είναι δυνατόν να χαρακτηριστεί ως τοπικής σημασίας (επίπεδο Δήμου ή Κοινότητας), νομαρχιακής (επίπεδο Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης), περιφερειακής (επίπεδο Διοικητικής Περιφέρειας, με την έννοια του Ν. 1622/1986), εθνικής σημασίας, (επίπεδο χώρας) ή τέλος, διακρατικής/διεθνούς σημασίας, εάν μέσω αυτής εξυπηρετούνται περισσότερες της μίας χώρες.

3. Δημόσιες επενδύσεις: αναγκαιότητα ή πολιτική επιλογή;

Είναι γεγονός αναμφισβήτητο, ότι πρώτιστο μέλημα όποιας δήποτε Κυβέρνησης δυτικού τύπου είναι η ανάπτυξη της χώρας στο μέγιστο δυνατό επίπεδο με το μικρότερο δυνατό κόστος και στο πλέον δυνατό σύντομο χρονικό διάστημα, δεδομένης, της συνήθως, τετραετούς διάρκειας παραμονής της στην εξουσία.

Η έννοια της επιδιωκόμενης ανάπτυξης της χώρας, ως γνωστόν, δεν είναι μονοσήμαντη και δεν είναι και σαφώς οριοθετημένη.

Κατά μία προσέγγιση η ανάπτυξη εν γένει «νοείται πρώτον ως παρούσα κατάσταση, ως επίπεδο ή στάδιο ανάπτυξης, δεύτερον, ως επιθυμητή και επιδιωκόμενη μέλλουσα κατάσταση, τρίτον, ως συνειδητή ορθολογι-

**Κωνσταντίνος ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ**
Καθηγητής Παντείου
Πανεπ. Κοιν. και Πολ. Επιστημ.,
Πανεπιστημίου Αθηνών (Επισκ.),
Ex Ch.L.U.L. Bruxelles, Ex Int.
I.I.A.P., Paris

ΤΑ
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ
ΚΙΝΗΤΡΑ
ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ
ΠΛΑΙΣΙΟ
ΤΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Β' ανατύπωση

Αθήνα, 2000

κή διαδικασία, η οποία οδηγεί από στάδιο σε στάδιο στα πλαίσια μίας προδιαγεγραμμένης πορείας»³.

Κατ' άλλη άποψη, η ανάπτυξη και ιδίως η οικονομική, αποτελεί πραγματικά ένα πολύπλοκο φαινόμενο και αυτό συμβαίνει γιατί τα μεγέθη τα οποία την προσδιορίζουν δεν υπόκεινται όλα σε μέτρηση⁴, ενώ άλλοι Ερευνητές με τον όρο ανάπτυξη και ιδίως οικονομική, εννοούν τη μεγέθυνση του παραγόμενου προϊόντος μίας δεδομένης κοινωνίας και την μέσω αυτού αύξηση του πλούτου και του υλικού επιπέδου ζωής⁵.

Η τρέχουσα βιβλιογραφία χρησιμοποιεί και νέους όρους, όπως αειφόρος ανάπτυξη, βιώσιμη ανάπτυξη κ.ά.

Έτσι με τον όρο αειφόρος ανάπτυξη (sustainable development) δηλώνεται μία πολιτική για συνεχή οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, η οποία δεν συνεπάγεται καταστροφή του περιβάλλοντος και των λοιπών φυσικών πόρων, αλλά αντιθέτως εγγυάται την ορθολογική βιωσιμότητά της.

Υπενθυμίζεται, ότι σε κείμενα της Ευρωπαϊκής Ένωσης η αειφόρος ανάπτυξη, ορίζεται ως «η σεβόμενη το περιβάλλον ανάπτυξη» και ως η ανάπτυξη, «η οποία εγγυάται την περιβαλλοντική βιωσιμότητα».

Συναφής όρος χρησιμοποιούμενος εκ παραλλήλου προς τον όρο αειφόρος ανάπτυξη είναι εκείνος της βιώσιμης ανάπτυξης, μέσω του οποίου δηλώνεται αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας, η οποία σέβεται το περιβάλλον και χρησιμοποιεί τους φυσικούς πόρους κατά τρόπο αρμονικό, έτσι, ώστε να μη θίγεται η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ανταποκριθούν στις ανάγκες τους.

Α *contratio* η μη βιώσιμη ανάπτυξη χαρακτηρίζεται από την καταστροφή των φυσικών πόρων, η οποία έχει αρνητικές επιπτώσεις στο μακροπρόθεσμο αναπτυξιακό δυναμικό.

Προς επίτευξη, λοιπόν, του επιθυμητού επιπέδου ανάπτυξης της χώρας, όπως αυτή, *grosso modo*, έχει επιχειρηθεί να προσδιορισθεί προηγουμένως, η κάθε Κυβέρνηση έχει την δυνατότητα, αναλόγως και των κρατουσών κατά περίπτωση γενικότερων συνθηκών της χώρας, να επιλέξει όποιες και όσες δήποτε στρατηγικές, πολιτικές, διαδικασίες, μέτρα, μέσα, παρεμβάσεις και μέσω δημοσίων επενδύσεων ή μέσω ιδιωτικών επενδύσεων, κατευθυνόμενων υπό προϋποθέσεις προς συγκεκριμένες περιοχές ή κλάδους δραστηριοτήτων για την επίτευξη των οικονομικών επιδιωξέων της.

Η επιλογή, επομένως, των εργαλείων ανάπτυξης εμφανίζεται «πολυεδρική» και μέχρις ενός ορίου «επιτρέπει» κινήσεις κατά διακριτική ευχέρεια.

Το ερώτημα, το οποίο ανακύπτει είναι εάν οι δημόσιες επενδύσεις στην προκειμένη περίπτωση συνιστούν μία αδήριτη αναγκαιότητα, ελλείψει άλλων δυνατοτήτων, για την επίτευξη αναπτυξιακών στόχων ή εάν συνιστούν μία πολιτική επιλογή, λόγω των δεδομένων «πλεονεκτημάτων», τα οποία ενσωματώνουν.

3. Βλ. και Κ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ: *Θεσμικό Πλαίσιο Περιφερειακής Ανάπτυξης. Τομ. Α', Δ'* έκδ. Αθήνα, 2000, σελ. 37. Γ. ΚΑΒΒΑΔΙΑ: *Η στροφή*. Αθήνα, 1975, σελ. 14.

4. Α. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ: *Ο Τρίτος Κόσμος και οι πλούσιες χώρες*. Αθήνα, 1972, σελ. 26.

5. Βλ. Γ. ΚΟΥΤΣΟΥΜΑΡΗ: *Οικονομική ανάπτυξη και αναπτυξιακή πολιτική*. Αθήνα, 1979, σελ. 1. Ι. ΠΙΝΤΟΥ: *Οικονομική του χώρου*. Αθήνα, 1974, σελ. 151. Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: *Στρατηγική Οικονομικής Αναπτύξεως της Ελλάδος. Κέντρο Οικον. Ερευν.* Αθήνα, 1962, σελ. 30.

Η απάντηση προφανώς δεν είναι ευχερής και πρέπει για την σύνθεσή της να ληφθούν πολλοί παράγοντες υπόψη.

Μία «απόκλιση» προς την κατεύθυνση, ότι η επιλογή των δημοσίων επενδύσεων ως «εργαλείου» ανάπτυξης της χώρας συνιστά πολιτική επιλογή, ίσως πρέπει να θεωρηθεί «λογική», εάν βεβαίως ληφθούν υπόψη τα ειδικότερα πλεονεκτήματά τους, όπως:

Τα προγράμματα δημοσίων επενδύσεων, δεν «εμφανίζονται» στο Κοινοβούλιο προς συζήτηση και έγκριση, όπως π.χ. τα αναπτυξιακά προγράμματα.

Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την αποφυγή ή την συρρίκνωση ενδεχόμενου πολιτικού κόστους για οία δήποτε Κυβέρνηση, την ευελιξία χειρισμών, την ταχύτητα, επιλογές ενδεχομένως «ακραιές», υπό άποψη σκοπιμότητας κ.ά.

Ακόμη, ένα πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, έχει κατά κανόνα την «σφραγίδα» του οικείου Υπουργού, απηχώντας εν προκειμένω την «φιλοσοφία» του εκάστοτε Κυβερνώντος Κόμματος, ενώ, εξ άλλης πλευράς, επιτρέπει ταχείες αναθεωρήσεις, εάν κατά την εφαρμογή του διαπιστωθούν κενά, άστοχες ρυθμίσεις, ασαφείς προανατολισμοί και στόχοι κ.ά.

Άλλο στοιχείο, το οποίο «συνηγορεί» υπέρ των προγραμμάτων δημοσίων επενδύσεων και λειτουργεί κατά τρόπο αποτρεπτικό κατά των αντιστοίχων αναπτυξιακών, είναι ο χρόνος ζωής τους, συνήθως ετήσιος, η δυνατότητα προσδιορισμού των οικονομικών μεγεθών, αναλόγως των υφισταμένων δυνατοτήτων, η «κατεύθυνση» των διαθέσιμων πόρων προς γεωγραφικές περιοχές της χώρας χωρίς ιδιαίτερες πιέσεις για άλλες επιλογές, δεδομένου του τρόπου σύνταξης του προγράμματος κ.ά.

Τιμητικές διακρίσεις και βραβεία ύψους 17.000 ευρώ απένειμε το Κέντρο Προώθησης Ηθικών και Ανθρωπιστικών Αξιών «Δημήτριος Ν. ΚΑΡΛΟΣ»

Τιμητικές διακρίσεις και βραβεία ύψους 17.000 ΕΥΡΩ απένειμε σε Νέους Επιστήμονες και Φοιτητές, μεταξύ των οποίων και 4 Δόκμοι της Σ.Α.Ε.Α., το Κέντρο Προώθησης Ηθικών και Ανθρωπιστικών Αξιών «Δημ. Ν. ΚΑΡΛΟΣ».

Τα βραβεία επεδόθησαν στα Γραφεία του Κέντρου στην Αθήνα.

Σε σχετική δήλωσή του ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου του Κέντρου Καθηγητής Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ εξήγη τα ευγενή κίνητρα σύστασης του Κέντρου υπό των Γονέων του προώρως θανόντος Δημητρίου ΚΑΡΛΟΥ, Φοιτητού, κυρίας Έφης ΚΑΡΛΟΥ-ΜΠΡΙΣΤΟΓΙΑΝΝΗ και κ. Νικολάου ΚΑΡΛΟΥ, ανέφερε στοιχεία για το μέχρι τούδε επιτελεσθέν έργο του Κέντρου και προκήρυξε τα νέα βραβεία για την περίοδο 14/5/2006-14/5/2007.

Σκοποί του Κέντρου είναι, μεταξύ άλλων και οι εξής:

Η προώθηση των ηθικών και πολιτιστικών αξιών εν γένει μεταξύ των Νέων, μέσω υποτροφιών, συγγραφής μελετών κ.ά..

Η έκδοση εντύπων, εφημερίδων, περιοδικών, η παραγωγή ραδιοφωνικού και τηλεοπτικού υλικού, η ανάπτυξη προγραμμάτων πληροφόρησης και ενημέρωσης και η έκδοση επιστημονικών μελετών προς διάχυση των ηθικών και ανθρωπιστικών αξιών.

Η επιμόρφωση της Ελληνικής Νεολαίας μέσω ειδικών προγραμμάτων, σεμιναρίων, συνεδρίων, διαλέξεων, εκθέσεων, εκδόσεων και διεθνών εκδηλώσεων, η αξιοποίηση του ανθρωπίνου δυναμικού και η αναβάθμιση της επαγγελματικής κατάρτισης των νέων σύμφωνα με τα ιδεώδη του ελληνισμού και του χριστιανισμού κ.ά..

Ο Δημήτριος Ν. ΚΑΡΛΟΣ γεννήθη την 11η Απριλίου 1982 μ.Χ. στην Αθήνα και απεβίωσε την 14η Μαΐου 2001 μ.Χ. στην Θεσσαλονίκη.

Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας: Βιομάζα

Της κ. **Ασπασίας Π. ΕΥΘΥΜΙΑΔΟΥ**

Πτυχ. Διατμ. Προγράμμ. Σπουδών «Περιβάλλον και Ανάπτυξη» του Ε.Μ.Π.,
Γεωπόνου, Υποψ. Διδάκτ.

Η βιομάζα αποτελεί μία σχετικά διαδεδομένη ανανεώσιμη πηγή ενέργειας.

Σήμερα όλες οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας αποτελούν το θέμα πολλών αμφισβητήσεων και οι απόψεις διίστανται όσον αφορά στην χρησιμότητα και στους κινδύνους που μπορεί να προκαλέσουν, ως η λύση που θα έσωνε την ατμόσφαιρα από την ρύπανση. Ο όρος «βιομάζα» έχει χρησιμοποιηθεί για να συμπεριλάβει όλα τα είδη των υλικών, τα οποία χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ενέργειας μέσω καύσης, όπως:

1. Δημοτικά στερεά απόβλητα (απορρίμματα).
2. Ιλύς καθαρισμού λυμάτων.
3. Ρόδες.
4. Ξύλινα απόβλητα (από κατασκευή / κατεδάφιση, αστικά απόβλητα δέντρων, υποπροϊόντα χάρτου και ξυλείας, κ.λ.).
5. Υπολείμματα γεωργίας (μπορεί να περιέχουν τοξικές ουσίες από τοξικά φυτοφάρμακα).
- 6 Ζωικά απόβλητα (χοιροστάσια, πτηνοτροφεία, γαλακτοκομεία).
7. Κάψιμο των «ενεργειακών φυτών» (πολυετή και ετήσια φυτά).
8. Κοπή των δέντρων από τα δάση.
9. Αυτόκαυστα (αναερόβια ζωικά απόβλητα εργοστασίων, ιλύς καθαρισμού λυμάτων...).
10. Καύση των μολυσμένων αερίων υλικών οδόστρωσης.

Υπάρχουν πολλοί διαφορετικοί ορισμοί «της βιομάζας». Ο συνηθέστερος είναι:

«Οργανική ουσία διαθέσιμη σε ανανεώσιμη βάση. Η βιομάζα περιλαμβάνει τα υπολείμματα δασών και μύλων, τις γεωργικές συγκομιδές και τα απόβλητα, ξύλο και ξύλινα απόβλητα, ζωικά απόβλητα, υπολείμματα λειτουργίας ζωικού κεφαλαίου, υδρόβιες εγκαταστάσεις, ταχέως αναπτυσσόμενα δέντρα και εγκαταστάσεις, καθώς και δημοτικά και βιομηχανικά απόβλητα».

Γενικά, η βιομάζα μπορεί να περιλάβει ότι, δήποτε δεν είναι απολιθωμένο καύσιμο και μπορεί να υποστηριχτεί ότι είναι οργανικό. Οι ρόδες και η ιλύς καθαρισμού λυμάτων συμπεριλαμβάνονται ως καύσιμα βιομάζας μερικές φορές, αλλά όχι τόσο συχνά. Μερικές φορές ορισμένοι τύποι υλικών αποκλείονται. Συγκεκριμένα, υλικά όπως η παλαιά ξυλεία, απορρίμματα και επεξεργασμένο ξύλο. Μερικές φορές αυτόκαυστα αερίου και «βιοαέρια» υλικά οδόστρωσης θεωρούνται ότι ανήκουν σε χωριστές κατηγορίες από τη βιομάζα.

Στη βιομάζα χρησιμοποιούνται συχνά οι όροι: «Εναλλακτική λύση», «Ανανεώσιμη λύση», «Καθαρή και πράσινη λύση».

Όλοι οι όροι αυτοί χρησιμοποιούνται συχνά εναλλακτικά, αλλά μπορούν να σημαίνουν διαφορετικά πράγματα. Ο όρος «ανανεώσιμος» μπορεί να σημαίνει διαφορετικά πράγματα στα κράτη, όπως ενεργειακούς «λογαριασμούς» και προγράμματα, καθώς και προγράμματα πιστοποίησης όπως το Green-e.

«Η εναλλακτική λύση» χρησιμοποιείται γενικά για να σημαίνει τα «μη απολιθωμένα καύσιμα και μη πυρηνικά». Αυτό αφήνει την πόρτα ανοικτή για όλα τα είδη της αποτέφρωσης για να εξεταστεί η «εναλλακτική τους ενέργεια».

«Καθαρή» και «πράσινη» καθορίζεται σπάνια, αν όχι ποτέ. Είναι όροι του γενικού περιβαλλοντικού οφέλους και δεν έχουν καμία γενικά αποδεκτή έννοια.

«Ανανεώσιμη» είναι ο όρος που χρησιμοποιείται στα προγράμματα κυβερνητικής ενέργειας και στο πρόγραμμα πιστοποίησης Green-e. Σχεδόν παγκοσμίως, οι ορισμοί of renewables περιλαμβάνουν «την βιομάζα» καθώς επίσης συνήθως «καθαρή ή πράσινη». Είναι μόνο όρος χρησιμοποιούμενος για να περιγράψει εάν μια πηγή ενέργειας είναι σε θέση και να επανακτηθεί σε κάποιο εύλογο σύντομο χρονικό διάστημα.

Στο πρόγραμμα Green-e, οι ανανεώσιμες ενέργειες δεν καθορίζονται βασισμένες με συνέπεια στην ανανεωσιμότητα τους. Η υδροηλεκτρική ενέργεια, ενώ τεχνικά είναι ανανεώσιμη σε όλες τις μορφές, έχει θεωρηθεί ανανεώσιμη για το πρόγραμμα Green-e μόνο εάν το φράγμα είναι κάτω από 30 μεγαβάτ στην ικανότητα παραγωγής. Αυτοί οι ορισμοί είναι προς αντικατάσταση με τα «χαμηλού αντίκτυπου» υδρο-κριτήρια, που θα αφαιρούσαν τα κριτήρια μεγέθους, αλλά που θα απέκλειαν τη νέα υδρο-θεωρεία από το να θεωρείται ανανεώσιμη. Αυτό γίνεται για να τονιστεί ότι η πράσινη ενέργεια δεν προωθεί τα νέα φράγματα, επειδή τα φράγματα μπορούν να προκαλέσουν σημαντικές οικολογικές ζημιές.

Οι ηγέτες του Green-e έχουν δηλώσει επανειλημμένα ότι δεν προσπαθούν να είναι καθαροί και αγνοί, αλλά να επιδιώξουν τη «επαυξητική βελτίωση» πέρα από πηγές όπως αυτές του άνθρακα και την πυρηνική ενέργεια (θεωρούν την αποτέφρωση ως βελτίωση). Η θέση του Green-e στη βιομάζα ήταν να περιληφθεί κάθε μορφή βιομάζας. Αυτή η διαδικασία αφήνει την πόρτα ανοικτή σε όλα τα είδη των ρυπογόνων τεχνολογιών διότι δεν υπάρχει συγκεκριμένος λόγος να αποκλειστούν.

Οι ανανεώσιμες ενέργειες δεν είναι απαραίτητως καθαρότερες από μη ανανεώσιμες. Δεδομένου ότι οι αποτεφρωτήρες βιομαζών επιτρέπεται να θεωρηθούν ανανεώσιμοι, τους δίνεται πλεονέκτημα από τα καθαρότερα (αλλά ακόμα όχι τόσο καθαρά) καύσιμα όπως φυσικό αέριο, το οποίο είναι μη ανανεώσιμο απολιθωμένο καύσιμο.

Ο Σύνδεσμος Υποτρόφων του Κοινοφελούς Ιδρύματος Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης έχει την τιμή να σας προσκαλέσει στην διάλεξη του καθηγητού κυρίου

JEAN FERRARI

με θέμα:

L' idée de paix perpetuelle et sa place dans la philosophie politique de Kant
(**Η ιδέα της αιώνιας ειρήνης και η θέση της στην πολιτική φιλοσοφία του Καντ**)

Η διάλεξη θα δοθεί στα γαλλικά με ταυτόχρονη μετάφραση στα ελληνικά, την Πέμπτη 1 Μαρτίου 2007, στις 8 το βράδυ, στην Αίθουσα Εκδηλώσεων

Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης, Αμαλίας 56, Αθήνα.

Το βήμα των Φοιτητών

Η Αρχιτεκτονική αναζητά νέους τρόπους κατασκευής κτηρίων

Του κ. Γεωργ. - Σπ. Κ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ
Φοιτητού της Σχ. Αρχιτ.-Μηχ. Πολυτ. Κρήτης

Οι πρόσφατες διεθνείς εξελίξεις, τόσο σε πολιτικό, όσο και σε οικονομικό επίπεδο, έχουν δημιουργήσει μία νέα σειρά συνθηκών για τις κοινωνίες δυτικού τύπου, με κυρίαρχα τα συναισθήματα ανασφάλειας.

Τα μέτρα, που λαμβάνονται για την προστασία της δημόσιας τάξης και τα μέτρα, που είναι επακόλουθα της ανόδου της τιμής διαφόρων αγαθών, όπως π.χ. του πετρελαίου, (η οποία ανέρχεται προς δυσθεώρητα ύψη), οδηγούν σε επαναπροσδιορισμό σκοπών, στόχων και προτεραιοτήτων σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες δεν αρκεί πλέον η ερμηνεία των φαινομένων, των αιτιών και των προθέσεων, που τα έχουν προκαλέσει. Είναι ανάγκη τα προβλήματα να μελετηθούν κατά τρόπο συστηματικό και να αποφασισθούν νέες στρατηγικές, πολιτικές και μέτρα, σε επίπεδο παγκόσμιο, διεθνές και εθνικό.

Η νέα κατάσταση πραγμάτων στον τομέα π.χ. της ενέργειας δεν ήταν δυνατόν να μη επηρεάσει τις πολιτικές εξοικονόμησης ενέργειας, τις κατασκευές κτηρίων κ.ά..

Χαρακτηριστικά αναφέρεται, ότι κατά την τελευταία πενταετία έχει αυξηθεί κατά 25% το ποσοστό ενέργειας, το οποίο χρειάζονται τα κτήρια για να θερμανθούν ή να ψυχθούν.

Κατόπιν αυτών, τα πρώτα μέτρα, έστω και σε πειραματικό στάδιο, έχουν τεθεί σε εφαρμογή.

Έτσι, π.χ. στο Ηνωμένο Βασίλειο τοποθετούνται σε δρόμους κάτω από την ασφαλτοδίκτυα υδροσωλήνων ούτως, ώστε με την ηλιακή ενέργεια να θερμαίνονται ποσότητες νερού, που αποθηκεύονται σε παράλληλα δίκτυα για να χρησιμοποιηθούν εκ νέου, όταν παραστεί ανάγκη για την θέρμανση των οδοστρωμάτων, προς αποφυγή δημιουργίας παγετού.

Στον χώρο της Αρχιτεκτονικής, εξ άλλου, μελετώνται νέοι τρόποι κατασκευής κτηρίων, δοκιμάζονται νέα υλικά και αναζητούνται λύσεις για την «παραγωγή», «αποθήκευση» και «εξοικονόμηση» ενέργειας με το μικρότερο δυνατό κόστος εντός των κτηριακών όγκων.

Με δεδομένο το γεγονός, ότι τις δύο τελευταίες δεκαετίες έχουν «επινοηθεί» πολλά νέα υλικά για οικοδομικές κατασκευές, (κάτω από τις πιεστικές ανάγκες μείωσης του κόστους κατασκευών, εξοικονόμησης ενεργειακών πόρων κ.ά.) αναμένονται «επαναστατι-

κές» και «καινοτόμες» λύσεις και εφαρμογές στους σχετιζομένους τομείς.

Ήδη, γίνεται λόγος για «έξυπνα» υλικά παραθύρων των κτηρίων μέσω των οποίων θα «αποθηκεύεται» ηλιακή θερμότητα για διάφορες χρήσεις π.χ. θέρμανση θερμαινόμενο νερό κ.ά..

Ακόμη, γίνεται λόγος για ενσωμάτωση στα νέα κτήρια διαφόρων «αισθητήρων» πολλαπλών αποστολών, όπως π.χ. η μέτρηση των ποσοστών διοξειδίου του άνθρακα στο εσωτερικό των κτηρίων και εάν τα ποσοστά έχουν υπερβεί τα επιτρεπόμενα όρια, η θέση να τίθεται εν συνεχεία αυτομάτως σε λειτουργία μηχανισμός κλιματισμού των κτηρίων.

Όπως ήταν αναμενόμενο υπ' αυτές τις συνθήκες «επανέρχονται» στο προσκήνιο και «παλαιές» ιδέες εξοικονόμησης ενέργειας, όπως π.χ. «οι πράσινες ταράτσες».

Οι τελευταίες δημιουργούνται με διάφορα φυτά, τα οποία διατηρούν την θερμότητα των κτηρίων σε περιόδους χαμηλών θερμοκρασιών και τα προστατεύουν από την ηλιακή ακτινοβολία τους θερμοούς μήνες.

Η σύγχρονη Αρχιτεκτονική, αναζητώντας όχι μόνο νέες αισθητικές προσεγγίσεις, αλλά και καθημερινές λύσεις, ιδίως σε χαλεπούς καιρούς οικονομικής δυσπραγίας, έχει ήδη προχωρήσει στην αναζήτηση μεθόδων και τεχνικών κατασκευής κτηρίων, τα οποία «θα παράγουν» και «θα εξοικονομούν» ενέργεια.

Και τα πράγματα προς αυτή την κατεύθυνση είναι ευτυχώς παρήγορα: κάτω από τις πιέσεις των μόνιμων πλέον ενεργειακών προβλημάτων σε παγκόσμια διάσταση, τις συνεχείς αυξήσεις της τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας και τα επαναλαμβανόμενα μπλακ άουτ των «γηρασμένων» δικτύων διανομής ηλεκτρισμού, ιδίως σε μεγάλες πόλεις, διάφορες Χώρες, όπως π.χ. οι Ηνωμένες Πολιτείες Βόρειας Αμερικής, «ασπάζονται» τα τελευταία χρόνια τις νέες αντιλήψεις για ουσιαστικότερες, πλέον ριζοσπαστικές και πλέον καινοτόμες λύσεις «σύξευξης» Αρχιτεκτονικής, και στρατηγικών, πολιτικών και μέτρων «παραγωγής», «αξιοποίησης» και «εξοικονόμησης» ενέργειας.

Και επειδή οι Άνθρωποι, των οποίων τις ανάγκες «υπηρετεί» η Αρχιτεκτονική, αναζητούν κατά τον Τραγικό Ποιητή Αισχύλο διαρκώς την ευτυχία, οι νέες προοπτικές των Αρχιτεκτόνων μόλις τώρα άρχισαν προφανώς να οριοθετούνται και οι νέες διαδρομές μόλις τώρα να δρομολογούνται, υπό καθεστώς φόβου, αδυναμιών, αντικρουόμενων συμφερόντων και ελπίδων...

**ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

*

**REVUE DE
DECENTRALISATION
D' ADMINISTRATION
LOCALE ET DE
DEVELOPPEMENT
REGIONAL**

*

**REVIEW OF
DECENTRALIZATION
LOCAL
GOVERNMENT
AND REGIONAL
DEVELOPMENT**

Επιστημ. Υπεύθυνος
Καθηγητής
Κωνστ. ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Αθήναι

Τεύχη ετών

1995, 1996, 1997, 1998,
1999, 2000, 2001, 2002,
2003, 2004, 2005, 2006

Κριτικά σημειώματα

Γιώργος ΑΛΕΞΑΚΗΣ: Η τέχνη της διαχείρισης: Δεκαέξι απλά μαθήματα. Εκδόσεις Σμίλη

Κυκλοφόρησε πρόσφατα το νέο βιβλίο του Συμβούλου Εκπαίδευσης κ. Γιώργου ΑΛΕΞΑΚΗ «Η τέχνη της διαχείρισης». Πρόκειται για ένα σπουδαίο εγχειρίδιο μάνατζμεντ που έρχεται να κοσμήσει την σχετική βιβλιογραφία.

Το συγκεκριμένο πόνημα διαφέρει από τα υπόλοιπα ανάλογα βιβλία για τρεις λόγους:

Πρώτον, διακρίνεται από μια εξαιρετική περιεκτικότητα. Στα δέκα έξι κεφάλαια αναλύονται όλες οι σημαντικές διαχειριστικές λειτουργίες (προγραμματισμός, ανάθεση αρμοδιοτήτων, αξιολόγηση, επικοινωνία, ανάπτυξη ομάδων, ηγεσία, παρακίνηση, αλλά και διαχείριση των αλλαγών και των συγκρούσεων, του χρόνου και του στρες, της ποιότητας, της επιχειρησιακής εκπαίδευσης και της κοινωνικής υπευθυνότητας των επιχειρήσεων).

Δεύτερον, παρουσιάζει την πρωτοτυπία του εμπλουτισμού κάθε Κεφαλαίου με εύστοχες μελέτες περιπτώσεων, που προσδίδουν στο βιβλίο ιδιαίτερη εκπαιδευτική αξία. Άλλως τε, με αυτό τον τρόπο υποδεικνύεται μέσω παραδειγμάτων από τη σύγχρονη επιχειρησιακή πραγματικότητα η σωστή αντιμετώπιση δύσκολων καταστάσεων.

Τρίτον, προσφέρει στο αναγνωστικό κοινό μια μεγάλη ευκαιρία να περιηγηθεί στο απαιτητικό εργασιακό περιβάλλον με έναν τρόπο ανάλαφρο και κατανοητό, μακριά από δυσνόητη ορολογία και τεχνοκρατικές αγκυλώσεις, χωρίς ως τόσο συμβιβασμούς επιστημονικής τεκμηρίωσης.

Το κείμενο συνοδεύεται από σχεδιαγράμματα και πίνακες, που καθοδηγούν και κατατοπίζουν τον αναγνώστη. Η συνολική επιμέλεια της έκδοσης συμπληρώνει ευρηματικά το περιεχόμενο και αναδεικνύει τα κύρια σημεία του.

Συνελόντι ειπείν: Πρόκειται για ένα σημαντικό συνθετικό έργο, πειστικό από επιστημονική άποψη, γραμμένο με κριτική διάθεση απέναντι στον τρόπο διοίκησης των επιχειρήσεων και οργανισμών, πρωτότυπο στη σύλληψή του και πολύ – πολύ φιλικό προς τον αναγνώστη. Αξίζει να το διαβάσετε!

Καθηγητής Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

**Κωνσταντίνος ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ**

Καθηγητής Παντείου
Πανεπ. Κοιν. και Πολ. Επιστημ.,
Πανεπιστημίου Αθηνών (Επισκ.),
Ex Ch.L.U.L. Bruxelles, Ex Int.
I.I.A.P., Paris

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ
ΕΙΔΗ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ
ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ
MARKETING
ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ
ΤΟ «ΠΡΟΪΟΝ» ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ
ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ
ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΤΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΟΙ «ΑΡΧΕΣ» ΤΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΤΑ ΜΕΣΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΣΧΕΣΕΩΝ
ΤΥΠΟΣ, ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ,
ΘΛΕΟΡΑΣΗ
INTERNET
ΤΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ
Η ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ
ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΝΟΜΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ
Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΗΣ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ
ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ

Αθήναι
Σεπτέμβριος 2006

Το αποκεντρωτικό σύστημα της Πολωνίας και η συμβολή των περιφερειών και των συναφών μορφωμάτων της τοπικής αυτοδιοίκησης στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων

Της κ. Σοφίας ΛΑΤΣΟΥ

1. Εισαγωγή

Η Πολωνία με την είσοδό της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το 2004, κατέστη συμμετοχος στην δημιουργία μίας νέας πραγματικότητας για την Ενωμένη Ευρώπη. Η σημαίνουσα γεωπολιτική της θέση, καθώς ευρίσκεται στο κέντρο της ηπειρωτικής Ευρώπης και η σύνθεση του εργατικού δυναμικού της, 56% του οποίου ευρίσκεται κάτω από την ηλικία των 40 χρόνων, την αναγάγουν αυτόματα σε μία από της ανταγωνιστικότερες οικονομίες στην Ευρώπη. Παράλληλα, η οικονομική της κατάσταση σε σχέση με το σύνολο των Ευρωπαϊκών χωρών της έδωσαν τη δυνατότητα απολαβής ενός μεγάλου ποσοστού δανειοδοτήσεων από τα διαρθρωτικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνολικά 90 δισεκατομμύρια Ευρώ θα διατεθούν για ανάπτυξη, υποδομές και εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού κατά την τέταρτη προγραμματική περίοδο.

Ειδικότερα ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ ανέρχεται στο 3,2%, ενώ ο αντίστοιχος μέσος όρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι 1,5%. Παράλληλα, οι εξαγωγές της αυξήθηκαν κατά 8,4% το 2006 ενώ υπολογίζεται να αυξηθούν κατά 8,7% το 2007. Επιπρόσθετα, οι μέσες μηνιαίες απολαβές ενός Πολωνού εργάτη κατά το 2005 έφταναν τα 592 Ευρώ, ποσό μικρότερο από το αντίστοιχο της Τσεχίας ή της Ουγγαρίας¹.

Μέσα από όλα αυτά η Πολωνία αναδεικνύεται σε μία από τις πιο φιλικές προς τις ξένες επενδύσεις χώρες. Σ' αυτό συνδράμουν τόσο η πολωνική νομοθεσία περί ιδιωτικών επενδύσεων, όσο και η πληθώρα κινήτρων που παρέχεται προς του ξένες επιχειρηματίες. Επιπρόσθετα σημαντικότερο ρόλο στις προαναφερθείσες δραστηριότητες διαδραματίζουν οι περιφέρειες, καθώς και οι οργανισμοί αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού, οι οποίοι όχι μόνο συνεπικουρούν όσον αφορά στην κεντρική αναπτυξιακή πολιτική αλλά, παράλληλα, δραστηριοποιούνται στην δημιουργία ενός φιλικότερου και ελκυστικότερου προς τον ξένο επενδυτή επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Για την ανάλυση του ρόλου των συναφών μορφωμάτων στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων επιχειρείται μια ανάλυση του θεσμού των περιφερειών, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης τους και του ρόλου τους όσον αφορά στην συγκεκριμένη δραστηριότητα².

2. Η Εισαγωγή του θεσμού της περιφερειακής και της τοπικής αυτοδιοίκησης

Την 1η Ιανουαρίου 1999 θεσμοθετείται η διαίρεση της διοίκησης σε περιφερειακή και κεντρική και ο διαχωρισμός της αυτοδιοίκησης σε τρία επίπεδα. Έτσι, στην Πολωνική Δημοκρατία λειτουργεί το κατώτατο επίπεδο των δήμων, το μεσαίο επίπεδο των επαρχιών ή των κομητειών και το ανώτατο επίπεδο των επονομαζόμενων *voivodeship*, οι οποίες ως διοικητικά μορφώματα προσιδιάζουν στο αντίστοιχο διοικητικό σχήμα της ελληνικής περιφέρειας.

Αναλυτικότερα, η Πολωνία διαιρείται σε δεκαέξι περιφέρειες (*voivodeship*), 380 επαρχίες ή κομητείες *powiat*) και 2478 δήμους (*grima*).

2.1. Όργανα

Κάθε βαθμίδα αυτοδιοίκησης διαθέτει ίδια όργανα τα οποία ασκούν προκαθορισμένες και σαφείς αρμοδιότητες.

Σε επίπεδο περιφέρειας λειτουργούν το περιφερειακό συμβούλιο, η εκτελεστική επιτροπή, ο κυβερνήτης και ο αιρετός κυβερνήτης.

Συγκεκριμένα, το περιφερειακό συμβούλιο κάθε περιφέρειας (*sejmik wojewodztwa*) αποτελείται από μέλη που εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για τετραετή θητεία. Από αυτό εκλέγονται τα μέλη και ο πρόεδρος της εκτελεστικής επιτροπής. Συμπληρωτικά στις δράσεις του περιφερειακού συμβουλίου λειτουργεί η εκτελεστική επιτροπή (*zarzad wojewodztwa*), η οποία εφαρμόζει τις αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου⁴.

Παράλληλα, λειτουργεί ο θεσμός των δύο περιφερειαρχών, ενός διοριζόμενου από την κυβέρνηση και ενός έμμεσα εκλεγμένου. Ο ένας κυβερνήτης (*wojewoda*) διορίζεται από τον πρωθυπουργό ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δημοσίας Διοίκησης. Αντιπροσωπεύει τον πρωθυπουργό και την δημοκρατία της Πολωνίας σε περιφερειακό επίπεδο. Επίσης εποπτεύει τις λειτουργίες της περιφερειακής διοίκησης Ο αιρετός κυβερνήτης, ο οποίος θα μπορούσε να θεωρηθεί και ως ο διοικητής της περιφέρειας (*marshal*) είναι ο ανώτατος εκπρόσωπος της περιφέρειας. Εκλέγεται από το περιφερειακό συμβούλιο με απόλυτη πλειοψηφία. Ως επικεφαλής του συμβουλίου καθορίζει τη λειτουργία του και εκπροσωπεί την περιφέρεια σε διεθνές επίπεδο¹.

2.2. Αρμοδιότητες

Οι αρμοδιότητες των περιφερειών είναι σαφώς καθορισμένες από νόμο και αποσκοπούν στην εύρυθμη λειτουργία της πολιτείας, στην άνοδο της αναπτυξιακής διαδικασίας και στην παροχή πληρέστερων και εγγύτερα στον πολίτη υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, οι περιφέρειες είναι υπεύθυνες για τα θέματα:

Πολιτική περιφερειακής ανάπτυξης

Ανάπτυξη και σχεδιασμό του συστήματος υγειονομικής περιθάλψης

Ανώτατη εκπαίδευση

Σχεδιασμό και εφαρμογή των επιχειρησιακών προγραμμάτων αξιοποίησης των ευρωπαϊκών πόρων

Κοινωνική πολιτική

Πρόωθηση και υποστήριξη της οικονομικής ανάπτυξης

Πολιτική αγοράς εργασίας

Διαχείριση περιφερειακού δικτύου

Προστασία περιβάλλοντος

3. Τοπική αυτοδιοίκηση Α' και Β' βαθμού

3.1. Βαθμίδες

Εκτός από τις περιφέρειες που αποτελούν το ανώτατο επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης υπάρχει το ενδιάμεσο επίπεδο των κομητιών ή επαρχιών και το κατώτατο επίπεδο των δήμων.

Οι πόλεις άνω των 100.000 κατοίκων θεωρούνται επαρχίες καθώς και πόλεις που θεωρούνταν περιφέρειες με το προηγούμενο διοικητικό καθεστώς. Επιπρόσθετα, σύνολο δήμων συνιστά επαρχία⁵.

Οι δήμοι συνιστώνται από την ένωση κοινοτήτων.

3.2. Όργανα

Σε επίπεδο δήμου λειτουργούν το δημοτικό συμβούλιο, η εκτελεστική επιτροπή, ο δήμαρχος και ο επικεφαλής της δημοτικής διοίκησης. Το δημοτικό συμβούλιο (*rada gminy*) αποτελείται από μέλη που εκλέγονται με άμεση καθολική ψηφοφορία για τετραετή θητεία. Εκτός από νομοθετικές αρμοδιότητες είναι υπεύθυνο για την ψήφιση του δημοτικού προϋπολογισμού και τον καθορισμό των δημοτικών φόρων. Το συμβούλιο καθορίζει τα μέλη των επιτροπών ανάμεσα στους δημοτικούς συμβούλους. Αυτές οι επιτροπές είναι υπεύθυνες για την προπαρασκευή των αποφάσεων που λαμβάνονται από το δημοτικό συμβούλιο και την εποπτεία της εκτέλεσής τους³.

Η εκτελεστική επιτροπή (*zarz d gminy*) αποτελείται από το δήμαρχο και τους βοηθούς του. Είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου.

Ο δήμαρχος εκλέγεται με άμεση καθολική ψηφοφορία για τετραετή θητεία. Είναι ο επίσημος εκπρόσωπος του δήμου και συνεπικουρείται από βοηθούς, οι οποίοι επιλέγονται από το δημοτικό συμβούλιο.

Παράλληλα, σε επίπεδο κομητείας επαρχίας λειτουργούν το επαρχιακό ή κομητειακό συμβούλιο, η εκτελεστική επιτροπή και ο πρόεδρος/επικεφαλής της κομητείας. Το επαρχιακό ή κομητειακό συμβούλιο (*rada powiatu*) συνίσταται από μέλη που εκλέγονται με άμεση καθολική ψηφοφορία για τετραετή θητεία. Το Συμβούλιο εκλέγει τα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής καθώς επίσης και τον πρόεδρο της επαρχίας.

Ευγενία Γ. Αθανασοπούλου
(1916-1992 μ.Χ.)

Γεώργιος Κ. Αθανασόπουλος
(1916-1983 μ.Χ.)

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΣΟΦΑΔΩΝ

Αθήναι, Ιούνιος 1997

Η εκτελεστική επιτροπή (*zarzł powiatu*) αποτελείται από τον πρόεδρο και τους βοηθούς του, που εκλέγονται από το συμβούλιο για τετραετή θητεία. Το συγκεκριμένο σώμα είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή των αποφάσεων του συμβουλίου.

Τέλος, Ο πρόεδρος/επικεφαλής της επαρχίας (*starosta*) εκλέγεται για τετραετή θητεία. Είναι ο επίσημος εκπρόσωπος της επαρχίας και συνεπικουρείται στο έργο του από βοηθούς που εκλέγονται από το συμβούλιο.

3.3. Αρμοδιότητες

Οι αρμοδιότητες του πρώτου και του δεύτερου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης, αποσκοπούν στην συμπλήρωση του μοντέλου τοπικής αυτοδιοίκησης και στην συμπλήρωση των λειτουργιών των περιφερειών³.

Στις αρμοδιότητες Α' επιπέδου τοπικής αυτοδιοίκησης (δήμοι) ανήκουν οι :

Δημοτικές μεταφορές. Κοινωνικές υπηρεσίες. Στέγαση. Ύδρευση και αποχέτευση. Αγροφυλακή. Προστασία του περιβάλλοντος. Πολιτισμός. Υγεία. Πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Ανάπτυξη του δήμου.

Μεγάλοι περιφερειακοί δήμοι (65) στην Πολωνία υπάγονται σε ειδικό καθεστώς και ασκούν αρμοδιότητες που συνήθως αποδίδονται στις επαρχίες (powiat).

Αρμοδιότητες Β' επιπέδου τοπικής αυτοδιοίκησης (επαρχίες ή κομητείες)³:

Κατασκευή και συντήρηση δρόμων. Δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Πολιτική προστασία. Προστασία περιβάλλοντος. Προστασία καταναλωτή. Απασχόληση. Επαρχιακό δίκτυο. Επίβλεψη κατασκευών. Υγειονομική περιθάλψη.

4. Ειδικότερες οικονομικές αρμοδιότητες περιφερειών

Οι περιφέρειες σχεδιάζουν και εφαρμόζουν στρατηγικές περιφερειακής ανάπτυξης που περιλαμβάνουν και τη δραστηριοποίησή τους και σε υπερεθνικό επίπεδο. Με πληθώρα μέτρων και μεγάλα περιθώρια λήψης αποφάσεων και συμβολής στη χάραξη της εθνικής αναπτυξιακής πολιτικής, συμμετέχουν στην κατανομή και απορρόφηση των ευρωπαϊκών κονδυλίων, αλλά και στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων. Για να επιτευχθεί αυτό εφαρμόζεται πληθώρα μέτρων, όπως φορολογικές ελαφρύνσεις, δημιουργία ειδικών, οικονομικών ζωνών, πάραυτα έρευνας και τεχνολογίας κ.ά.

4.1. Φορολογικές ελαφρύνσεις

Αναλυτικότερα, ο φόρος για το σύνολο εισοδημάτων ανέρχεται στα 19% της φορολογικής βάσης. Ο φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι 22%, μειωμένος 7% και μηδενικός 0%. Τα περισσότερα αγαθά και υπηρεσίες επιβαρύνονται με το συνηθισμένο φόρο. Το φορολογικό σύστημα συμπεριλαμβάνει τον ειδικό φόρο κατανάλωσης (αλκοόλ, προϊόντα καπνού, καύσιμα κινητήρων), τον φόρο ακίνητης περιουσίας, τον φόρο εισοδήματος (κλιμακούμενος ανάλογα με το ύψος του ετήσιου εισοδήματος: 19%, 30%, και 40% για το τρέχον φορολογικό έτος) και τους δασμούς⁵.

4.2. Ειδικές οικονομικές ζώνες

Στην Πολωνία λειτουργούν 14 ειδικές οικονομικές ζώνες. Συγκεκριμένα, οι ειδικές οικονομικές ζώνες είναι χωρικά σχεδιασμένες περιοχές όπου επιχειρηματική δραστηριότητα πραγματοποιείται με προνομακούς όρους. Συγκεκριμένα οι επενδυτές απολαμβάνουν οικονομικές φοροαπαλλαγές (ένα είδος περιφερειακής βοήθειας), επιχορηγήσεις εκπαίδευσης εργατικού δυναμικού, επιχορηγήσεις για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, φοροαπαλλαγές στην αγορά γεωπροσόδου.

Μέσα από τη θεσμοθέτηση αυτού του μέτρου σε περιφερειακό επίπεδο επιδιώκεται η τόνωση της περιφερειακής οικονομικής δραστηριότητας, η προώθηση της ανάπτυξης και η χρήση πρωτοπορών τεχνολογιών, αύξηση ανταγωνιστικότητας και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στη περιφέρεια¹.

4.3. Περιφερειακά κέντρα αρωγής επιχειρηματιών

Σε κάθε περιφέρεια εδράζεται ένα κέντρο αρωγής επιχειρηματιών, όπου σε συνεργασία με το γραφείο του αιρετού περιφερειάρχη στοχεύει στην περιφερειακή ανάπτυξη. Παράλληλα, αποσκοπεί στην παροχή ποικίλων υπηρεσιών στους επιχειρηματίες και στην υποστήριξη μεγάλων επιχειρηματικών σχεδίων¹.

4.4. Πάρκα έρευνας και τεχνολογίας

Δημιουργούνται για την περιφερειακή ανάπτυξη και λειτουργούν σε συνεργασία με τις τοπικές αρχές¹.

5. Συμπέρασμα

Η Πολωνία διαθέτοντας ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε πολλούς τομείς και με όχημα τη ενίσχυση της περιφερειακής διοίκησης έχει καταφέρει να ανατρέψει τα δυσμενή δημοσιονομικά στοιχεία της προηγούμενης δεκαετίας και να επιτύχει μία σημαντικότερη αύξηση του ΑΕΠ της.

Χαρακτηριστικά, σύμφωνα με τα στοιχεία της Πολωνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών & Ξένων Επενδύσεων (PAIIZ) το έτος 2004 το σύνολο των ξένων επενδύσεων (FDI) έφτασε τα 7,86 δισεκ. δολάρια Αμερικής (το 2000 – 10.6 δισεκ. δολάρια). Η σωρευτική αξία των ξένων επενδύσεων στην Πολωνία (μαζί με επενδύσεις αξίας μικρότερης του 1 εκατομμυρίου δολαρίων) έφτασε στο τέλος του 2004 το ποσό των 84,45 δισεκ. δολαρίων⁵.

Ο βαθμός πρωτοβουλίας που αφήνει στις περιφέρειες πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο προβληματισμού ως προς το αντίστοιχο ελληνικό μοντέλο, τις δυνατότητες των περιφερειών και το βαθμό αυτονομίας τους.

Αναφορές

1. www.paiz.gov.pl
2. www.poland-embassy.gr/
3. www.ccre.org
4. www.cor.europa.eu/en/documents /progress_democracy.htm
5. www.business.gov.pl

Κωνσταντίνος ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Καθηγητής Παντείου
Πανεπ. Κοιν. και Πολ. Επιστημ.,
Πανεπιστημίου Αθηνών (Επισκ.),
Ex Ch.L.U.L. Bruxelles, Ex Int.
I.I.A.P., Paris

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Ελλάδα - Χώρες
Μέλη της Ε.Ε.

Τόμος Β'
Η' έκδοση

Αθήνα, 2005

**ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ, ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

**REVUE DE DECENTRALISATION, D' ADMINISTRATION
LOCALE ET DE DEVELOPPEMENT REGIONAL**

**REVIEW OF DECENTRALIZATION, LOCAL
GOVERNMENT AND REGIONAL DEVELOPMENT**

*

Τριμηνιαία Επιστημονική Έκδοση
Edition scientifique trimestrielle
Quartely scientific review

*

Έτος ιδρύσεως 1995 μ.Χ.

*

Τεύχος / Numéro / Issue 46/2006
Οκτώβριος/Νοέμβριος/Δεκέμβριος 2006

*

Κωδικός: 4297

*

Ιδιοκτήτης / Propriétaire / Owner

ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Αστική μη κερδοσκοπική Εταιρεία

**CENTRE DE FORMATION DES ETUDES DE RECHERCHE ET DU
DEVELOPPEMENT**
Société civile sans but lucratif

CENTER OF EDUCATION RESEARCH AND DEVELOPMENT
Civil not lucrative Association

*

Υπεύθυνος κατά τον νόμο, Εκδότης /Editeur/Editor
Καθηγητής Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
Prof. Const. GE. ATHANASSOPOULOS

*

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Καθηγητής **Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ**
Responsable Scientifique: Professeur **Const. GE. ATHANASSOPOULOS**
Scientific Responsible: Professor **Const. GE. ATHANASSOPOULOS**

*

Σύμβουλος Έκδοσης
**ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ,
ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**
Conseiller d' édition
**CENTER HELLENIQUE DE DECENTRALISATION,
D' ADMINISTRATION LOCALE ET DE DEVELOPPEMENT REGIONAL**

Edition Counsellor
**HELLENIC CENTER FOR DECENTRALIZATION, LOCAL
GOVERNMENT AND REGIONAL DEVELOPMENT**

Διευθύνεται υπό Συντακτικής Επιτροπής εκ Καθηγητών Πανεπιστημίου και
Ειδικών Επιστημόνων
Dirigée par Comité de rédaction de Professeurs d' Université et de
Scientifiques Spécialisés
Directed by Edition Board of University Professors and Specialized Scientists

*

Τιμή τεύχους: 9 € Συνδρομές ετήσιες: Φιλίας: 300 € Δημοσίων
Υπηρεσιών, Ν.Π.Δ. και Ι.Δ., Δήμων, Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, Τραπεζών,
Εταιρειών: 150 € Ιδιωτών: 30 € Φοιτητών: 15 €
Εξωτερικού: US \$ 100

Prix: 9 € Abonnements: Prix d' ami: 300 € Services Publics, Personnes Morales de
Droit Public ou Privé, Communes, Administrations Départementales, Banques,
Sociétés: 150 € Individuels: 30 € Etudiants: 15 €
Etranger: US \$ 100

Price: 9 € Subscriptions: Friendship: 300 € Public Services,
Legal Persons of Public or Private Law, Communities, Prefecture Administrations,
Banks, Societies: 150 € Individuals: 30 €
Students: 15 € Abroad: US \$ 100

*

Υπεύθυνος Τυπογραφείου
ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.Ε.Β.Ε.
Χαλκοκονδύλη 35, Τηλεφ. Κέντρο: (210) 5242177, (210) 5226641, FAX: (210) 5232409

*

Οι αναγγελίες εντός πλαισίου των νέων εκδόσεων αποτελούν φιλική προσφορά
του Επιστημονικού Υπευθύνου του Περιοδικού προς τους Συγγραφείς τους

*

Βάσει του Ν. 2121/1993 και των σχετικών κανόνων του Διεθνούς Δικαίου απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή η αναπαραγωγή (ολική ή μερική) με όποιονδήποτε τρόπο και με όποιοδήποτε μέσο των κειμένων του παρόντος, χωρίς προηγούμενη έγγραφη άδεια του εκδότη.

Toute reproduction d' un extrait quelconque de cette Revue, par quelque procédé que ce soit, et notamment par photocopie ou microfilm, est strictement interdite.

The whole of the material appearing in this Review is a copyright and may not be reproduced in whole or in part without the permission of the Editor.

*

Διεύθυνση / Adresse / Address
Ίμβρου 6, 11257 Αθήνα, τηλ.: (210) 8647120, fax: (210) 8658868
IMVROY 6, GR - 11257, ATHENES / ATHENS, teleph.: (210) 8647120,
fax: (210) 8658868

*

ISSN 1106-91-71

Τεύχος, Ν.46 / 2006 / ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ / SOMMAIRE / CONTENTS

Σελ./P.

- Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: Τοις Εντευξομένοις ή Η Ελληνική οικονομική απόβαση σε Χώρες των Βαλκανίων	1
- Const. GE. ATHANASSOPOULOS: Between Debaters or The Greek financial invasion of Balkan Countries	1
- Κ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ: Οι νέες προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης και της ψηφιακής επανάστασης	6
- EIB Forum: Philippe MAYSTADT	9
- EIB Forum: Olli REHN	11
- EIB Forum: Gerald KNAUS	14
- EIB Forum: Loukas TSOUKALIS	16
- EIB Forum: Laza KEKIC	20
- EIB Forum: Panayiotis IOAKIMIDIS	24
- EIB Forum: Miroljub LABUS	25
- EIB Forum: Michalis SARRIS	28
- EIB Forum: Mustafa ALPER	32
- EIB Forum: Anastassios KALLITSANTIS	38
- EIB Forum: Sebastian VLADESCU	47
- EIB Forum: Dimitij RUPEL	50
- EIB Forum: Ioannis PECHLIVANIDIS	54
- EIB Forum: Giorgio TELLINI	59
- EIB Forum: Fernando BECKER	64
- EIB Forum: Thomas HACKETT	68
- EIB Forum: Francis CARPENTER	77
- EIB Forum: Apostolos GOULAS	84
- Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Η ένταξη της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας στην Ε.Ε. θα αλλάξει άρδην το χάριτη της Βαλκανικής	91
- Μια νέα προσφορά του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών	96
- Const. GE. ATHANASSOPOULOS, V. DELITHEOU: Greek Private Investment in the Balkans	98
- Φωτ. (Έφη) ΜΠΡΙΣΤΟΓΙΑΝΝΗ-ΚΑΡΛΟΥ: Δημόσιες επενδύσεις	102
- Ίδρυμα Δ. Ν. ΚΑΡΛΟΣ	107
- Ασπ. Π. ΕΥΘΥΜΙΑΔΟΥ: Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας: Βιομάζα	108
- Γεωργ. - Σπ. Κ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: Η Αρχιτεκτονική αναζητά νέους τρόπους κατασκευής κτηρίων	110
- Γ. ΑΛΕΞΑΚΗΣ: Η τέχνη της διαχείρισης	112
- Σοφία ΛΑΤΣΟΥ: Το αποκεντρωτικό σύστημα της Πολωνίας	113